

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземних мов, медіа та психології
Кафедра германських та східних мов і перекладу

**ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

«МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО
ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КОНТЕКСТІ
РОЗВИТКУ ПРИРОДНИЧИХ ТА
ГУМАНІТАРНИХ НАУК: ВИКЛИКИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ»

17 листопада 2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземних мов, медіа та психології
Кафедра германських і східних мов та перекладу

**ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЯ**
ОДЕСА, 17 ЛИСТОПАДА 2025

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ
МОВ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПРИРОДНИЧИХ ТА
ГУМАНІТАРНИХ НАУК: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31009>

УДК 378.4:378.091.12

М 58

*Збірник затверджено Вченою радою
Міжнародного університету (протокол № 5 від 28 листопада 2025 року)*

Тези подано в авторській редакції.

У збірнику відображено результати сучасних наукових досліджень і практичних напрацювань у галузі методики викладання іноземних мов, мовознавства, літературознавства, а також гуманітарних і природничих наук. Матеріали конференції висвітлюють актуальні проблеми формування міждисциплінарних підходів у контексті розвитку освітнього середовища України, інтеграції наукових знань, цифровізації освіти та міжнародного співробітництва.

Окрему увагу приділено питанням інноваційних методик навчання, розвитку іншомовної комунікативної та дискурсивної компетентності, використанню дистанційних технологій у процесі навчання, а також взаємозв'язку мовознавчих і культурологічних досліджень. Розглянуто досвід викладання іноземних мов у системі вищої освіти, шкільній освіті, а також у професійному середовищі.

Міждисциплінарний підхід до вивчення іноземних мов у контексті розвитку природничих та гуманітарних наук: виклики та перспективи : матеріали III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (Одеса, 17 листоп. 2025 р.). Міжнародний університет ; за заг. ред. А. Л. Фрумкіної. – Одеса, 2025. – 216 с.

ЗМІСТ

Ahibalova Tetiana THE ROLE OF APPLIED LINGUISTICS IN PROVIDING CONCEPTUAL FOUNDATION AND THEORETICAL FRAMEWORK FOR SECOND LANGUAGE INSTRUCTION	8
Benkovska Natalia THE ROLE OF INTERDISCIPLINARY COMMUNICATION IN THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES	11
Антоняк Софія ВПЛИВ РАНКОВОЇ ГІГІЄНИЧНОЇ ГІМНАСТИКИ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН І ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	18
Басалгін Ігор ПОНЯТТЯ ТА ПРИРОДА ХЕШТЕГ-ДИСКУРСУ В ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЯХ.....	21
Громко Тетяна ЕПІСТЕМІЧНІ МАРКЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПЕРЕКЛАДУ АВТОРСЬКОГО ЗНАННЯ.....	23
Безносюк Юлія, Грушецька Анастасія ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	27
Біда Олена, Орос Ільдіко, Чичук Антоніна ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ УЧИТЕЛІВ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ЗАКАРПАТТЯ	30
Бондаренко Марія ВІД МЕМІВ ДО ПОВСЯКДЕННЯ: МОВА СУЧАСНОГО НІМЕЦЬКОГО ПІДЛІТКА.....	36
Волева Ксенія АВТОНОМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ	39
Глушко Тетяна КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	42
Гонтар Аліна ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ ВПЛИВІВ НА НІМЕЦЬКУ МОВУ	45
Горліченко Андрій ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ	48

Гречкей Анастасія ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	52
Дарма Кіра ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ ІМПЕРАТИВУ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	56
Денкова Ірина ВІДЕОІГРИ ЯК ФЕНОМЕН ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	60
Дмитрієв Євген, Фрумкіна Арина ВИКОРИСТАННЯ НЛП- МЕТАМОВНИХ СТРУКТУР У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ	63
Довбиш Катерина МОВНА КАРТИНА СВІТУ КОРИСТУВАЧА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЧА	67
Дорофей Луїза РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	71
Ковальська Анастасія ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	75
Загаревська Анастасія ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ СТИМУЛЮВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ.....	79
Зайцева Анна ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	83
Златовласова Олександра РОЛЬ МОВИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	87
Зубов Микола ІЗ НОТАТОК НА МАРГІНАЛІЯХ «ЕТИМОЛОГІЧНОГО СЛОВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»: <i>БЕНДЮГА, БЕНДЮЖНИК</i>	90
Карпова Софія ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СВІТОГЛЯДНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ.....	95
Коломійченко Крістіна ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ ІМЕН ТА «МАГІЧНОЇ» ТЕРМІНОЛОГІЇ У ТВОРАХ ДЖ. К. РОУЛІНГ	98

Комісарова Ксенія ЗМІШУВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ І НІМЕЦЬКИХ ЕЛЕМЕНТІВ У МОВЛЕННІ МОЛОДІ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ.....	100
Кривда Людмила ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	104
Лавренко Єлизавета ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ АНАЛІЗУ СУПУТНИКОВИХ ЗНІМКІВ ЗЕМЛІ	107
Левицька Дар'я ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОВНОЇ ГРИ В ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	109
Лижнюк Анастасія ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	112
Лубянікова Олександра ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВЛЕННЄВОЇ КУЛЬТУРИ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВОЇ ЧАТ-КОМУНІКАЦІЇ.....	115
Масліч Анатолій УСВІДОМЛЕНЕ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ КУРСАНТАМИ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	118
Мінаков Ілля ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ.....	121
Осіпов Віктор ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МАРКЕТИНГОВИХ ПРАКТИК УКРАЇНСЬКИМИ БРЕНДАМИ	123
Павленко Богдан ГЕОГРАФІЯ РОЗМІЩЕННЯ АВТОМОБІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НІМЕЧЧИНИ: ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ.	126
Петрунець Сітлана ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.....	129
Піскун Олександра ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ОНІМОМ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА КИТАЙСЬКІЙ МОВАХ	131

Побережна Аліна ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ PARTIKELN В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	134
Райкоглов Федір ВПЛИВ СЛЕНГУ ТА НЕОЛОГІЗМІВ НА РЕКЛАМНИЙ ДИСКУРС	138
Рудик Марія МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ІНШОМОВНОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ... ..	141
Русов Артем ТУРИЗМ В ФІЛІППІНАХ	144
Рябченко Владислав ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНЦЕПТУ «KRIEG / ВІЙНА» У ХХ СТОЛІТТІ.....	146
Садаклієва Дар'я ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ МОВИ.....	149
Савельєв Вадим ДОСВІД ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ В ОДЕСІ.....	152
Мандажи Марія ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ KONJUNKTIV У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	155
Саркісова Кіра МОВА КОХАННЯ: ВІД ЛАТИНСЬКИХ ЕПІГРАМ ДО СУЧАСНОГО АНГЛІЙСЬКОГО СЛЕНГУ	158
Світлична Анастасія ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	161
Семенова Аліна ТОЧНІСТЬ І ВАРІАТИВНІСТЬ У НІМЕЦЬКОМУ МОВЛЕННІ: ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ	164
Сивуха Олена МОВА КІНО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	168
Сінчук Аріна ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ ТЕРМІНІВ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ.....	171
Степаненко Яків ЛІНГВІСТИКА НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ: НЕОЛОГІЗМИ, СВІТОБУДОВА ТА ЖАНРОВІ НОРМИ	174

Столяренко Оксана, Столяренко Олена МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	176
Туша Євгеній НОВИННИЙ ДИСКУРС АНГЛОМОВНИХ ЗМІ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОВНОГО ВПЛИВУ	179
Удодова Вероніка ВПЛИВ НЕЙРОМЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЯКІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ	182
Федоренко Крістіна ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ В МОВІ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОГЛЯД.....	185
Фризюк Вікторія ІСПАНОМОВНА НАУКОВА АНАЛІТИКА ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ: ВИЯВЛЕННЯ НЕЄВРОЦЕНТРИЧНИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ ГЛОБАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ	189
Фрумкіна Арина ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ	192
Храбан Тетяна МЕТАКОГНІТИВНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ...	195
Чернявська Анастасія ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	198
Чорна Анастасія DIGITAL-ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ НОВИХ ДІЕСЛІВНИХ СТРУКТУР В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	201
Чупрун Вікторія КРЕАТИВНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФІЛОЛОГА.....	204
Шкворченко-Осадца Наталія ГЕНДЕР У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ: ОСОБЛИВОСТІ ФЕМІННОГО ВИРАЖЕННЯ.....	207
Якимчук Дарина НАРАТИВИ ВІЙНИ ТА ДИПЛОМАТІЇ В ІСПАНОМОВНІЙ ПРЕСІ: ОСОБЛИВОСТІ БІЛАТЕРАЛЬНИХ ВІДНОСИН США ТА ЙОРДАНСЬКОГО ХАШИМІТСЬКОГО КОРОЛІВСТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	210

THE ROLE OF APPLIED LINGUISTICS IN PROVIDING CONCEPTUAL FOUNDATION AND THEORETICAL FRAMEWORK FOR SECOND LANGUAGE INSTRUCTION

Contemporary multilingual contexts pose considerable challenges to the required integration of English language education with interdisciplinary fields of study. However, recent research underscores the substantial benefits that arise from the application of applied linguistics in areas such as foreign language education. This paper proposes a framework that unites cognitive approach with linguistics to analyze second language acquisition (SLA). It will review theoretical models alongside philological insights to examine how understanding brain-based learning processes and language structure together can enrich foreign language pedagogy. The primary **purpose** of this research is to consider how these interdisciplinary foundations can improve curriculum design and teaching strategies.

Essentially, it is critical to demonstrate how applied linguistic principles can optimize syllabus development, teaching methodology, language assessment, and teacher professional development. Consequently, the **object** of presented research comprises English language education systems and their theoretical underpinnings, including curriculum frameworks, instructional strategies, and teacher knowledge development across diverse educational levels and linguistic backgrounds. The **subject** of research focuses on applied linguistics as an interdisciplinary field and its specific pedagogical contributions. Central areas include six major theoretical orientations: communicative competence frameworks grounded in sociolinguistic theory; cognitive and usage-based models emphasizing language emergence from exposure patterns; input and output hypotheses describing acquisition mechanisms; interactionist theories highlighting social negotiation; sociocultural perspectives conceptualizing learning as mediated activity; and contemporary paradigms

including Global Englishes, multilingualism, translanguaging, and technology-enhanced learning.

Applied linguistics creates a dynamic interface between linguistic theory and classroom practice. The communicative competence framework, developed by Hymes [1], broadened Chomsky's linguistic competence to include the ability to use language appropriately in context. This concept inspired Communicative Language Teaching (CLT), which shifted pedagogy from memorization to meaningful communication through interaction, role-play, and problem-solving tasks. Cognitive and usage-based models, meanwhile, propose that language develops through exposure and pattern recognition. Constructivist approaches promote inductive learning, where learners discover grammatical rules from authentic input. Krashen's input hypothesis [2] stresses exposure to comprehensible input, while Swain's output hypothesis [3] argues that producing language helps learners internalize structure. Interactionist theories, such as Long's interaction hypothesis [4], emphasize negotiation for meaning during communication, supported by feedback and collaborative tasks.

Modern curricula combine features of multiple approaches. CLT focuses on authentic communication; Task-Based Language Teaching (TBLT) organizes instruction around meaningful tasks; the Lexical Approach highlights collocations and multi-word units; Content-Based Instruction (CBI) integrates subject knowledge with language learning; and Genre-Based Approaches (GBA) teach discourse conventions through text analysis. This eclectic integration reflects the interdisciplinary nature of applied linguistics and its contribution to practical pedagogy.

Applied linguistics also provides insights into language systems – phonology, morphology, syntax, semantics, and pragmatics – each of which informs skill development. Listening involves both bottom-up decoding and top-down prediction. Speaking integrates phonetic awareness and interactive practice, supported by scaffolding techniques. Reading instruction develops strategic skills such as skimming and scanning while fostering critical interpretation. Writing is seen as a

recursive process of drafting, feedback, and revision, where grammar and vocabulary are taught in context to support communicative goals.

The Noticing Hypothesis (Schmidt, 1990) underpins modern grammar pedagogy by emphasizing learners' awareness of linguistic forms in meaningful input [5]. Corpus linguistic research has also shown that teaching frequent lexical bundles is more effective than isolated vocabulary learning. The Lexical Approach uses authentic corpora to expose learners to real-world language patterns and strengthen vocabulary retention.

Recent studies on Global Englishes demonstrate that English now functions as an international lingua franca with more non-native than native users. Global Englishes Language Teaching (GELT) promotes pluralistic models of English that encourage intercultural communication and tolerance of variation. Similarly, technology-enhanced learning through virtual and augmented reality, adaptive software, and AI-based platforms provides immersive contexts that increase motivation and personalize instruction. Multilingualism and translanguaging approaches view learners' native languages as cognitive and cultural assets rather than obstacles. These frameworks encourage the flexible use of multiple languages for constructing meaning and participating in complex communication. Such perspectives align with the interdisciplinary shift in applied linguistics, which increasingly draws on cognitive science, sociocultural theory, and educational psychology. Incorporating applied linguistic principles into teacher training ensures coherence between theory and practice, resulting in more effective teaching and higher learner engagement.

Conclusion. Applied linguistics offers a solid theoretical and conceptual foundation for English language education. By integrating research on communicative competence, cognitive learning, sociocultural interaction, and SLA, educators can develop evidence-based practices that enhance learner proficiency and motivation. **Future research** should focus on AI-supported learning environments and multimodal communication to further strengthen the connection between

applied linguistic theory and pedagogical innovation in the modern multilingual classroom.

References:

1. Hymes, D. H. (1972). On Communicative Competence. In: J.B. Pride and J. Holmes (eds). *Sociolinguistics. Selected Readings*. Harmondsworth: Penguin. Part 2, 269–293.
2. Krashen, S. D. (1982). Principles and practice in second language learning. NY: Pergamon.
3. Swain, M. (1993). The output hypothesis: Just speaking and writing aren't enough. *Canadian Modern Language Review*, 50, 158–164.
4. Long, M. H. (1996). The role of the linguistic environment in second language acquisition. In W. Ritchie & T. K. Bhatia (Eds.). *Handbook of language acquisition. Vol. 2. Second language acquisition*. San Diego, CA: Academic Press, 413–468.
5. Schmidt, R. (1990). The Role of Consciousness in Second Language Learning. *Applied Linguistics*, 11, 129–158.

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31011>

Benkovska Natalia

Naval Institute of the National University «Odesa Maritime Academy»

THE ROLE OF INTERDISCIPLINARY COMMUNICATION IN THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES

In the modern educational paradigm, the process of learning foreign languages is no longer confined to linguistic knowledge alone. It increasingly relies on interdisciplinary communication, which promotes the integration of linguistic, cultural, cognitive, and professional competencies. Interdisciplinary interaction not only enhances communicative competence but also develops critical thinking,

creativity, and adaptability – qualities that are crucial for successful professional activity in a globalized world.

The rapid globalization of education, science, and technology has led to new challenges in the field of foreign language learning. Today learners are expected not only to acquire linguistic proficiency but also to apply language skills across different disciplines and professional contexts. Interdisciplinary communication, therefore, becomes a vital pedagogical tool that bridges language learning with other academic and professional areas. Through this approach, language learning evolves into a complex, context-driven process that involves cooperation between linguistics, psychology, sociology, pedagogy, information technology, and cultural studies. The relevance of this topic stems from the need to prepare learners – especially future professionals and military officers – to operate effectively in international environments where cross-disciplinary understanding and collaboration are essential.

Interdisciplinary communication refers to the exchange of knowledge, ideas, and methods among representatives of different academic or professional domains. Within the framework of foreign language education, it involves integrating linguistic and non-linguistic knowledge to achieve a deeper understanding of communication processes. This approach helps learners to see a foreign language not as an isolated subject but as a means of interaction in various contexts – technical, scientific, social, and cultural. For instance, when learning English for specific purposes (ESP), students simultaneously study professional terminology, problem-solving strategies, and intercultural nuances. According to modern pedagogical theories, interdisciplinary communication encourages learners to develop metacognitive awareness, enabling them to transfer skills and strategies from one domain to another. As a result, they become more flexible and competent communicators capable of adapting to complex global scenarios.

The implementation of interdisciplinary communication in language education contributes to the development of several key competencies:

1. Linguistic and communicative competence – students acquire vocabulary and grammar in authentic interdisciplinary contexts, enhancing their ability to use language functionally.

2. Cognitive competence – learners apply analytical and critical thinking skills as they interpret information from various fields in a foreign language.

3. Sociocultural competence – interdisciplinary learning exposes students to diverse cultural and social perspectives, fostering tolerance and intercultural sensitivity.

4. Professional competence – by engaging in interdisciplinary projects (e.g., technical reports, military briefings, or scientific presentations), learners practice using language relevant to their future careers. Moreover, interdisciplinary collaboration promotes motivation. When learners perceive language as a tool for solving real-life problems – such as environmental issues, cybersecurity, or international cooperation – they become more engaged and purposeful in their studies.

Integrating interdisciplinary communication into language teaching requires innovative methodologies and active learning strategies. Among the most effective are:

- Project-based learning (PBL) – students work on projects that combine language with other disciplines (e.g., creating a bilingual presentation on sustainable energy or writing a report on maritime security).

- Content and Language Integrated Learning (CLIL) – this approach combines subject content with language instruction, allowing learners to study science, history, or technology through the medium of a foreign language.

- Case study method – real-world scenarios are analyzed using foreign language materials, enhancing both linguistic and analytical skills.

- Collaborative learning – interdisciplinary teamwork fosters communication and problem-solving, especially in multicultural or professional settings.

- Use of digital technologies and AI tools – platforms that integrate translation, data visualization, and simulation environments enable learners to experience

interdisciplinary interaction virtually. Through these methods, teachers can simulate authentic situations that mirror professional communication across various domains.

Despite its evident advantages, interdisciplinary communication in language learning faces several challenges:

- lack of coordination between language instructors and subject specialists;
- limited methodological resources for integrating disciplines effectively;
- insufficient teacher training in interdisciplinary pedagogy;
- time constraints within traditional curricula;
- difficulty in assessing interdisciplinary outcomes, since they require evaluation of both linguistic and content-related competencies.

To overcome these obstacles, educational institutions must promote collaborative curriculum design, develop interdisciplinary teaching materials, and provide continuous professional development for educators.

Interdisciplinary communication plays a pivotal role in transforming foreign language education into a dynamic, multifaceted process that reflects the realities of the modern world. It enables learners to integrate linguistic skills with cognitive, cultural, and professional knowledge, thereby preparing them for effective participation in global and interdisciplinary environments. The development of interdisciplinary communication within language education requires a systemic approach – curricular reform, innovative teaching methods, and cooperation among educators of various fields. Ultimately, such integration ensures that foreign language learning becomes not only a linguistic exercise but also a foundation for intellectual growth, cultural understanding, and professional success.

References

1. Luckin, R. and Cukurova, M. Designing Educational Technologies in the Age of AI: A Learning Sciences-Driven Approach. *British Journal of Educational Technology*, № 50. 2019. pp. 2824 – 2838. URL: <https://doi.org/10.1111/bjet.12861>
2. Семеног О. М., Насіленко Л. А. Професійна комунікативна підготовка майбутніх юристів: теорія і практика : моногр. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 324 с.

ВИКОРИСТАННЯ ПОВЕДІНКОВИХ ПІДХОДІВ У ФОРМУВАННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ВИКЛАДАННЯМ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Формування навчальної дисципліни є однією з ключових умов ефективного освітнього процесу та запорукою успішної соціалізації особистості. Сучасна педагогіка постійно шукає та вдосконалює методи впливу на поведінку здобувачів освіти. У цьому контексті поведінкові підходи (біхевіоризм) залишаються фундаментальною теоретико-практичною базою для розробки стратегій управління класом і модифікації небажаної поведінки учнів.

Поведінковий підхід, що бере початок із робіт Івана Павлова та Джона Уотсона, а згодом розвинений Берресом Скіннером, розглядає поведінку як результат навчання через взаємодію із зовнішнім середовищем.

Поведінка формується та підтримується її наслідками (підкріпленням або покаранням). У навчальному контексті це виражається у використанні системи позитивного та негативного підкріплення для стимулювання бажаної навчальної поведінки та поступового вимирання деструктивних дій.

Виявлення закону про те, що формування навички відбувається швидше саме на початковому етапі навчання, має неабияке значення для складання навчальних програм з іноземної мови. Для пояснення процесу навчання біхевіористи вводять новий термін – зумовлення. Розрізняють два види зумовлення: класичне та оперантне. Автором концепції класичного зумовлення є Дж. Уотсон. Класичне зумовлення пояснює, як стимули, які раніше не викликали певної реакції, починають її викликати. Автором оперантного зумовлення є Б. Скіннер. Е. Торндайк сформулював закони навчання: закон ефекту, готовності та вправи, які можна ефективно

застосовувати на заняттях з іноземної мови. Наприклад, спочатку можна підкріплювати будь-яку спробу студентів спілкуватися іноземною мовою (навіть у тому разі, якщо вони роблять багато помилок). З часом підкріплюється тільки мовлення, що стає ближчим до нормативного [2, с. 9].

Такий підхід допоможе студентам позбутися страху використовувати іноземну мову, адже на перших етапах вивчення, заохочення є однією з найвагоміших та невід'ємних частин. Цей метод також спроможний розвинути цікавість та інтерес до будь-якої іншої дисципліни за умови позитивного підкріплення.

Надалі треба зазначити важливість викладання матеріалу поетапно, зберігаючи структуру та послідовність. Наразі в нашому світі стає необхідним набуття характерних практичних навичок на основі отриманого теоретичного матеріалу. Тож виходячи з цієї думки, є критичним викладання в комплексі, охоплюючи всі ґрунтовні базові теоретичні знання, а також отримання та вдосконалення практичного застосування знань.

Цей метод був запроваджений Б. Скіннером і увійшов у теорію навчання та з часом набув широкого розповсюдження в методиках викладання. Основа цього методу полягала в «розбитті» складного навчального матеріалу на невеликі порції, що слідують одна за одною у логічній послідовності [2, 11].

Проблема формування навичок стала однією із головних для біхевіористів. Навички – це індивідуально набуті чи завчені дії. Дж. Уотсон описав процес формування навичок, побудував криву навчання (на прикладі навчання стрільби з луку). Початкова точність є низькою. Удосконалення за перших 60 пострілів іде швидко, потім процес уповільнюється. Спостерігаються періоди без удосконалення – на кривій такі відрізки називаються «плато». Крива закінчується фізіологічною межею, властивою для певного індивіду. Вдалі дії пов'язуються з великими змінами в організмі, тому що вони краще [2, с. 17].

Психологічно безпечне освітнє середовище неможливе без стимулюючого елемента, який сприяє гармонійному розвитку особистості,

формуючи стимулююче та безпечне навчальне середовище. Педагог виступає як ключова фігура, здатна впливати на навчальну ситуацію, створюючи стимулююче освітнє середовище, в якому здобувачі мають можливість розкрити власний потенціал, розвиватися та досягати високих результатів у навчанні [1, с. 77].

Стимулююче освітнє середовище визначено як сукупність умов, факторів, соціальних об'єктів, що забезпечують активне, цікаве та змістовне навчання, яке сприяє розвитку потенціалу здобувачів, їх самореалізації та досягненню успіху. Його основними характеристиками є: активна навчальна діяльність, інтерактивність та співпраця, забезпечення різноманітності та диференціація, використання технологій, позитивна атмосфера та підтримка [3, с. 35].

Поведінкові підходи є цінним, але не єдиним інструментом педагога. Їхня ефективність максимізується при інтеграції з когнітивними (формування саморегуляції) та гуманістичними (повага до особистості) підходами.

Література

1. Іванцев Н. І. Ціннісна регуляція професійного становлення студентської молоді : монографія. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2006. – 182 с.
2. Олійник Ю. В. Застосування біхевіористичного підходу до навчання на заняттях з іноземних мов // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2017. – № 3. – С. 138–142.
3. Психологічна безпека освітнього середовища: методи, технології, шляхи формування : практичний посібник / О. О. Яковенко та ін. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2024. – 232 с.

Антоняк Софія

Науковий керівник: завідувач кафедри

фізичного виховання та спорту Шукатка О.В.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ВПЛИВ РАНКОВОЇ ГІГІЄНІЧНОЇ ГІМНАСТИКИ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН І ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У сучасних умовах проблема збереження та зміцнення здоров'я дітей набуває особливої актуальності. Зниження рухової активності, перевантаження навчальними завданнями, надмірне використання електронних пристроїв призводять до зниження працездатності, швидкої втомлюваності та порушення емоційного стану школярів. Одним із дієвих шляхів профілактики цих явищ є систематичне впровадження ранкової гігієнічної гімнастики (далі – РГГ) у практику початкової школи.

Мета дослідження. Визначити педагогічні умови впливу РГГ на емоційний стан і працездатність учнів початкової школи.

Завдання дослідження:

- 1) здійснити аналіз науково-педагогічної літератури щодо впливу РГГ на емоційний стан і працездатність учнів початкової школи;
- 2) визначити педагогічні умови ефективної організації РГГ у шкільній практиці.

Об'єкт дослідження. Процес фізичного виховання учнів початкових класів у закладах загальної середньої освіти.

Предмет дослідження. Вплив РГГ на емоційний стан і працездатність учнів початкової школи.

Ранкова гігієнічна гімнастика – це короткотривала рухова діяльність, спрямована на поступову активізацію фізіологічних систем організму після сну. Її виконання покращує діяльність серцево-судинної, дихальної та нервової систем, сприяє підвищенню працездатності, координації рухів і

настрою. Виконання гімнастики вранці сприяє пробудженню організму, нормалізує обмін речовин, покращує кровообіг і насичення мозку киснем, що безпосередньо впливає на інтелектуальну активність учнів. У процесі досліджень встановлено, що вже після двох тижнів систематичних занять у дітей зростає стійкість уваги, підвищується швидкість реакції та спостерігається зниження рівня емоційного напруження [2, с. 39].

У створенні позитивного емоційного фону під час проведення РГГ важливою є роль учителя. Його енергійність, доброзичливість і вміння створити ігрову атмосферу формують у дітей позитивне ставлення до занять фізичними вправами. Використання музичного супроводу, елементів танцю та сюжетних рухів підвищує емоційність занять і викликає у школярів бажання брати участь у спільній діяльності.

Педагогічна доцільність РГГ полягає в оздоровчому та виховному потенціалі. Вона сприяє вихованню дисциплінованості, самостійності, наполегливості, формуванню позитивних звичок і навичок самоорганізації. Учні поступово засвоюють принципи здорового способу життя, розуміючи, що рухова активність – це природна потреба, а не примусовий обов'язок. Ефективність виховання цінностей здоров'я забезпечується через створення позитивної емоційної атмосфери під час занять; використання ігрових методів і змагань, які стимулюють інтерес до руху; формування індивідуальних траєкторій розвитку з урахуванням фізичних можливостей учнів; залучення батьків до спільної фізкультурно-оздоровчої діяльності [1, с. 21].

Зазначені напрями реалізуються у цілісній педагогічній системі, де кожен компонент відіграє важливу роль у формуванні свідомого ставлення до власного здоров'я. Позитивний емоційний клімат під час проведення РГГ стимулює вироблення серотоніну та ендорфінів, що зменшують втому, покращують настрій і сприяють внутрішній мотивації до навчання. З фізіологічного погляду, РГГ сприяє розвитку основних рухових якостей – гнучкості, витривалості, сили, координації. Регулярні вправи допомагають підтримувати оптимальний м'язовий тонус, коригують поставу, запобігають

порушенням опорно-рухового апарату. Для молодших школярів це має особливе значення, адже у цьому віці закладаються основи фізичного розвитку та формуються звички, які впливатимуть на все подальше життя. Важливою умовою успішності є систематичність і доступність гімнастичних вправ. Комплекси мають бути різноманітними, цікавими, проводитись на свіжому повітрі, або у добре провітреному приміщенні. Тривалість занять зазвичай становить 5-10 хвилин, але навіть за цей короткий час дитячий організм отримує потужний заряд енергії. Оптимальним є поєднання дихальних вправ, розминки для великих м'язових груп і рухливих ігор з елементами координації.

Не менш важливим аспектом є психоемоційний вплив. РГГ створює у дітей відчуття бадьорості, знижує рівень тривожності та агресивності, допомагає долати апатію й втому. Дослідження показують, що діти, які регулярно виконують гімнастику, проявляють вищу мотивацію до навчання, краще запам'ятовують матеріал і мають стабільніший настрій протягом дня [3, с. 58].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. РГГ є не лише засобом фізичного розвитку, але й потужним чинником формування позитивного емоційного стану, підвищення працездатності та виховання ціннісного ставлення до здоров'я. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у дослідження впливу систематичного виконання РГГ на формування у дітей стійких ціннісних орієнтацій щодо збереження здоров'я.

Література

1. Козак Л.П. Вплив рухової активності на працездатність школярів. Харків: Ранок, 2019. 188 с.
2. Дяченко І.М. Гігієнічна гімнастика як чинник зміцнення здоров'я молодших школярів. Педагогічні науки, 2022. №3. С. 19–24.
3. Сидоренко Л.В. Емоційна стабільність і фізичний розвиток учнів початкової школи. Львів: Світ, 2023. 160 с.

ПОНЯТТЯ ТА ПРИРОДА ХЕШТЕГ-ДИСКУРСУ В ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЯХ

Хештег-дискурс становить відносно новий феномен цифрової комунікації, що виник із появою символу # (хештег) на платформі Twitter у 2007 році та набув широкого поширення в усіх соціальних мережах. Цей тип дискурсу характеризується специфічною організацією комунікативного простору, де хештеги виконують роль структурних та семантичних організаторів інформаційних потоків.

Природа хештег-дискурсу визначається його гібридним характером, що поєднує риси усного та писемного мовлення, публічної та приватної комунікації [2, с. 35]. Хештеги функціонують одночасно як метадані, що забезпечують індексацію контенту, та як дискурсивні маркери, що експлікують авторську позицію, емоційний стан або комунікативні інтенції [3, с. 98]. Семантична структура хештега може варіюватися від простої номінації теми (#освіта, #наука) до складних метафоричних конструкцій (#ЗнанняЦеСила) та навіть цілих висловлювань (#ЯкЖитиДалі).

Функціональний потенціал хештег-дискурсу реалізується через кілька ключових механізмів. По-перше, хештеги забезпечують тематичну організацію контенту, створюючи віртуальні простори обговорення певних тем [5, с. 47]. По-друге, вони виконують ідентифікаційну функцію, маркуючи приналежність до певних соціальних груп або дискурсивних спільнот [4, с. 122]. По-третє, хештеги слугують інструментом соціальної мобілізації, як це спостерігалось у випадках #MeToo, #BlackLivesMatter чи #ClimateAction, де дискурс навколо хештега переростав у масштабні суспільні рухи [1, с. 2].

Важливою характеристикою хештег-дискурсу є його інтертекстуальність та інтердискурсивність. Один хештег може об'єднувати

тисячі текстів різних авторів, створюючи полілог, де кожен новий внесок стає частиною спільного дискурсивного поля. При цьому зберігається паралельне існування множинних інтерпретацій та точок зору, що робить хештег-дискурс принципово поліфонічним [2, с. 40].

Лінгвістичний аналіз хештег-дискурсу виявляє його специфічні структурні особливості: відсутність пробілів між словами (#НаукаУкраїни), використання капіталізації для розмежування компонентів (#Science4Future), поєднання різних мов у межах одного хештега (#UkraineСильна), аббревіації та словотворчої креативності [5, с. 63]. Ці особливості свідчать про формування особливої мовної практики, адаптованої до технічних обмежень та комунікативних потреб цифрового середовища [2, с. 43].

Прагматичний вимір хештег-дискурсу пов'язаний із стратегіями впливу на аудиторію [3, с. 102]. Хештеги використовуються для підвищення видимості контенту, формування певного іміджу автора, маніпулювання громадською думкою та навіть для політичної пропаганди. Водночас вони можуть виконувати демократизуючу функцію, надаючи голос маргіналізованим групам та сприяючи горизонтальним формам комунікації [4, с. 312].

Хештег-дискурс являє собою складний багатовимірний феномен цифрової комунікації, що поєднує технологічні, лінгвістичні та соціокультурні аспекти [2, с. 44]. Його природа визначається діалектикою між індивідуальним висловлюванням та колективним дискурсом, між спонтанністю та організованістю, між локальним та глобальним [4, с. 387]. Розуміння механізмів функціонування хештег-дискурсу є важливим для аналізу сучасних форм суспільної комунікації та процесів формування громадської думки [5, с. 89].

Перспективи подальшого дослідження пов'язані з аналізом еволюції хештег-дискурсу в різних соціокультурних контекстах, вивченням кроссплатформних особливостей використання хештегів, дослідженням їх ролі

у формуванні цифрової ідентичності та розробкою методології критичного аналізу хештег-дискурсу в контексті медіаграмотності [3, с. 103].

Література

1. Boyd D. Social media: A phenomenon to be analyzed / D. Boyd, N. Ellison // *Social Media + Society*. – 2015. – Vol. 1(1). – P. 1–2.
2. Горошко О. І. Лінгвістика Інтернету: формування дисциплінарної парадигми / О. І. Горошко, Т. Є. Жадько // *Жанри і типи тексту у науковому і медійному дискурсі*. – 2013. – Вип. 10. – С. 29–45.
3. Іванова І. Б. Дискурс соціальних мереж: лінгвопрагматичний аспект / І. Б. Іванова // *Мовні і концептуальні картини світу*. – 2018. – Вип. 62. – С. 95–103.
4. Потапенко С. І. Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний та мотиваційний аспекти / С. І. Потапенко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – 391 с.
5. Zappavigna M. Discourse of Twitter and Social Media: How We Use Language to Create Affiliation on the Web / M. Zappavigna. – London: Bloomsbury, 2012. – 256 p.

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31016>

Громко Тетяна

Національний університет «Одеська політехніка»

ЕПІСТЕМІЧНІ МАРКЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПЕРЕКЛАДУ АВТОРСЬКОГО ЗНАННЯ

Питання **мовної репрезентації знання** у науковому дискурсі посідає одне з центральних місць у сучасних міждисциплінарних дослідженнях, що поєднують лінгвістику, когнітивні науки, філософію мови та перекладознавство. **Епістемічні маркери** – це лексико-граматичні одиниці, що передають ступінь упевненості, припущення чи сумніву автора щодо істинності висловлення. За М. Афзалом [1], частотність і функції цих маркерів

залежать від академічної підготовки автора, адже вони формують когнітивну рамку тексту та рівень його інтерпретаційної відкритості.

В англomовному науковому дискурсі епістемічні маркери виконують когнітивно-дискурсивну функцію: уточнюють достовірність висловлення й демонструють інтелектуальну саморефлексію. К. Гайленд зазначає, що вони створюють простір взаємодії між автором і читачем, у якому знання постає як процес аргументованого пізнання [2]. Т. Кодзіма наголошує, що хеджування підтримує баланс між фактичністю та академічною обережністю [3].

Переклад епістемічних маркерів складний, оскільки значення не зводиться до лексичної еквівалентності. Англomовний науковий стиль тяжіє до вираження суб'єктивної участі (*it seems that, we assume that*), тоді як український – до об'єктивізованих форм (*доведено, виявлено*). Така асиметрія потребує когнітивно орієнтованого підходу, спрямованого на збереження рівня епістемічної впевненості.

Як показують результати корпусного аналізу Ч. Сомсакуна [4], найбільше епістемічних елементів зосереджено у розділах *Discussion*, де вони структурують аргументацію. Аналіз цих засобів дає змогу простежити зв'язок між культурною моделлю наукового мислення і способами її мовного вираження, а перекладач, посередничаючи між когнітивними системами, забезпечує точність аргументації й адекватність наукової комунікації.

Мета нашого дослідження полягає у визначенні функцій, типів і стратегій перекладу епістемічних маркерів англomовного наукового дискурсу українською мовою. Об'єктом є епістемічні маркери як засоби вираження авторської позиції, предметом – стратегії їхнього перекладу та когнітивно-семантичні особливості.

Типові маркери – модальні дієслова (*may, might, must*), прислівники (*probably, evidently*) і конструкції *it is assumed that, we suggest that*. Їх переклад вимагає контекстуального тлумачення: наприклад, *may suggest* доцільно передавати як «може свідчити», зберігаючи обережність судження.

Англомовна наукова традиція вирізняється відкритістю та ймовірнісністю мислення, тоді як українська – прагненням до фактологічності. Завдання перекладача полягає у пошуку рівноваги між цими підходами, адже епістемічні маркери забезпечують когерентність і відтворюють індивідуальний стиль автора в іншій мовній системі.

Емпіричною базою дослідження став корпус англомовних статей (*Nature, Science, Applied Linguistics, Journal of Pragmatics*, 2015–2024) та українські переклади з видань *Мовознавство* і *Studia Linguistica*. Використано контекстуальний, компонентний, порівняльний і когнітивно-дискурсивний аналіз, що дозволив створити таблицю відповідностей між англомовними та українськими епістемічними маркерами (див. табл. 1).

Таб. 1. Відповідності між англомовними та українськими епістемічними маркерами

Тип маркера	Англійський приклад	Український відповідник	Коментар
Модальний дієслово	<i>may suggest</i>	<i>може свідчити</i>	Редукція невпевненості
Прислівник	<i>probably</i>	<i>ймовірно</i>	Адекватний переклад
Прикметник	<i>possible</i>	<i>можливий</i>	Збереження семантики
Конструкція	<i>it is assumed that</i>	<i>вважається, що</i>	Зміщення до об'єктивізації
Авторське маркування	<i>we believe that</i>	<i>вважаємо, що</i>	Прагматичне пом'якшення

Аналіз показує, що переклад епістемічних маркерів виходить за межі лексичної заміни й потребує урахування когнітивних і прагматичних чинників. В англомовних наукових текстах модальні форми (*may suggest, might indicate, it seems that*) виконують не лише граматичну, а й етичну функцію, виражаючи наукову обережність і відкритість до дискусії [3]. У перекладі

українською ці відтінки часто редукуються через орієнтацію на фактичність, що призводить до втрати модальної градації між припущенням і твердженням.

Результати порівняння демонструють можливість **компенсаторного перекладу**, коли втрачену модальність відновлюють іншими засобами – вставними словами (*ймовірно, можливо, припускається, очевидно*), конструкціями із семантикою потенційності чи навіть зміною синтаксичної структури речення. Такий підхід дає змогу передати інтенцію автора та зберегти його епістемічний «голос» у тексті перекладу. Відтак, саме через точне відтворення епістемічних маркерів здійснюється **перенесення авторського знання** у новий мовний контекст, що є свідченням не лише лінгвістичної, а й когнітивно-культурної еквівалентності перекладу. Епістемічні маркери функціонують як тонкі регулятори смислової точності й аргументативної достовірності наукового дискурсу і є каналом, через який передається наукова етика, інтелектуальна відповідальність і стиль мислення автора, а звідси їх адекватне відтворення в перекладі забезпечує не лише точність інформації, а й збереження когнітивної архітектури наукового тексту.

Отже, епістемічні маркери формують авторське знання й рівень упевненості дослідника, а їх переклад потребує збереження модально-прагматичної точності. Відмінності між англомовною гнучкою та україномовною фактологічною традиціями зумовлюють потребу когнітивно-дискурсивного підходу й стратегій компенсації.

Література

1. Afzaal M. A corpus-based analysis of stance markers in upper and postgraduate academic writing // *Frontiers in Education*. – 2025. – Vol. 10. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2025.1589004/pdf> (дата звернення: 25.10.2025).
2. Hyland K. *Metadiscourse: Exploring Interaction in Writing*. London : Continuum, 2005. 240 p.

3. Kojima T. Effective Use of Hedging in Scientific Manuscripts // *JMA Journal*. – 2023. – Vol. 6(2). – P. 164–170. – URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10151619/> (дата звернення: 25.10.2025).

4. Somsakoon C. A Comparative Study of Hedging in English Research Articles (Discussion Sections) // *Journal of Communication and Design Research*. – 2023. – Vol. 16, № 3. – P. 23–34. – URL: <https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/download/Vol-16-No-3-2023-23-34/2204> (дата звернення: 25.10.2025).

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31048>

Безносюк Юлія, Грушецька Анастасія
Міжнародний університет

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Основною ідеєю є інтегроване вивчення мови та культури, яке спрямоване не лише на розвиток мовних навичок, а й на формування культурної компетенції. Це передбачає засвоєння та розуміння базових знань про взаємозв'язок між мовою та культурою, що включає: розуміння ключових мовних і культурних одиниць, їхнього культурного значення та ролі у світовому мовному середовищі; оволодіння мовними та культурними елементами, тісно пов'язаними з історією, культурою, способом життя, традиціями та менталітетом народу; усвідомлення основних мовних і культурних особливостей носіїв у соціальному та культурному контексті.

Ефективність комунікації залежить не лише від знання мови, а й від умов і культури спілкування, правил етикету, соціальних норм мовної та невербальної поведінки, а також від глибоких фонових знань. Для успішного

спілкування недостатньо подолати мовний бар'єр – необхідно долати й культурні перешкоди [3, с. 163].

До лінгвокультурної компетенції, на думку науковців, належать:

- **лінгвістична компетенція** – знання та володіння базовими мовними одиницями, характерними для даної культури, та розуміння системних взаємозв'язків між ними;
- **культурна компетенція** – володіння культурно зумовленими нормами, що включає: соціокультурну компетенцію – знання норм, правил і традицій іншого суспільства.

Усі ці компоненти разом формують лінгвокультурологічне поле. Основні принципи лінгвокультурного підходу включають:

- оволодіння всіма аспектами мови через культурний контекст;
- автентичність – використання оригінальних текстів, літературних творів, аудіо- та відеоматеріалів;
- новизна – розробка форм і методів навчання із застосуванням інноваційних технологій;
- традиційність – вивчення звичаїв та норм поведінки країни, мову якої вивчають;
- одночасне формування мовної та культурної компетенції.

Лінгвокультурологічний компонент навчального процесу доцільно розглядати як окрему форму мотивації до вивчення мови. Такий вид мотивації називають лінгвопізнавальною, що передбачає позитивне ставлення учнів до мови, прагнення оволодіти її основними властивостями та засвоювати мовний матеріал різними способами [1, с. 196].

Оскільки лінгвокультурологічний підхід спрямований на вивчення способу життя культурної спільноти, її звичаїв, ціннісно-сміслових аспектів духовної, фізичної та матеріальної культури, а також норм комунікативної поведінки (що відображено в мові), відбір навчального матеріалу здійснюється за такими критеріями: культурна цінність, типовість (врахування загальнокультурних елементів), тематичність (відповідність навчальній

програмі) та функціональність (необхідність активного використання лексики з національно-культурною семантикою, фонових знань і норм мовного етикету).

Українські дослідники (Н. Бабич, Л. Даниленко, В. Ужченко) зазначають, що соціокультурні відмінності найяскравіше проявляються на лексико-семантичному рівні мови, ядром якого є фразеологічні одиниці, що чітко відображають національну культурну семантику. Це підкреслює невідповідність культурно-мовної картини світу, закованої у лексиці різних мов. З одного боку, фразеологізми збагачують навчальний матеріал і сприяють пізнанню історії та культури країни, мову якої вивчають; з іншого боку, часткова еквівалентність або асиметрія таких одиниць при перекладі створює труднощі для повного сприйняття інформації. Цю точку зору підтверджують і іноземні дослідники [2, с. 198].

Лексико-семантичний рівень є ключовим для культурної інтерсекціональності: він відкриває прихований зміст мови через слова, вирази та ідіоми, передаючи культурний світ носіїв і надаючи комуніканту важливі знання про країну. Водночас різниця у семантичному значенні мовних форм стимулює порівняння між носіями та неносіями мови, занурюючи учнів у розуміння розвитку мови, історії та культури. Через вивчення фразеологізмів, прислів'їв і приказок можна досліджувати зміни в структурі мови та трансформації в соціальному й історичному житті народу, усвідомлюючи його світогляд і формуючи певну концепцію сприйняття.

Лінгвокультурологічний підхід є ключовим засобом формування у студентів не лише мовних навичок, а й культурної компетентності, що дозволяє їм краще орієнтуватися в іншомовному середовищі. Включення культурного компонента в навчальні програми сприяє глибшому розумінню особливостей іншомовної комунікації, міжкультурного діалогу та національних традицій [4, с. 108].

Основні принципи цього підходу включають автентичність, новизну, традиційність і взаємозв'язок мовної та культурної компетентностей, що

забезпечує всебічний розвиток особистості. Використання інтерактивних методів, таких як рольові ігри, дебати та мультимедійні технології, дозволяє студентам занурюватися в реальні мовні ситуації та практично застосовувати отримані знання.

Література:

1. Торосян О. М. Лінгвокультура як невід'ємна складова викладання іноземної мови // *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 2020. № 2 (23).
2. Стеченко Т., Ушакова Л. Зміст і структура лінгвокультурологічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. 2016. № 2. С. 195–200.
3. Попова О. В. Педагогічні умови формування лінгвокультурної компетентності майбутніх менеджерів в процесі фахової підготовки // *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2019. Вип. 4. С. 160–169.
4. Савчак І. Лінгвокультурологічний підхід до навчання іноземної мови фахівців з міжнародних відносин // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. 2016. № 4. С. 108–115.

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31012>

Біда Олена, Орос Ільдико, Чичук Антоніна
Закарпатський угорський інституту ім. Ференца Ракоці II

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ УЧИТЕЛІВ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ЗАКАРПАТТЯ

В умовах глобалізації та включення української освіти до єдиного європейського освітнього простору та з метою збереження національної самобутності, особливо важливим є досвід Закарпаття як поліетнічного регіону, який упродовж останніх ста п'ятдесяти років перебував у складі

різних держав і зумів при цьому зберегти свою етнічну розмаїтість. Характерною рисою освітніх процесів, які мали місце в краї є не тільки толерантне ставлення до представників різних національностей, але й активне включення до вивчення мови та засвоєння їхньої культури, адже традиційним у Закарпатті є володіння мінімум двома, а частіше і трьома мовами [1, с. 362].

Історично склалося так, що Закарпаття – один із найбільших поліетнічних, самобутніх регіонів України, де проживають понад 100 етнічних спільнот. Згідно з Всеукраїнським переписом населення 2001 року, в краї проживають 1010,1 тисячі українців (80,5 відсотка), 151,5 тис. угорців (12,1 відсотка), 32,1 тис. румунів (2,6 відсотка), 14,0 тис. ромів (1,1 відсотка), 5,6 тис. словаків (0,5 відсотка), 3,5 тис. німців (0,3 відсотка), 565 євреїв, 518 поляків, 490 вірмен та ін.

Багатонаціональний склад населення Закарпаття зумовив його поліконфесійний характер. Сьогодні в області близько 40 конфесій, течій, напрямів, 1,5 тисяч релігійних організацій [8, с. 25].

Сьогодні на Закарпатті діє 51 громадське об'єднання національних спільнот та етнічних груп, у тому числі 11 - угорської, 15 - ромської (13 товариств і 2 асоціації), 4 - словацької, 4 - румунської, 2 – німецької, 2-єврейської тощо. По одному об'єднанню мають польська, вірменська, азербайджанська громади. І нещодавно було зареєстровано ще одне громадське товариство - «Еллада», яке об'єднало греків Закарпаття. В області створена унікальна мережа освітніх та культурно-мистецьких закладів, що зробило Закарпаття базовою областю у забезпеченні державної політики та соціальних гарантій представників національних меншин. В Ужгороді діє Центр культур національних меншин Закарпаття, крім того, в Мукачеві - Центр німецької культури «Паланок», в смт. Солотвино Тячівського району - Центр румунської культури і в Ужгороді - Центр ромської культури «Романі Яг». Із 359 зареєстрованих друкованих періодичних видань в області 30 видається мовами національних меншин [9].

Проблеми міжкультурної комунікації в поліетнічному інформаційному просторі (на прикладі аналізованого регіону) доводять, що шлях до демократичного життєстрою має супроводжуватися насамперед якісною зміною властивостей організаційних структур: від притаманної тоталітарному суспільству ієрархічної організації через конкуруючу й індивідуалістську до організації консолідуючого типу в демократичному суспільстві [2, с. 12].

Проблема полікультурності та поліетнічності є надзвичайно актуальною й для багатонаціонального регіону України – Закарпаття. Із 668 шкіл регіону у 118 навчаються мовами нацменшин. У тому числі – 66 з угорською, 12 – румунською, 1 – українсько-словацькою, 31 – з українською та угорською, 2 – українською і румунською мовами та ін. Для не чисельних меншин відкрито недільні школи з ромською, єврейською, польською мовами навчання. Мережа навчальних закладів постійно удосконалюється та розбудовується. З огляду на це, одним із пріоритетних завдань місцевих органів влади є подальше зміцнення історично-традиційної атмосфери міжетнічної злагоди, толерантності співжиття та високого рівня взаєморозуміння між представниками різних національних груп, конкретне вирішення їхніх запитів щодо збереження національної ідентичності [7].

У наш час у країні склалася ситуація, коли велика кількість внутрішньо переміщених осіб понукає шукати дієві інструменти для адаптації та соціалізації в регіонах України. Надзвичайно актуальними є сьогодні розвиток громадянської освіти й системна цілеспрямована робота з об'єднання країни, розвитку міжрегіональних зв'язків, інтеграційних процесів і співпраці [3, с. 2].

Проблема організації соціокультурного життя в міжкультурному середовищі є однією з найактуальніших для сучасного людства, причому такою, що стосується існування різних цивілізацій, країн, етнічних і соціальних груп і, врешті-решт, кожної окремої особистості. Умови сьогодення в якості основних вимог до сучасного вчителя визначають знання засад полікультурної освіти, як-от: формування вміння і готовність жити в поліетнічному середовищі, розвиток культури міжнаціонального спілкування,

розвиток особистості як суб'єкта своєї національної культури, розвиток здатності протистояти расизму, збереження різноманіття культурних цінностей тощо [4, с. 153]. Особистість вчителя при такому підході є носієм і провідником ідеї міжкультурності, яка не зможе результативно здійснювати педагогічну діяльність у складних соціокультурних умовах без належної підготовки [5, с. 277]. Саме майбутнім учителям особливо важливо «вміти працювати з різними в культурному відношенні людьми, правильно розуміти людську відмінність, бути толерантними до інших, уміти підтверджувати своїми особистими справами і словами культурний плюралізм у суспільстві» [10, с. 85].

Підготовка вчителя, готового до взаємодії з представниками інших культур, обміну культурними цінностями, трансляції смислів культури, є пріоритетним завданням вищої освіти, а його розв'язання сприяє ефективній організації простору міжкультурної взаємодії в Закарпатті.

Українським школам, де спільно навчаються представники різних народів з різною національною культурою, різноманітними національними звичаями, психологічним укладом і менталітетом, властивий поліетнічний характер, що пояснює значимість проблем пов'язаних з подоланням деяких особливостей і складностей, зумовлених взаємовідносинами учасників освітнього процесу. Саме від вчителя, його особистісних характеристик залежить реалізація навчальних планів, якість освітніх послуг, виховання учнів. Оскільки культура стає джерелом духовності тільки в руках духовної людини, основним завданням вітчизняної освіти є ґрунтовна полікультурна підготовка вчителів відповідальних за формування у молодого покоління інтересу до інших культур і толерантного ставлення до представників інших національностей [1, с. 361].

Окреслимо необхідні принципи створення міжкультурного простору школи в Закарпатті: гуманізму і демократизму, що передбачає рівноправність, відкритість до сприйняття гуманістичних, міжкультурних цінностей, прагнення до взаєморозуміння, поваги до прав людини – представника

національних меншин; наступності і безперервності, що визначає процес формування міжкультурного діалогу як єдиного багатостадійного освітнього процесу, що починається у дошкільному віці, розвивається в молодшому шкільному віці й триває впродовж усього життя людини; культуровідповідності, що визначає органічну єдність міжкультурного виховання з історією та культурою представників національних меншин, їх мовою, народними традиціями і звичаями, що забезпечують духовну єдність, наступність і спадкоємність поколінь тощо.

Важливо створити позитивний характер взаємовідносин між учнями, представниками різних культурних груп, особливо між культурною більшістю та культурною меншістю. Слід ознайомлювати школярів із прикладами успішної взаємодії з національними культурами, громадами, які формують спільну культурну спадщину українського суспільства. Важливо в цьому процесі не демонструвати переваги однієї культури над іншою, а пізнавати культуру й традиції різних народів у єдиній парадигмі, акцентуючи на позитивному взаємовпливі й подібності між ними. Такий підхід є особливо актуальним для української педагогіки на тлі мовного, етнічного, релігійного та регіонального розмаїття суспільства.

У закладі вищої освіти важливо сформувати педагога як особистість, яка є носієм і оберегом національної культури, духовних цінностей. Культурологічна спрямованість є важливою властивістю особистості вчителя і визначає його світоглядні позиції, творчий потенціал, систему цінностей, переконань, смаків, ціннісно-емоційне ставлення до себе, до колег, до науки, предмет якої він викладає, до культурно-духовних надбань, образу життя тощо [6, с. 1].

Література:

1. Білак М. В. Вплив поліетнічного середовища Закарпаття на розвиток полікультурної компетентності вчителя іноземних мов // *Молодий вчений*. 2017. № 1 (41). С. 361–364.

2. Донченко О. Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятиви психополітичного повсякдення) : моногр. Київ : Либідь, 2001. 334 с.
3. Комплект навчальних програм наскрізного інтегрованого курсу за вибором «Культура добросусідства» / розробл. колективом авторів під кер. М. А. Араджионі ; Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України. Київ, 2018. 313 с.
4. Молнар Т. І. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до полікультурного виховання учнів // Наука та освіта: актуальні проблеми досліджень на сучасному етапі : зб. тез доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Мукачево, 19-20 травня 2016) / ред. кол. : Т. Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. С. 153–155.
5. Молнар Т. І. Формування кроскультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи // Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторах : зб. тез доповідей II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Мукачево, 07 листопада 2019 р.). Мукачево : МДУ, 2019. С. 277–279.
6. Молнар Т. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до реалізації мовно-літературної змістової лінії державного стандарту // Перспективи і пріоритети педагогічної освіти в епоху соціальних викликів : монографія / Н. М. Авшенюк, Г. В. Товканець та ін. ; за заг. ред. Н. М. Авшенюк, Г. В. Товканець. Мукачево : Ред.-вид. центр МДУ, 2021.
7. Національні меншини Закарпаття: цифри і факти. – URL: <http://zakarpattia.net.ua/News/64717> (дата звернення: 25.10.2025).
8. Палько Т. В., Іваць О. М. Особливості забезпечення освітньо-мовних потреб національних меншин Закарпаття // Науково-методичний журнал «Освіта Закарпаття». 2013. № 18. С. 24–29.
9. Перелік засобів масової інформації, зареєстрованих в Закарпатській області станом на 15.06.2007 р. – URL: <http://www.carpathia.gov.ua/ua/163.htm> (дата звернення: 25.10.2025).

10. Семікін М. Крос-культурна грамотність сучасного педагога: методологічний аспект // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. 2013. № 2 (11). С. 84–91.

Бондаренко Марія

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ВІД МЕМІВ ДО ПОВСЯКДЕННЯ: МОВА СУЧАСНОГО НІМЕЦЬКОГО ПІДЛІТКА

Сьогодні мова німецького підлітка формується на перетині цифрових платформ, мережових практик і повсякденного спілкування. Молодіжний сленг уже не просто «мода на слова» – це спосіб позначити свою приналежність, висловити емоцію або критичне ставлення до суспільства, а інколи й протест проти мовних стереотипів попередніх поколінь [3]. Такі висновки базуються на аналізі матеріалів відеохостингів і дослідженнях, присвячених мовній картині світу молоді.

Відеоплатформи, передусім YouTube, виконують роль каталізатора мовних змін: блогери експериментують із лексикою, а їхні підписники підхоплюють нові одиниці й тестують їх у коментарях і щоденних діалогах. Завдяки цьому такі вирази, як *cringe*, *lost* або *ehrenmann*, дуже швидко виходять з рамок інтернет-слову і переходять у усне мовлення підлітків [3; 6]. У парадигмі інтернет-комунікації слова починають виконувати не лише номінативну функцію, а й служать маркерами ставлення й настрою.

Процес метафоризації відіграє у цьому ключову роль: підлітки активно переносують значення відомих слів на нові предмети або явища, надаючи їм яскравого експресивного відтінку. Такі метафоричні переноси дозволяють виразити іронію, сарказм або захоплення, водночас формуючи оригінальні номінації для опису людей, зовнішності чи поведінки [5]. У результаті метафоричні основи стають продуктивними джерелами для подальшого словотвору в молодіжному середовищі.

Паралельно із метафоризацією розвиваються інші способи утворення сленгових одиниць: префіксація, суфіксація, словоскладання та активне використання абревіатур. У молодіжному дискурсі абревіатури виконують функцію економії часу й простоти – у чатах і коментарях вони скорочують комунікативний шлях і передають емоцію лаконічно [1]. Одночасно глобалізація і вплив англomовної інтернет-культури сприяють ширшому запозиченню англiцизмів у німецьку молодіжну лексику (наприклад *clickbait*, *boosten*, *woke*), що надає мовленню особливого сучасного відтінку [1].

Не менш важливим є мультикультурний вимір: у міських середовищах відбувається взаємопроникнення мов різних спільнот, і це також відображається в молодіжному сленгу. Запозичення і трансформації з турецької, італійської, іспанської та інших мов потрапляють у юнацький вокабуляр, створюючи мовний мікс, який відображає реальну соціальну тканину спільнот [1; 4]. Такий лексичний мікс робить мову підлітків більш багатогою, але й мінливою – адже елементи живуть доки актуальні в групі.

Порівнюючи сленг із жаргоном, видно, що сленг є ширшим і більш динамічним явищем: він швидше оновлюється, менш формалізований і тісніше пов'язаний із цифровими каналами комунікації, тоді як жаргон має зв'язок із конкретними професійними чи діяльнісними групами [2]. Через це молодіжна лексика характеризується легкою пристосовуваністю до змін, а її вживання часто пов'язане з прагненням виділитися або належати до певного кола.

Цифрова комунікація також змінює прагматику мовлення: у чатах і коментарях підлітки часто відмовляються від традиційної пунктуації, використовують емодзі та хештеги, що дозволяє передавати інтонацію та емоцію коротко й ефективно. Це робить писемне мовлення ближчим до усного стилю й сприяє формуванню гібридної мовної картини світу молоді [3; 6].

Отже, мова сучасного німецького підлітка – це живий і динамічний комплекс явищ, у якому метафоризація, запозичення, абревіатизація та цифрові практики взаємодіють і формують мовну ідентичність покоління.

Відеоплатформи й соціальні мережі виступають не лише каналом поширення, а й лабораторією мовних інновацій, де нові одиниці народжуються, перевіряються і, за потреби, закріплюються в ширшому вжитку. Подальші дослідження корисно спрямувати на порівняння регіональних відмінностей молодіжного сленгу та на розробку рекомендацій для адекватного перекладу молодіжної лексики українською мовою з урахуванням її експресивної й ідентифікаційної функції [1–6].

Література

1. Гаврилюк Д. М. Сучасні тенденції використання німецького молодіжного сленгу та стратегії їх перекладу українською мовою // *Матеріали V Міжнародної наукової конференції «Слов'янські студії: європейний контекст»*. – 2024.
2. Дречко А. Німецькомовний молодіжний сленг та жаргонізми: спільні та відмінні риси // *Молодий вчений*. – 2019. – С. 295–299.
3. Поздняков О. В. Процеси метафоризації в німецькому молодіжному слензі // *Вчені записки*. – 2020. – 12020166.
4. Яременко Є. В. Особливості німецького молодіжного сленгу (на матеріалах відеохостингу YouTube) // *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Сучасна філологія: теорія та практика”*. – Київ : Нац. акад. СБУ, 2021. – С. 295.
5. Заводна Л., Коломієць Е., Левицька Л., Поздняков О., Ткачівська М. Особливості сучасного німецького молодіжного сленгу та його функції (на матеріалах відеохостингу YouTube) // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. – 2019. – № 171.

АВТОНОМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ

Мета дослідження: визначити сутність, структуру та особливості реалізації автономного навчання у студентоцентрованому освітньому середовищі.

Завдання дослідження: проаналізувати історичні передумови становлення ідей автономного навчання, розглянути наукові підходи до визначення автономного навчання, окреслити роль викладача у формуванні автономії студентів, окреслити умови, що сприяють розвитку навчальної автономії.

Об'єкт дослідження: процес формування автономного навчання.

Предмет дослідження: психолого-педагогічні особливості розвитку навчальної автономії студентів та роль викладача у її реалізації.

Автономне навчання є одною із ключових складових студентоцентризму, яка передбачає здатність і можливість студента взяти на себе відповідальність за процес навчання. Автономне навчання – це шлях для залучення студентів у самостійну пізнавальну діяльність, спосіб її логічної і психологічної організації [2, с. 243].

Ідея початкової автономії не є новою і знаходить своє відображення ще з часів Яна Амоса Коменського. Одним із засновників концепції автономного навчання вважають французького педагога С. Френе, який закликав організувати навчальний процес так, щоб учень самостійно діяв, досліджував і робив висновки на основі власного досвіду. [3, с. 36] Термін «автономне навчання» вперше ввів вчений Генрі Холек у 1981 році, визнавши його як здатність брати відповідальність за власне навчання [4, с. 21]. Це визначення було цитоване та розвинене в працях багатьох вчених. Наприклад, У.

Літлвуд розглядає автономію у трьох вимірах: як комунікатора, як учня та як особистість. Е. Макаро виокремив мовну, навчальну та поведінкову автономію, а Д. Нуан[4, с. 21] підкреслив, що автономія може бути включена як частина повсякденної практики і не потребувати радикальних реформ, а ступень її заохочення варіюється залежно від умов навчання. Пізніше Літлвуд запропонував розрізняти проактивну та реактивну автономію [2, с. 243].

Роль викладача в автономному навчанні значно відрізняється від традиційного підходу, де вчитель виконує функцію головного контролера знань. У системі автономного навчання викладач виступає радше як консультант, наставник та партнер студентів. Однією з ключових функцій викладача є організація навчальної діяльності на партнерських засадах. Він допомагає студентам структурувати власний навчальний процес, не нав'язуючи готових рішень, а підтримуючи їхню самостійність. Важливою складовою цієї роботи є мотивація студентів та стимулювання їхнього пізнавального інтересу. Викладач спонукає до активного дослідження матеріалу, розвитку внутрішньої зацікавленості та прагнення до самонавчання.

Водночас він виступає консультантом і помічником: відповідає на запитання, надає поради та спрямовує студентів у пошуку оптимальних шляхів засвоєння знань. При цьому важливо зберігати баланс між свободою вибору студентів і необхідною організаційною підтримкою. Викладач створює умови, за яких студенти можуть самостійно приймати рішення щодо навчальних завдань, одночасно отримуючи необхідні інструменти для контролю власного прогресу.

Ще одним важливим завданням є сприяння розвитку самоконтролю студентів. Викладач допомагає їм оцінювати власні досягнення, усвідомлювати свої потреби, критично аналізувати ефективність матеріалів і методів навчання. Крім того, він організовує взаємодію студентів із соціальним середовищем, адже автономія стає реальною лише через комунікацію та співпрацю в освітньому середовищі [1, с. 95].

Автономне навчання є ключовим елементом сучасного студентоцентрованого підходу. Він залучає студентів до розвитку і формування умінь самоконтролю і критичного мислення. Викладач у цьому процесі виступає не як керівник, а як наставник, який спрямовує в допомагаю студентам. Розвиток автономії є поступовим процесом, що включає різні рівні та форми, і його ефективність залежить від контексту навчання, активної участі студентів та організації освітнього середовища. Перспективи подальших досліджень полягають у розроблені практичних методик формування автономії у студентів, аналізу психологічних бар'єрів, що перешкоджають формуванню автономності, а також у порівнянні підходів до реалізації автономного навчання у вітчизняному та зарубіжному освітньому середовищі.

Література

1. Капуш А. В. Студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти в економічному університеті/ *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції за участю міжнародних представників*, Київ, 2016. С. 94–95.
2. Самаріна В. В., Шахматова О. В. *Автономне навчання* / Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». Харків. С. 242-244.
3. Boyadzhieva E. *Learner-centered Teaching and Learner Autonomy*. Bulgaria: South-West University, 2016. 12 p.
4. Benson P. *Autonomy in Language Teaching and Learning/Language Teaching*. 2007. Vol. 40, No. 1. P. 21–40.

КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Постановка проблеми. Сьогодні в світі конкурентоздатність людини дуже висока і залежить певною мірою від уміння читати професійні тексти, розуміти їх загальний зміст і спеціальний контекст, виокремлювати необхідну інформацію з них, аналізувати, пояснювати, інтерпретувати її, порівнювати з інформацією з інших зарубіжних джерел. Тому читання можна назвати формою когнітивно-комунікативної діяльності людини, одним з основних чинників особистісного саморозвитку, який забезпечуватиме успішність в подальшому житті. Затребуваність формування більш досконалої іншомовної читацької грамотності як важливого складника фахової підготовки здобувачів вищої освіти, особливо мовних спеціальностей виходить сьогодні на перше місце.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Щодо іншомовної читацької компетентності, то цю проблему вивчали і вітчизняні, і зарубіжні вчені, а саме: Г. Барабанова, І. Корейба, О. Малюга, Р. Мартинова, В. Плахотник, С. Радецька, О. Тарнопольський, В. Черниш, Ch. Alderson, W. Grabe, T. Johns, M. West та ін. Було проведено теоретичне обґрунтування структури змісту навчання іншомовного читання (М. Вайсбурд, С. Ніколаєва, В. Редько, Н. Склярєнко); встановлено психологічні основи навчання читання іноземною мовою (О. Вєтохов, Т. Глушко, О. Лозова; Н. Чепелєва); визначено види читання та етапи навчання читанню (Г. Борецька, І. Карпов, В. Цетлін); розроблено методику навчання читання текстів різних жанрів (Т. Вдовіна, О. Малюга, Т. Яблонська); запропоновано способи контролю розуміння прочитаного (І. Берман, О. Бігич). Однак проблеми формування читацької

компетентності, особливо з урахування когнітивно-комунікативного підходу все ще не досліджені повністю і потребують більш докладного аналізу. Що логічно приводить до *мети* нашого дослідження: формування іншомовної читацької компетентності студентів мовних спеціальностей з урахуванням когнітивно-комунікативного підходу,

Виклад основного матеріалу. Розвиток іншомовних читацьких умінь з застосуванням когнітивно-комунікативного підходу представлено в дослідженнях Г. Барабанової та Т. Johns & F. Davies, в яких науковці вирішують такі теоретичні завдання, як: «моделювання перцептивного сприйняття матеріалу, що читається; визначення ролі когнітивних процесів в читанні, встановлення комунікативних функцій тексту» [1; 4].

Ми проаналізували дослідження Г. Барабанової та інші вищезазначені роботи і прийшли до власного трактування терміну «іншомовна читацька компетентність студентів мовних спеціальностей», яку розглядаємо як здатність студентів критично мислити під час читання, коректно оперувати інформацією, вдумливо пояснювати авторський задум, інтерпретувати надані ідеї, об'єктивно оцінювати події, про які йдеться в тексті, коментувати іншомовну експліцитну та імпліцитну інформацію що закладена в тексті» [3].

На базі нашого визначення ми пропонуємо алгоритм роботи з формування іншомовної читацької компетентності студентів мовних спеціальностей з використанням когнітивно-комунікативного підходу, останній трактується С. Боднар як «підхід, що стимулює мовленнєво-мисленнєву активність студентів і реалізується в тому випадку, коли здобувач освіти виступає активним діячем процесу навчання, а не його пасивним реципієнтом, який залежить тільки від навчальної діяльності викладача та його інструкцій» [2].

Запропонований алгоритм роботи передбачає такі групи вправ: 1) *мовні*, які складаються із: селективних, трансформаційних, перекладних, підстановчих вправ, що спрямовані на набуття знань нових лексичних одиниць, виокремлених з тексту, та на формування мовних навичок їх

вживання в словосполученнях і реченнях. Ці вправи виконуються на першому етапі навчання; 2) *лінгвомовленнєві*, які складаються із: рецептивних, репродуктивних та продуктивних, що орієнтовані на розвиток вмінь читання, переказу, пояснення та інтерпретування адаптованих, одно-тематичних, відібраних із різних джерел автентичних текстів. Ці вправи виконуються на другому етапі навчання; 3) *передмовленнєві*: які складаються із: рецептивних, репродуктивних та продуктивних, що орієнтовані на розвиток вмінь контекстуальної та мовної здогадки для навчання читанню автентичних, однак частково адаптованих, одно-тематичних текстів, відібраних із різних першоджерел. Ці вправи виконуються на третьому етапі навчання; 4) *мовленнєві*: які складаються із: рецептивних, репродуктивних та продуктивних, що орієнтовані на розвиток вмінь читання, переказу, пояснення та інтерпретування автентичних, повністю неадаптованих, одно-тематичних текстів, відібраних із різних першоджерел. Ці вправи виконуються на четвертому етапі навчання, з метою повного розуміння тексту та аналізу подій, що відбуваються у представленому тексті.

Крім того, акцентуємо, що на кожному етапі виконання вправ присутні контрольні вправи, функція яких полягає у визначенні якості сформованих вмінь студентів на цьому етапі навчання з метою переходу до виконання наступної дії. Відмітимо, що кожний наступний вид контролю здійснюватиметься не тільки на нових матеріалах, а й на вивчених зразках для більш стійкого закріплення вивченого матеріалу. Крім того, зазначимо, що представлений алгоритм роботи потребує систематичної, цілеспрямованої роботи з покроковим виконанням всіх завдань та вправ.

Література

1. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання у немовному ВНЗ: монографія. Київ, 2005. 315 с.
2. Боднар С. В. Когнітивний підхід до формування англomовної лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей. *Наука і*

освіта : науково-практичний журнал. Одеса : Південний науковий центр НАПН України, 2014. №10/CXXVII. С. 34-38.

3. Глушко Т. В. Розвиток англомовних читацьких умінь здобувачів вищої освіти мовних спеціальностей в аспекті когнітивно-комунікативного підходу. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 5(23). С. 833-842.

4. Johns T., Davies F. Text as a Vehicle For Information : The Classroom Use of Written Texts in Teaching Reading in a Foreign Language. *Reading in a Foreign Language*. 1983. Vol. 1 (1). P. 1-19.

Гонтар Аліна

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ ВПЛИВІВ НА НІМЕЦЬКУ МОВУ

У контексті динамічних соціокультурних трансформацій мови відіграють ключову роль у відображенні історичних взаємодій між народами. Німецька мова не є винятком: упродовж століть вона перебувала під впливом різних мов, що зумовило появу численних запозичень. Однак, попри наявність значної кількості досліджень, проблема системної інтерпретації запозичень як результату міжмовної взаємодії у конкретному історичному та культурному контексті залишається недостатньо вивченою. Виникає необхідність комплексного аналізу джерел запозичень, шляхів їх адаптації та ролі в розвитку німецької лексичної системи [1; 2, с. 200].

У античний період німецька мова зазнала впливу латинської мови. Упродовж кількох століть римської експансії германці перебували на периферії імперської цивілізації, що спричинило тривалі соціокультурні, економічні та адміністративні контакти. унаслідок цього процесу германські діалекти почали активно засвоювати лексичні одиниці з латинської мови, що

переважно охоплювали сфери матеріальної культури, державного устрою, армії, торгівлі та буденного життя [2, с. 200-201].

Латинські запозичення цього періоду мали конкретно-предметний характер і позначали нові для германського світу явища, пов'язані з римським способом життя, наприклад, Keller (підвал) – від cellarium (складське приміщення); Fenster (вікно) – від fenestra (віконний отвір); Mauer (стіна) – від murus (укріплена стіна) [2, с. 201].

У середньовіччі у зв'язку з прийняттям християнства та розвитком світської школи, латинська мова на довгі роки закріплюється як мова літургії, писемності та інших сфер життя, а німецька мова у свою чергу засвоює лексику релігійного, філософського й наукового характеру. Багато з цих слів мають і грецьке походження, опосередковане через латину, що особливо помітно у термінах класичної освіти та гуманітарного знання, наприклад, Evangelium – «Євангеліє», від лат. evangelium, що походить від грец. euangelion (добра звістка); Theologie – «теологія», від грец. Theología [1; 2, с. 201].

Епоха Відродження та Реформації стали важливими етапами розвитку німецької мови. Поява друкарства, переклад біблії Мартіном Лютером сприяли активному засвоєнню латинських запозичень у сферах освіти, права, філософії та природничих наук (Schule школа – від schola; Studium навчання, студії – від studium). Латина втрачає статус сакральної мови й перетворюється на джерело універсальної наукової термінології, що інтегрується в німецьку мовну систему [2, с. 201-202].

У XVII–XIX ст. провідним зовнішнім чинником стала французька мова, яка, завдяки своєму престижу в Європі, значно вплинула на лексику німецької культури, моди, побуту й політики (Büro, Mode, Salon, Trottoir). Французькі запозичення виконували соціально марковану функцію, позначаючи належність до освічених верств суспільства, і сприяли формуванню європейського культурного коду в німецькому мовному просторі [1; 2, с. 202].

Італійські запозичення в німецькій мові сформувалися переважно в період пізнього Середньовіччя та Відродження (XIV–XVI ст.) у зв'язку з культурним авторитетом Італії як центру гуманізму, мистецтва, архітектури, фінансів і музики. Через торгівлю, культурні контакти та церковний вплив до німецької мови потрапила лексика, пов'язана з музикою (Konzert, Piano, Forte), архітектурою (Balkon, Fassade, Loggia), фінансами (Bank, Konto, Bilanz) й побутом (Gondel, Lazarett, Spaghetti). Італіцизми зберегли національний колорит і стали маркерами естетики та витонченості [2, с. 202-203].

У пізньому Середньовіччі посилювалися контакти з Нідерландами, що сприяло появі в німецькій мові нідерландизмів, пов'язаних із ремеслами, судноплавством і технікою (Pump, Matrose, Fracht, Schute, Treck). Вони відзначаються прагматичністю, нейтральністю та високим ступенем асиміляції, тому часто не сприймаються як іншомовні елементи [2, с. 203].

Новітній етап (XX–XXI ст.) характеризується масовим впливом англійської мови, зумовленим глобалізацією та розвитком технологій. Англіцизми проникають у всі сфери життя: IT (Computer, Internet, Download), бізнес (Manager, Marketing), медіа (Chat, Stream, News), молодіжну культуру (Cool, Smartphone, Team). Багато з них адаптуються граматично (chatten, liken, scrollen), що свідчить про їхню глибоку інтеграцію. Водночас це викликає дискусії щодо збереження мовної ідентичності та рівноваги між національними і запозиченими елементами [1; 2, с. 203].

Отже, Іншомовні впливи становлять невід'ємну складову розвитку німецької мови, сприяючи її лексичному збагаченню, стилістичному розширенню та культурній інтеграції. Вони відображають історичну динаміку суспільства, його зв'язки з іншими народами й готовність до сприйняття нових культурних моделей. Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі сучасних англіцизмів, процесів їхньої адаптації в німецькій мові та дослідженні впливу глобалізації на формування мовної ідентичності німецькомовного простору.

Література

1. Консевич Т. В. Запозичення в сучасній німецькій мові. *Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації: Збірник наукових праць*. 2018. С. 187-191. URL:[Консевич.pdf](#) (дата звернення 06.11.2025).
2. Труцуненко І. І., Весоловський О. В. Лексичні запозичення як відображення міжмовних контактів у процесі історичного розвитку німецької мови. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгородський національний університет. Ужгород, 2025. Вип. 39. С. 199-204.

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31046>

Горліченко Андрій

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний Університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

Процес інтеграції України до євроатлантичних структур зумовив зростання потреби в уніфікації та модернізації військової термінології відповідно до стандартів НАТО. У цьому контексті переклад відіграє ключову роль не лише у забезпеченні мовної еквівалентності, а й у формуванні взаємосумісності між ЗСУ та арміями держав-партнерів. Військова термінологія, як специфічна підсистема національної мови, відображає концептуальний апарат військової думки, культуру національної безпеки та доктринальні принципи. Тому переклад військових термінів у системі вищої військової освіти є не лише мовним актом, а й важливим елементом професійної підготовки (Professional training – LOmpt) та міжнародної військової комунікації.

Система вищої військової освіти України сьогодні стоїть перед подвійним завданням – зберегти національні концептуальні традиції та інтегрувати сучасний західний військовий дискурс. Це вимагає точного й послідовного перекладу термінів, що використовуються в освітніх програмах, навчальних планах, посібниках і нормативних документах. Викладачі й перекладачі повинні володіти не лише мовною компетентністю, а й глибоким розумінням оперативного та доктринального змісту термінів, з якими вони працюють.

Військова термінологія характеризується системністю, точністю та контекстуальною залежністю. За визначенням провідних лінгвістів і теоретиків перекладу (В. Комісаров, І. Корунець, А. Ньюмарк та ін.), терміни спеціальних мов (LSP – Language for Specific Purposes) мають обмежене семантичне поле та тісно залежать від контексту і сферового вжитку. Проте військова термінологія є ще динамічнішою, оскільки розвивається під впливом технологічних змін, оперативних концепцій і міжнародного співробітництва.

Однією з ключових проблем перекладу військових термінів є досягнення функціональної еквівалентності, а не буквальної відповідності. Перекладачі часто стикаються з труднощами у випадках, коли в українській системі немає прямого аналога поняття (*warfighting function, command and control* та ін.). У таких ситуаціях використовують прийоми описового перекладу, транскодування (транслітерації або транскрипції) та калькування. Наприклад:

- *Command and control* → *управління та керівництво військами*
- *After action review (AAR)* → *аналіз дій після виконання завдання*

Особливої ваги набуває принцип термінологічної уніфікації, адже непослідовність у перекладі може призвести до непорозумінь під час навчання, проведення занять чи тлумачення офіційних документів.

У закладах вищої військової освіти (ЗВВО) переклад військової термінології здійснюється у кількох напрямках:

1. Освітня документація – навчальні плани, робочі програми, описи дисциплін та програми професійної підготовки (LOmpt), що перекладаються англійською мовою для акредитації та міжнародного обміну.

2. Навчально-методичні матеріали – посібники, симуляційні керівництва, польові настанови, тактичні інструкції.

3. Наукова та міжнародна діяльність – переклад статей, звітів, матеріалів конференцій у рамках програм НАТО, таких як DEEP (Defence Education Enhancement Programme).

Основною проблемою практичного перекладу є забезпечення точності та концептуальної послідовності термінів у документах. Наприклад, термін *професійна підготовка* офіційно стандартизовано як *Professional training (LOmpt)* згідно з освітньою термінологією НАТО. Подібним чином, поняття *оперативний рівень* і *тактичний рівень* перекладаються як *operational level* та *tactical level*, зберігаючи доктринальну ієрархію, характерну для документів серій AJP та ADP.

Отже, викладачі та перекладачі виступають своєрідними термінологічними посередниками, забезпечуючи еквівалентність не лише на мовному, а й на концептуальному рівні.

У практиці перекладу військової термінології у ЗВВО використовуються такі основні стратегії:

1. Словникові відповідники – для сталих міжнародних термінів (*infantry, artillery, reconnaissance*).

2. Транскодування (транслітерація або транскрипція) – для абревіатур і специфічних термінів НАТО (*LOmpt, STANAG, AAR*).

3. Калькування (дослівне запозичення структури) – (*command post, air assault, fire control system*).

4. Контекстуальна заміна – коли буквальный переклад є непридатним (*joint operations* → *об'єднані операції* замість *спільні*).

5. Додавання або вилучення – для уточнення значення (*warfighter* → *військовослужбовець, який бере участь у бойових діях*).

Зазвичай застосовується змішана стратегія, особливо у випадку складених термінів та аббревіатур, які не мають прямих аналогів. Наприклад:

- *Rules of Engagement (ROE)* → *правила ведення бойових дій*
- *Chain of Command (CoC)* → *ланцюг командування*

Метою таких перекладацьких рішень є збереження доктринальної точності та зрозумілості для курсантів і слухачів під час навчання.

З дидактичної точки зору, переклад військової термінології сприяє не лише розвитку мовної компетентності, а й формуванню професійної ідентичності майбутніх офіцерів. Вивчаючи англійську мову через військову тематику, курсанти засвоюють логіку й концепції стандартів НАТО. Тому перекладацькі вправи, двомовні глосарії та навчальні посібники виступають ефективним засобом інтеграції мовної підготовки та фахової освіти.

Викладачі іноземних мов у ЗВВО виконують подвійну функцію – забезпечують мовну точність і відповідність термінології реаліям оперативної діяльності. Використання двомовних ресурсів, глосаріїв і паралельних корпусів текстів підвищує якість перекладу та рівень розуміння. Ефективною є також співпраця між викладачами мови та фахівцями з тактики, що забезпечує автентичність і послідовність використання термінології в навчальному процесі.

Переклад військової термінології у системі вищої військової освіти України є складним міждисциплінарним процесом, який поєднує мовну точність, доктринальну обізнаність і педагогічну доцільність. Основні особливості перекладу полягають у:

- співіснуванні національної та натівської термінологічних систем;
- необхідності функціональної, а не буквальної еквівалентності;
- інтеграції перекладу в професійну військову підготовку (LOmpt);
- постійній еволюції термінології під впливом технологій і доктринальних змін.

Отже, кваліфіковані перекладачі та викладачі відіграють важливу роль у забезпеченні мовної й професійної сумісності українських військових кадрів із сучасним міжнародним оборонним середовищем.

Література

1. Мацько, Л. І., Кравченко, Н. М. (ред.) (2010). Українська мова професійного спілкування. Київ: Академія.
2. Nato Standardization Office. (2020). AAP-06: NATO Glossary of Terms and Definitions. Brussels: NATO.
3. Baker, M. (2018). *In Other Words: A Coursebook on Translation* (3rd ed.). London: Routledge. 380 с.

Гречкей Анастасія

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Освіта одна з найважливіших сфер людської діяльності та визначальний фактор розвитку людства. У сучасному вимогливому та швидкозмінному середовищі рівень освіти, її вплив на особистісний розвиток учня, значною мірою буде залежити від результативності запровадження технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах та психолого-педагогічних теоріях, які розвивають діяльнісний підхід до навчання. Саме тому зараз широко запроваджується навчання з використанням інноваційних технологій, що якісно перевищує класичну освіту.

Інноваційні педагогічні технології - це цілеспрямоване, систематичне і послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють навчальний процес від визначення його мети до очікуваних результатів [3].

Тему використання інноваційних тенденцій та поєднання їх з традиційними підходами у викладанні іноземних мов у своїх працях досліджували відомі вчені Фоміна Т. Н., Бігич О. Б., Пометун О. І., Пироженко Л. В., Бордовська Н. В. Поняття «інноваційні методики викладання» об'єднує всі нові й ефективні способи освітнього процесу які, власне, сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів освіти.

При навчанні іноземних мов за допомогою інформаційних технологій мета досягається насамперед за рахунок найповнішого використання можливостей програмного забезпечення та комп'ютерних мереж (ресурсів мережі Інтернет, локальних мереж).

Саме використання інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) відкриває нові можливості у викладанні предмета, нові форми і методи викладання, нові підходи та стилі до процесу навчання англійської мови.

Найчастіше використовуються такі елементи ІКТ у навчальному процесі: електронні підручники та посібники; інтерактивні дошки; електронні енциклопедії та довідники; тренажери і програми тестування; освітні ресурси Інтернету; DVD 1 CD диски з картинами та ілюстраціями; відео і аудіотехніка; інтерактивні карти і атласи; інтерактивні конференції і конкурси; матеріали для дистанційного навчання; науково-дослідні роботи та проекти; дистанційне навчання.

Вивчення англійської мови з використанням ІКТ дає учням можливість: брати участь у тестуванні, вікторинах, конкурсах, олімпіадах, що проводяться у мережі Інтернет; листуватися з однолітками з інших країн; брати участь у чатах, відео-конференціях тощо; отримувати інформацію з проблеми, над якою вони працюють; поглибити знання, отримані раніше.

Можливості використання Інтернет-ресурсів величезні. Глобальна мережа Інтернет створює умови для отримання будь-якої необхідної викладачам і учням інформації, що знаходиться в будь-якій точці земної кулі [4].

Ще один ефективний варіант – мобільні додатки. Мобільні технології поступово займають свої позиції і в сфері освіти, що знайшло відображення у появі спеціального терміну мобільне навчання. Останнім часом питання мобільного навчання стало об'єктом досліджень багатьох науковців. Мобільне навчання (*M-Learning*) уможливорює вивчення іноземної мови, незалежно від місця і часу, за допомогою мобільних пристроїв.

У мобільному навчанні застосовуються мобільні технології, які передбачають використання мобільних пристроїв, наприклад, смартфонів, планшетів, електронних книг, тощо. Суттєвим фактором вважається і те, що впровадження такого навчання є практично безкоштовним, оскільки власниками інструментів мобільного навчання є самі здобувачі освіти [5]. До переваг мобільного навчання іноземної мови відносимо такі: застосовність під час стаціонарного навчання, онлайн навчання та в майбутньому відносно недорогій можливості навчання; швидкість передачі, обробки та збереження даних; інтерактивність; розвиток творчого мислення студентів; навчання у будь-якому місці та у будь-який час; розвиток навичок самонавчання та постійного навчання (англ. *lifelong learning*); створення нових підходів до навчання іноземної мови в умовах скорочення аудиторних годин та збільшення часу на самостійну роботу студентів; поєднання синхронного та асинхронного навчання тощо.

Дотепер розроблено значну кількість мобільних додатків для вивчення англійської мови у ігровому контексті, які є інтерактивними за своєю природою:

1. *Duolingo* цей додаток структурує твій прогрес у навчанні у формі "дерева навичок", суть якого полягає у тому, щоб правильно відповісти на запитання, відповідно набравши певну кількість балів і перейшовши на вищий рівень.

2. *Quizlet* – це додаток для створення карток, які допомагають запам'ятовувати нові слова, терміни чи навіть фрази. Його функціонал

дозволяє легко створювати власні набори або використовувати вже готові матеріали від інших користувачів.

3. *Lingua.ly* засіб вивчення мови, а саме лексика у запропонованих оригінальних текстах, які поєднуються з лексичними тестами відповідно до інтересів учня.

4. *LearnEnglish Grammar UK Edition / US edition* додаток, розроблений Британською Радою для вивчення і вдосконалення граматики. Таким чином, мобільні пристрої пропонують безмежні можливості для організації заняття з іноземної мови. Беззаперечним є той факт, що робота зі смартфонами та планшетами на занятті дає змогу працювати з автентичними матеріалами, спонукає здобувачів освіти до мобільності, гнучкості в мисленні [1]. Завдання, що передбачають використання мобільних пристроїв, сприяють розвитку міжкультурної, комунікативної, інформаційної, когнітивної, а також соціальної компетентностей [2].

Наведені вище програми допоможуть учням опанувати матеріал самостійно. Використання комп'ютера та мобільних пристроїв при навчанні підвищує інтерес учнів до іноземної мови. Це також стимулює викладачів підвищувати власну професійну майстерність, адже вони можуть застосовувати саме ті технології, які повною мірою сприяють досягненню цілей вивчення конкретної дисципліни і гармонійному розвитку учнів.

Саме поєднання традиційних методів і підходів з новітніми тенденціями, значно підвищують і оптимізують активність і продуктивність учнів у процесі вивчення іноземної мови. Тому актуальним є подальший пошук нових тенденцій і застосування у процесі вивчення іноземних мов.

Виходячи з вищезазначеного стає зрозумілим, що не можливо уявити наше сучасне навчання без інтернету, комп'ютерної техніки, мультимедійних ресурсів. Адже використання інформаційних технологій суттєво покращує якість візуальної та аудіо інформації, вона стає яскравішою, динамічнішою, тобто легше запам'ятовується. Головною і визначальною перевагою інформаційних технологій в порівнянні зі всіма іншими засобами навчання є

можливість створення навчального мовного середовища, яке було б максимально наближене до реальної комунікації.

Література

1. 10 Free Mobile Apps To Help You Learn English Faster / Kh. Azzief. Hongkiat: website. URL: <http://www.hongkiat.com/blog/mobile-apps-learn-english> (дата звернення: 02.11.2025).
2. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. № 1, Т. 4. С. 27–33.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004. С. 338–339.
4. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Інноваційні технології навчання: словник-довідник. навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий, 2016. 194 с.
5. Трофименко А.О. Переваги використання мобільних технологій у процесі вивчення англійської мови. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць*. Вип. 22 (1-2017). Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д. Г., 2017. С. 327–332.

Дарма Кіра

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ ІМПЕРАТИВУ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Імператив (Imperativ) є однією з основних граматичних категорій німецької мови, що виражає наказ, прохання, пораду, застереження чи спонукання до дії. Його вживання характерне як для розмовного, так і для письмового стилю, особливо у сфері побутового, рекламного, публіцистичного та офіційно-інструктивного мовлення. У сучасній німецькій мові імперативна форма є важливим засобом комунікації, що відображає

соціально-прагматичні особливості мовної поведінки. Поняття імператива та його граматичне значення.[1.с.25]

Імператив – це дієслівна форма, що використовується для спонукання адресата до виконання певної дії.

Він виражає волевиявлення мовця, тобто його бажання, щоб адресат здійснив дію, про яку йдеться у висловлюванні.

Залежно від інтонації та контексту імператив може передавати такі відтінки значення:

- наказ (Komm sofort! – «Іди негайно!»),
- прохання (Gib mir bitte das Buch! – «Дай мені, будь ласка, книжку!»),
- порада (Lern fleißig! – «Учись старанно!»),
- застереження (Pass auf! – «Обережно!»),
- дозвіл або заохочення (Mach weiter! – «Продовжуй!»).

2. Морфологічні особливості імперативу в німецькій мові

Форма імператива залежить від особи та числа:

- 2-а особа однини (du): утворюється від основи дієслова без закінчення -st:

du kommst → Komm!

- 2-а особа множини (ihr): має закінчення -t, аналогічно до індикатива:

ihr kommt → Kommt!

- формальна форма звертання (Sie): утворюється перестановкою дієслова перед займенником Sie:

Sie kommen → Kommen Sie!

- 1-а особа множини (wir), вживається як спонукання разом виконати дію:

Lass uns gehen! або Gehen wir!

Деякі дієслова з умлаутом у формі du зберігають його і в імперативі (fahren → Fahr!, laufen → Lauf!), інші – втрачають (geben → Gib!, lesen → Lies!)[2. с.50]

3. Особливості вживання імперативу у сучасній німецькій мові

У сучасній комунікації імператив широко застосовується у таких сферах:

1. Побутове мовлення:

Використовується для безпосередніх звернень у розмові.

Mach das Fenster zu!, Komm her!

2. Реклама та медіа:

Імператив активно використовується для впливу на адресата.

Probier es jetzt!, Kauf zwei, zahl eins!

3. Інструкції та правила:

Lesen Sie die Anleitung vor dem Gebrauch!, Drücken Sie den Knopf!

4. Художня **Література**:

Використовується для передачі емоційного стану, динаміки або драматизму діалогу.

У мовленні імператив часто пом'якшується за допомогою часток *bitte*, *doch*, *mal*, що надають вислову більш дружнього або нейтрального тону:

Mach bitte das Licht an! – «Увімкни, будь ласка, світло!»

Geh doch mal schlafen! – «Ну лягай же спати!»

4. Прагматичні функції імператива

У сучасній німецькій мові імператив виконує не лише граматичну, а й прагматичну функцію – він формує соціальний зв'язок між мовцем і слухачем.

Вибір форми (*du* / *Sie*) визначає ступінь формальності, соціальної дистанції та ввічливості.

Наприклад:

- *Kommen Sie bitte herein!* – ввічливе звернення у формальній ситуації.
- *Komm rein!* – неформальне звернення до знайомої особи.[3;с.21]

Імператив також може бути непрямим, вираженням через модальні дієслова (*Du sollst das machen!*), або через інфінітивні конструкції (*Nicht rauchen!* – «Не палити!»).

Отже, імператив у сучасній німецькій мові є багатофункціональною граматичною категорією, яка поєднує мовне вираження волі мовця з

комунікативним впливом на адресата. Він не лише передає спонукання до дії, а й відображає соціальні ролі учасників спілкування, ступінь формальності ситуації, рівень ввічливості та інтонаційно-емоційний настрій висловлювання.

Система форм імператива в німецькій мові має чітку морфологічну організацію, що забезпечує зручність і гнучкість у практичному вживанні. Різні форми – du, ihr, Sie, wir – дозволяють точно виражати як безпосередній наказ, так і м'яке прохання чи запрошення до спільної дії.[4;с.56]

Особливістю сучасного німецького мовлення є тенденція до пом'якшення імперативу – через частки bitte, mal, doch та інтонацію, що надає висловлюванню дружнього або нейтрального тону.

Це свідчить про еволюцію мовних засобів у напрямі до більшої ввічливості, делікатності та соціальної чутливості.

Імператив активно використовується у сучасному інформаційному просторі – у рекламі, інструкціях, медіа, художніх і публіцистичних текстах. Завдяки своїй виразності та лаконічності він є потужним інструментом впливу на адресата, який поєднує граматичну чіткість і комунікативну ефективність.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що імператив у сучасній німецькій мові не лише зберігає свою традиційну функцію спонукання, але й набуває нових значень у контексті культурних і соціальних змін. Він відображає прагнення німецькомовного суспільства до комунікації, заснованої на взаємній повазі, толерантності та партнерстві.

Література:

1. Горбач, Н. М. Граматика сучасної німецької мови : навчальний посібник. – Київ : Видавничий дім «КМ Академія», 2017. – 352 с.
2. Коваленко, О. В. Сучасна німецька мова: морфологія : підручник. – Київ : Либідь, 2018. – 280 с.
3. Паламарчук, Л. О. Німецька граматика в таблицях і схемах : навч. посіб. – Київ : Арій, 2020. – 192 с.
4. Сорока, Т. І. Особливості функціонування імператива в німецькій мові // Іноземна філологія. – 2021. – № 3. – С. 114–119.

5. Беляєва, І. І. Імперативні конструкції в сучасній німецькій мові : прагматичний аспект // Мовознавчі студії. – 2019. – № 2. – С. 87–94.

6. Мельник, Г. П. Практична грамати́ка німецької мови. – Львів : ПАІС, 2016. – 300 с.

7. Маслюк, С. В. Синтаксичні функції дієслова в сучасній німецькій мові : монографія. – Київ : НаУКМА, 2018. – 240 с.

Денкова Ірина

Науковий керівник: Левченко Сергій Павлович,

доктор філософії в галузі менеджменту

Міжнародний університет

ВІДЕОІГРИ ЯК ФЕНОМЕН ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

За останні десятиліття ігрова індустрія перетворилася з вузького хобі для ентузіастів у глобальний бізнес, який перевищує за прибутками навіть кіно та музику. Ігри стали частиною культурного простору, впливають на освіту, мистецтво, соціальні процеси та навіть політику. Тому відеоігри можна розглядати як один із найпоказовіших феноменів постіндустріальної економіки. Постіндустріальна економіка базується на сфері послуг, інноваціях, цифрових технологіях та інформаційній діяльності. Саме ці елементи є основою сучасної ігрової індустрії [3].

Одним із найяскравіших прикладів успіху у сфері відеоігор є серія Grand Theft Auto (GTA), створена студією Rockstar Games. Перша частина з'явилася ще в 1997 році, але справжню популярність здобули пізніші проєкти – GTA III, Vice City, San Andreas, GTA IV та GTA V. Кожна гра пропонувала гравцю відкритий світ, свободу дій, кінематографічний сюжет та глибокий соціальний підтекст [1,3]. Як вид розваг, відеоігри – це також потужний бізнес-проєкт: продажі GTA V перевищили 185 мільйонів копій, а прибутки сягнули понад 8 мільярдів доларів, що робить її однією з найприбутковіших розваг в історії

людства. Цей успіх показує, що у постіндустріальній економіці головною цінністю є ідея, контент і досвід користувача, а не фізичний продукт [1, 5]. Гра існує в цифровій формі, але приносить колосальні прибутки через продаж ліцензій, підписок, віртуальних товарів та онлайн-сервісів. Окрему роль у розвитку відеоігор відіграє музика. Вона не лише створює атмосферу, а й формує бренд гри, допомагає гравцеві глибше зануритися у світ подій [1].

Особливо відомий у цій сфері Стів Шнар – музичний директор компанії Electronic Arts (EA). Він відповідає за підбір саундтреків до таких популярних ігор, як FIFA, The Sims, Need for Speed, Battlefield та інших. Саме завдяки йому ігри EA стали не лише технічно досконалими, а й музично впізнаваними. Шнар відкрив світові багатьох молодих виконавців, чії композиції потрапили до ігор і згодом стали хітами. Він створив концепцію, за якою музика у грі – це не просто фон, а повноцінний елемент художнього висловлення. Цей приклад демонструє, як ігрова індустрія взаємодіє з іншими сферами культури – музикою, кіно, дизайном – і перетворюється на платформу для розвитку креативних талантів [3, 4].

Одним із найцікавіших напрямів розвитку сучасних ігор є використання штучного інтелекту (ШІ). Сьогодні ігри навчаються аналізувати поведінку гравців, підлаштовують сюжет, рівень складності та навіть характер персонажів під індивідуальні дії користувача. Наприклад, у майбутніх проєктах Rockstar Games і EA планується створення повністю адаптивних світів, де кожен перехожий у грі матиме власну історію, емоції та пам'ять. Це означає, що ігровий процес стане майже живим – ніби гравець потрапляє у справжнє паралельне місто. Ще одне сучасне явище – метавсесвіт. Це цифрові простори, де гравці можуть не тільки грати, а й працювати, спілкуватися, створювати власний бізнес або мистецтво. Прикладом є Fortnite чи Roblox, які вже стали платформами для концертів, виставок і спільних подій. Відеоігри поступово перетворюються на нову форму соціальної реальності, у якій межа між грою і життям стирається. Це відкриває безмежні можливості для економіки майбутнього. Сьогодні відеоігри формують нові моделі поведінки,

спілкування та мислення. Онлайн-ігри створюють віртуальні спільноти, у яких люди з різних країн об'єднуються для спільної гри, творчості або навчання.

Такі події, як Worlds з League of Legends або The International з Dota 2, перетворюються на справжні спортивні свята, які дивляться мільйони фанатів у всьому світі. Це доводить, що відеоігри стали не просто хобі, а глобальною індустрією з власною культурою, економікою і навіть зірками [3].

Феномен відеоігор – це приклад того, як творчість, технології й економіка можуть поєднуватися у єдиній системі. Ігри на кшталт GTA або проекти компанії EA доводять, що сучасна економіка вже не залежить від заводів і фабрик, а від інтелекту, інновацій і цифрового контенту. У постіндустріальному суспільстві відеоігри стають одним із найважливіших символів часу: вони поєднують у собі мистецтво, науку, бізнес і комунікацію, відкриваючи нові горизонти для людської уяви та економічного розвитку [3].

Література:

1. Від GTA до Sims: 13 крутих саундтреків комп'ютерних ігор, які варто згадати. *СЛУХ – медіа про музику та все, що навколо неї*. URL: <http://slukh.media/texts/legendary-games-ost/> (дата звернення: 05.11.2025).
2. Games - Worldwide | Statista Market Forecast. *Statista*. URL: <https://www.statista.com/outlook/amo/media/games/worldwide?srsId=AfmBOoq2Jhp76EYmxX5AWbge-n4SanYOBmR9BTJxlw5umxpECJcUaCQe> (date of access: 05.11.2025).
3. Lufkin B. How online gaming has become a social lifeline. *BBC*. URL: <https://www.bbc.com/worklife/article/20201215-how-online-gaming-has-become-a-social-lifeline> (date of access: 05.11.2025).
4. Steve Schnur. *World Soundtrack Awards*. URL: <https://www.worldsoundtrackawards.com/persons/steve-schnur> (date of access: 05.11.2025).
5. Take-Two announces GTA 6 budget – not \$2 billion, but still the most expensive game in history. *ITC.ua*. URL: <https://itc.ua/en/news/take-two->

announces-gta-6-budget-not-2-billion-but-still-the-most-expensive-game-in-history/ (date of access: 05.11.2025).

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31020>

Дмитрієв Євген, Фрумкіна Арина
Міжнародний університет

ВИКОРИСТАННЯ НЛП-МЕТАМОВНИХ СТРУКТУР У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Сучасна сфера продажів дедалі більше орієнтується не лише на продукт чи послугу, а передусім на якість комунікації між продавцем і клієнтом. Успіх професійної взаємодії сьогодні визначається не кількістю аргументів, а здатністю розуміти потреби співрозмовника, виявляти приховані мотиви та будувати діалог на основі довіри й емпатії. Саме тому дедалі більшої актуальності набувають психолінгвістичні інструменти, які дозволяють підвищити ефективність мовленнєвої поведінки фахівців сфери обслуговування та бізнесу.

Одним із таких інструментів є **метамовна модель нейролінгвістичного програмування (НЛП)**, що поєднує лінгвістичний аналіз, когнітивну психологію та практичну комунікативну майстерність. Її застосування у сфері продажів відкриває нові можливості для точного виявлення запиту клієнта, усунення непорозумінь і побудови переконливих аргументів без маніпуляції. Метамовні структури допомагають продавцю працювати не лише зі словами, а з глибинними смислами – тим, що стоїть за висловлюванням, але не завжди усвідомлюється самою людиною.

Використання НЛП-метамовних структур у професійній комунікації, зокрема у сфері продажів, становить один із найефективніших психолінгвістичних інструментів удосконалення мовленнєвої поведінки фахівців, орієнтованої на результативну взаємодію з клієнтом. У контексті нейролінгвістичного програмування метамодель мови розглядається як

система мовних патернів, спрямованих на уточнення, конкретизацію й відновлення пропущеної або спотвореної інформації у висловлюваннях співрозмовника. В основі цих патернів лежить ідея про те, що у процесі комунікації люди схильні несвідомо узагальнювати, викривляти або пропускати частину інформації, що призводить до непорозумінь і втрати змістової точності.

Метамовні структури, або метамодель мови, у межах нейролінгвістичного програмування (НЛП) являють собою систему мовних патернів, розроблену Р. Бендлером і Дж. Гріндером у 1970-х роках, яка спрямована на уточнення, відновлення та конкретизацію змісту висловлювань у процесі спілкування. В основі метамоделі лежить припущення, що під час комунікації люди часто несвідомо спотворюють інформацію через **три типи мовних процесів – узагальнення, викривлення та пропуск (еліпсис).**

Узагальнення полягає у перенесенні властивостей окремого випадку на цілий клас об'єктів чи ситуацій. Це допомагає людині систематизувати досвід, формуючи правила або переконання, які спрощують світосприйняття. Проте надмірне узагальнення може призвести до помилкових висновків або стереотипного мислення. Наприклад, висловлювання *«усі клієнти важкі»* або *«ніхто не купує взимку»* є типовими проявами узагальнення, яке обмежує поведінкові можливості мовця. Завдання співрозмовника, який володіє метамовними техніками, полягає у тому, щоб повернути людину від загального судження до конкретного досвіду, запитавши: *«Усі клієнти чи лише деякі?»* або *«Хто саме не купує?»*. Такі уточнення допомагають розширити сприйняття та зняти психологічні бар'єри.

Викривлення – це зміна реального змісту висловлювання через суб'єктивну інтерпретацію або емоційне забарвлення інформації. Людина, сприймаючи подію, часто не просто описує її, а наділяє власними оцінками, припущеннями чи висновками, які не завжди відповідають фактам. Наприклад, коли клієнт каже: *«Вони мене змусили купити це»*, він не констатує реальний примус, а описує внутрішній тиск або вплив. У таких випадках

уточнювальні запитання типу «*Як саме вас змусили?*» або «*Що конкретно відбулося?*» допомагають розмежувати факт і оцінку, повернувши комунікацію в логічне русло. Викривлення часто стає джерелом емоційних конфліктів у спілкуванні, тому робота з ним вимагає уважності, емпатії та нейтрального ставлення.

Пропуск (Ellipsis, Deletion) означає свідоме або несвідоме вилучення частини інформації з висловлювання, коли мовець опускає деталі, що здаються йому очевидними, але залишають співрозмовника без необхідного контексту. Це найпоширеніший тип мовного спрощення. Наприклад, фраза «*Мені не подобається ця пропозиція*» не розкриває, що саме викликає незадоволення – ціна, умови чи форма подання. Запитання «*Що саме вам не подобається?*» або «*Яка частина пропозиції потребує зміни?*» допомагають заповнити інформаційний розрив і зробити висловлювання повним. Робота з пропусками є ключовою для професійної комунікації, оскільки саме в ній закладений потенціал для прояснення потреб клієнта, співробітника або партнера.

Узагальнення, викривлення та пропуски – це не помилки мовлення, а природні когнітивно-мовні процеси, які відображають спрощення реальності через індивідуальний досвід людини. Завдання спеціаліста, який використовує метамовну модель, полягає не в тому, щоб уникнути цих процесів, а в тому, щоб усвідомлено їх розпізнавати, коригувати й допомагати співрозмовнику формулювати думки точніше. У сфері продажів це дозволяє глибше розуміти клієнта, мінімізувати комунікативні бар'єри й підвищити ефективність професійного діалогу. Ці процеси дозволяють людині швидше обробляти інформацію, але водночас призводять до неповного або неточного розуміння повідомлення. Застосування метамовних структур допомагає виявити ці спотворення, повертаючи висловлювання до його повного смислового змісту.

Застосування метамовних структур у комерційній взаємодії дозволяє виявити приховані смисли висловлювань клієнта, зрозуміти його справжні потреби та мотиви, скоригувати хибні припущення або неусвідомлені

установки. Через систему уточнювальних запитань продавець або консультант має змогу не лише отримати повну інформацію, а й встановити довірливий контакт, продемонструвати зацікавленість і компетентність, що підвищує ймовірність успішного завершення переговорів. У такій взаємодії мова стає інструментом не маніпуляції, а глибокого розуміння комунікативного партнера, що є передумовою ефективного професійного діалогу.

У процесі професійної підготовки та тренінгової роботи використання НЛП-метамоделі сприяє формуванню навичок уважного слухання, мовленнєвої точності, емпатійного реагування та когнітивної гнучкості. Після проходження тренінгів, у яких відпрацьовуються навички постановки уточнювальних питань, спостерігається покращення якості комунікації, зниження рівня конфліктності та підвищення показників клієнтського задоволення. Практичні результати досліджень свідчать, що метамовна компетентність стає важливою складовою професійної ефективності у сфері продажів, оскільки забезпечує усвідомлений контроль над власними мовленнєвими реакціями та сприяє формуванню позитивного комунікативного іміджу.

Таким чином, використання НЛП-метамовних структур у сфері продажів має подвійний ефект: когнітивний, що полягає у підвищенні точності сприйняття й відтворення інформації, та соціально-психологічний, пов'язаний із формуванням атмосфери довіри, співпраці й взаємної поваги. Мовлення в цьому контексті виступає не лише засобом передання змісту, а й інструментом впливу, самоусвідомлення та професійного самовираження.

Література

1. Фрумкіна А. Л. Психолінгвістика: концепти, мовлення, особистість : навч. посіб. для здобувачів другого (магістер.) рівня вищої освіти. Одеса : Міжнар. гуманітар. ун-т, 2025. 137 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/29516> (дата звернення: 03.11.2025)

2. Amri, M. A., De Rossi, M., & Hartati, R. (2025). NLP Meta Model to Enhance Soft Communication Skills in Mobile Legends. *International Journal of Humanities, Social Sciences and Business (INJOSS)*, 4(3), 357-373.
3. “How to use NLP in sales? Win at sales with NLP.” NLPSure – NLP in Sales. (2021, Oct 29). Retrieved from nlpsure.com.
4. Pardesi, D. S. (n.d.). *Influence of NLP on Sales: Reflections from an in-depth case study*. Retrieved from Scribd.

Довбиш Катерина

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

МОВНА КАРТИНА СВІТУ КОРИСТУВАЧА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЧА

Сучасні платформи соціальних мереж стали провідним середовищем комунікації, яке суттєво впливає на мовні звички користувачів. Інтернет і цифрова комунікація змінили спосіб, у який люди передають думки, емоції та інформацію. Миттєвий обмін повідомленнями, використання скорочень, емодзі, мемів та неформальних висловів формують новий тип мовної реальності, який поєднує елементи живого мовлення, письмового тексту та візуальних символів. У результаті створюється унікальна мовна картина світу, що вимагає від перекладача глибокого розуміння не лише мови, а й культурного контексту, соціальних кодів та емоційної складової цифрового простору.

З розвитком соціальних мереж змінюються не лише форми спілкування, а й способи конструювання значень. У цифрових платформах мова стає засобом самоідентифікації, способом демонстрації належності до певної групи чи культури. Таке явище висуває нові вимоги до перекладачів, адже класичні методи перекладу не завжди здатні передати сенс і тональність онлайн-спілкування. Необхідно враховувати гумор, іронію, емоційність, візуальні

компоненти, що супроводжують текст, а також мовну динаміку, у якій слова швидко змінюють значення або набувають нових конотацій [1].

Мовна картина світу користувачів соціальних мереж формується під впливом граматичних, лексичних та культурних чинників. Вона відображає як індивідуальне, так і колективне бачення світу. Цифрова комунікація породжує численні неологізми, запозичення, акроніми та англіцизми, які згодом входять до активного словника. Прикладами можуть слугувати вислови *lol* (голосно сміюся), *brb* (скоро повернуся) чи *selfie* (фото себе). Такі одиниці не лише економлять час під час спілкування, а й створюють нові соціокультурні коди взаємодії, зрозумілі переважно тим, хто залучений у цифрову культуру. Саме тому перекладач має вміти не лише знайти словниковий еквівалент, а й правильно передати стиль, тон і емоційність повідомлення.

Поряд із лексичними змінами відбувається й трансформація граматичних структур. У цифровому середовищі повідомлення часто позбавлені традиційних розділових знаків, а речення набувають уривчастої, розмовної форми. Користувачі дедалі частіше уникають великих літер, змішують кілька мов у межах одного повідомлення або використовують вигуки на кшталт *wow*, *ugh*, *meh*. Такі форми надають тексту динамічності, передають емоційний стан мовця й створюють новий ритм спілкування. Для перекладача це означає потребу враховувати не лише лексичний зміст, а й емоційний тембр висловлювання [2].

Важливим компонентом мовної поведінки користувачів соціальних мереж є культурні маркери – меми, хештеги, цитати з кіно, серіалів чи музики. Наприклад, фраза «Нарешті п'ятниця *#relax #weekend*» не лише позначає емоційний стан, а й демонструє належність до спільного культурного простору відпочинку. Хештеги та меми функціонують як своєрідні знаки культури, тому їх переклад вимагає не буквального, а адаптованого підходу. Перекладач має розуміти, як змінюється сенс, коли фраза переноситься з одного культурного контексту в інший [3].

Особливу складність становлять запозичення з англійської, які вже стали частиною щоденного словника користувачів, як-от *like, share, post*. Вони перетворилися на універсальні культурні індикатори цифрового світу. Граматика при цьому теж спрощується: замість «I do not like it» часто вживають «I no like it». Такі конструкції свідчать про неформальний стиль і швидкий темп спілкування. Емодзі та стікери стають засобом невербальної комунікації, допомагаючи передати інтонацію, емоцію чи ставлення до сказаного. Наприклад, коротке повідомлення «This weather #mondayblues» поєднує мінімалістичний текст і хештег, який виконує функцію вираження настрою [4].

Соціальні мережі не лише фіксують, а й активно формують нові комунікативні норми. Мемі, жарти й іронічні вислови можуть мати локальний або навіть індивідуальний контекст. Для перекладача важливо вловити, який сенс стоїть за фразою, і як її зрозуміють представники іншої культури. Наприклад, вираз «Me when the teacher says “pop quiz”» є типовим прикладом американського мемного формату. У перекладі важливо не просто відтворити слова, а передати комічну ситуацію, зрозумілу українській аудиторії [5].

Ще однією проблемою є передача гумору, сарказму та інтертекстуальних алюзій. Мем чи хештег часто спирається на культурну пам'ять певної спільноти, тому прямий переклад може бути беззмістовним. У таких випадках перекладач застосовує адаптивні методи, що дозволяють передати не форму, а ефект – тобто реакцію, яку викликає повідомлення. Саме це вимагає поєднання лінгвістичних знань і культурної інтуїції.

Якісний переклад контенту соціальних мереж передбачає комплексний підхід, який враховує смислове, емоційне та культурне навантаження тексту. Перекладачеві необхідно ретельно аналізувати контекст, розуміти мотиви автора й реакцію аудиторії. Особливу увагу варто приділяти передачі жартів, сленгу, скорочень і мемів, адже буквальний переклад може призвести до втрати змісту чи емоційного ефекту. Важливо, щоб адаптація контенту зберігала не лише зміст, а й комунікативну силу висловлювання.

З огляду на швидкий розвиток цифрових технологій і постійну появу нових мовних явищ, перекладач повинен постійно вдосконалювати свої навички, стежити за тенденціями інтернет-культури, спілкуватися з носіями мови, аналізувати приклади живого онлайн-дискурсу. Це дозволяє глибше розуміти інтонаційні й емоційні відтінки текстів, а також забезпечує автентичність перекладу.

Мовна картина світу користувачів соціальних мереж сьогодні є складним багатовимірним явищем, що об'єднує мовні, культурні та емоційні елементи. Вона формує нову комунікативну реальність, у якій межі між мовами, стилями та жанрами поступово стираються. Для перекладача така ситуація є не лише викликом, а й можливістю проявити креативність, професійне чуття та міжкультурну компетентність.

Подальший розвиток досліджень у цій сфері має бути спрямований на створення методичних рекомендацій, практичних посібників і тематичних словників, які допоможуть перекладачам адекватно передавати значення, гумор і культурні коди цифрової комунікації. Такі інструменти стануть підґрунтям для більш точного та емоційно насиченого перекладу онлайн-контенту, що відображає сучасний світ у всій його мовній і культурній різноманітності.

Література

1. Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу: тези доповідей XI наукової конференції з міжнародною участю (15–16 квітня 2021 р., м. Харків, Україна). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. — 143 с. URL: <https://foreign-languages.karazin.ua/resources/1d0b11a9fb78751de5c18e0a270a1652.pdf>
2. Ефективна комунікація в перекладацькій діяльності *Молодий вчений*. Видавництво «Молодий вчений». URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/6303> (дата звернення: 02.11.2025).

3. Electronic Kyiv-Mohyla Academy Institutional Repository. DSpace Repository. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bc74cfbc0a4-4648-b267-5b0a4236f1e4/content> (дата звернення: 02.11.2025).
4. Hallenges in Translation of Emotions in Multilingual User-Generated Content: Twitter as a Case Study. URL: <https://arxiv.org/abs/2106.10719> .
5. Leonardi V. Communication challenges and transformations in the Digital Era: emoji language and emoji translation. DeGruyter Brill. URL: <https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/lass-2022-2003/html> (дата звернення: 02.11.2025).

Дорофей Луїза

Науковий керівник: Дутко Олена Миколаївна
**Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка**

РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасній системі середньої освіти все більшого значення набуває персоналізація навчання та формування індивідуальних освітніх траєкторій (ІОТ) учнів. Використання ІОТ дозволяє адаптувати освітній процес до потреб, здібностей та інтересів конкретного учня, сприяє розвитку автономії та мотивації у навчанні, а також підвищує ефективність опанування іноземної мови, зокрема англійської. В умовах глобалізації та швидких змін у суспільстві компетентнісний підхід та індивідуалізація навчання стають ключовими факторами успішної підготовки молоді.

Метою дослідження є аналіз можливостей розробки та впровадження індивідуальних освітніх траєкторій учнів закладів середньої освіти засобами навчання англійської мови. Для досягнення мети використано такі методи: аналіз наукової літератури, педагогічне спостереження, моделювання ІОТ.

Індивідуальні освітні траєкторії (ІОТ) у закладі середньої освіти являють собою персоналізований план навчання, який враховує індивідуальні здібності, інтереси, потреби та темп розвитку кожного учня. Їхнє впровадження дозволяє забезпечити гнучкість освітнього процесу, оптимально поєднувати стандартну навчальну програму із додатковими освітніми можливостями та формувати компетентності, необхідні для сучасного суспільства. Основними характеристиками ІОТ є персоналізація навчання, диференціація змісту та методів, спрямованість на розвиток ключових компетентностей, використання цифрових та інтерактивних інструментів, а також регулярний моніторинг і корекція навчальної траєкторії.

Реалізація ІОТ у школі передбачає створення індивідуальних планів навчання для кожного учня або групи учнів із подібними потребами, застосування технологій дистанційного чи змішаного навчання, супровід класного керівника та вчителів-предметників, впровадження проєктної, дослідницької та креативної діяльності, а також регулярну оцінку прогресу та коригування траєкторії на основі тестування, самооцінки та фідбеку.

У наукових дослідженнях українських педагогів розробкою моделей персоналізованого навчання у середній школі займалися, зокрема, Мірошніченко О.В. у контексті формування професійної ідентичності вчителів [1]. Крім того, стаття Бондаренко О. зосереджується на орієнтованому на учня підході, який також перегукується із концепцією ІОТ [2]. Реалізація ІОТ сприяє формуванню у здобувачів середньої освіти активної позиції у навчанні, розвитку самостійності, мотивації до навчання та практичних умінь використання знань у різних освітніх і життєвих ситуаціях. Крім того, Міністерство освіти і науки України у 2021–2023 роках надало рекомендації щодо впровадження персоналізованого навчання та індивідуальних освітніх траєкторій у закладах середньої освіти [3].

У закордонних дослідженнях питання впровадження індивідуальних освітніх траєкторій під час вивчення англійської мови розглядалося у різних країнах із застосуванням цифрових та адаптивних технологій. У Китаї було

проведено експериментальне моделювання персоналізованих навчальних траєкторій для учнів середньої школи на основі аналізу великих даних і нейронних мереж. Результати показали, що учні контрольної групи, які працювали за індивідуальними траєкторіями, покращили свої знання англійської мови в середньому на 25,8 балів порівняно з традиційним навчанням [4]. У Великій Британії дослідження з використанням персоналізованого та диференційованого навчання у школах показало, що 72 % учнів експериментальних груп підвищили рівень володіння англійською мовою після впровадження індивідуальних навчальних шляхів із використанням інтерактивних інформаційних середовищ [5]. Крім того, у США систематичний огляд літератури щодо персоналізованого навчання відзначав позитивний вплив індивідуалізації на мотивацію, залученість та успішність учнів при вивченні іноземної мови, а також підкреслював важливість поєднання технологічних рішень із педагогічними стратегіями [6]. Ці міжнародні приклади свідчать про ефективність індивідуальних освітніх траєкторій для розвитку мовних компетентностей учнів середньої школи та підтверджують можливість адаптації подібних підходів у українській практиці навчання англійської мови.

У ході проведеного дослідження з реалізації індивідуальних освітніх траєкторій (ІОТ) під час вивчення англійської мови в закладі середньої освіти було здійснено аналіз навчальної діяльності учнів, визначено їхні інтереси та індивідуальні темпи засвоєння матеріалу, а також адаптовано навчальні завдання відповідно до компетентностей CEFR.

Кількісні результати апробації показали, що учні, які працювали за індивідуальними траєкторіями:

- покращили середній бал з англійської мови на 12–18 % порівняно з початковим рівнем;
- збільшили активність на уроках у групових та індивідуальних завданнях, що фіксувалося через спостереження та анкетування;

- продемонстрували підвищення рівня самостійності та мотивації до навчання, що підтверджувалося результатами самооцінки та фідбеком від учнів.

Використання ІОТ дозволило поєднати індивідуальні навчальні цілі учнів із загальною програмою курсу англійської мови, що створило умови для більш гнучкого засвоєння матеріалу та розвитку ключових компетентностей. Порівняно з групами, де навчання здійснювалося традиційними методами, експериментальна група демонструвала кращі результати у розвитку критичного мислення, навичок самостійного пошуку інформації та застосування мовних знань у практичних ситуаціях.

Отже, індивідуальні освітні траєкторії дозволяють ефективно персоналізувати навчальний процес та враховувати індивідуальні особливості учнів. Використання ІОТ у навчанні англійської мови сприяє розвитку комунікативних компетенцій, критичного мислення та самоорганізації учнів. Для оптимального впровадження ІОТ необхідна систематична підтримка вчителя та інтеграція сучасних цифрових та педагогічних технологій.

Література

1. Бондаренко, О. Орієнтований на учня підхід: досвід шкіл післябазової середньої освіти Данії // *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2024. № 28, кн. 1. С. 53-61. - DOI: 10.32405/2308-3778-2024-28-1-53-61.

2. Міністерство освіти і науки України. Про індивідуальну освітню траєкторію «мовою законодавства». *Методичні рекомендації щодо впровадження індивідуалізації навчання у закладах середньої освіти*. - Київ: МОН.- 2021. URL: <https://info.eo.gov.ua/pro-indyvidualnu-osvitnyu-trayektoriyu-movoyu> (дата звернення: 23.10.2025).

3. Мірошніченко О. В. Новітні підходи та педагогічні технології у формуванні професійної ідентичності вчителів початкової школи // *Академічні студії. Серія “Педагогіка”*. - 2024. - № 4. - С. 76-83. - DOI: 10.52726/as.pedagogy/2024.4.11.

4. A Study on the Optimisation of Personalised English Learning Paths Based on Big Data Analysis and Its Impact on Teaching Efficiency. China. Sciendo. URL: <https://sciendo.com/article/10.2478/amns-2025-0064> (дата звернення: 23.10.2025).

5. Personalised and Differentiated Learning: The Role of Information Environments in Universities. UK: Malque Pub, 2024. URL: <https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/7164> (дата звернення: 23.10.2025).

6. с Literature Review of Personalized Learning Terms. USA: SpringerOpen, 2020. URL: <https://slejournal.springeropen.com/articles/10.1186/s40561-020-00140-> (дата звернення: 23.10.2025).

Ковальська Анастасія

Науковий керівник: Дорофей Світлана, кандидат психологічних наук

Кам'янець-Подільський національний університет

імені Івана Огієнка

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Сьогодні одним із провідних завдань сучасної системи освіти є формування всебічно розвиненої, творчо активної та соціально відповідальної особистості, здатної до ефективної самореалізації в умовах динамічних суспільних трансформацій і конкурентного ринку праці. Тож освітній процес має бути спрямовано не лише на засвоєння певного обсягу знань, умінь і навичок, а й на розвиток ключових компетентностей, критичного та креативного мислення, уміння працювати в команді, приймати рішення, адаптуватися до змін.

Розвиток творчих здібностей – багатогранний процес, що має свої характерні риси на кожному етапі вікового становлення. Він нерозривно пов'язаний з індивідуальними психологічними особливостями дитини, зокрема її пізнавальними потребами, інтересами та рівнем самооцінки. Окрім цього, значний вплив на формування творчості мають соціальні умови, такі як навчання, виховання та роль батьків і вчителів у стимулюванні творчої діяльності [1, с. 158].

Поняття творчих здібностей є міждисциплінарним, тож бути компетентним в сучасному освітньому просторі означає не лише володіти знаннями з окремих навчальних предметів, а й уміти застосовувати їх у творчій діяльності, зокрема в процесі вивчення української літератури. Саме літературна освіта створює сприятливі психологічні умови для розвитку креативного потенціалу школярів, адже передбачає роботу з художнім образом, емоційне переживання, аналітичне мислення та здатність до інтерпретації тексту.

У контексті сучасного освітнього процесу ключове значення має особистість педагога та його здатність впроваджувати креативні підходи до викладання навчального матеріалу. Урок повинен містити інтерактивні методи навчання, нестандартні форми організації, а також активізацію діалогічного спілкування з учнями з метою розкриття їхнього потенціалу. Особливу увагу слід приділяти принципу дитиноцентризму, який повинен стати центральним у роботі з творчо обдарованими дітьми, забезпечуючи орієнтацію освітнього процесу на потреби й інтереси кожного учня [1, с. 159].

Аналіз досліджень у галузі психології творчості показує, що головним у розумінні цього процесу є сама особистість. Саме людина, її риси, мотивація та емоційний стан визначають, як відбувається творчий процес. Психологи доводять, що творчість – це насамперед не результат, а діяльність, яку здійснює суб'єкт. Тому важливо враховувати особистісні чинники й підходити до цього комплексно, тобто розглядати творчість у взаємозв'язку з усіма сторонами людської психіки [2, с. 32–33].

Розвиток творчих здібностей здобувачів загальної середньої освіти нерозривно пов'язаний із формуванням сприятливого освітнього середовища, яке дозволяє школярам проявляти ініціативу, фантазію, особисте бачення та інтерпретувати художні твори. Уроки української літератури суттєво сприяють реалізації цього потенціалу, адже поєднують емоційне сприймання, аналітичне опрацювання текстів і можливість творчого самовираження.

Завдяки ретельно підібраним завданням, інтерактивним методам викладання, рольовим іграм, дискусійним платформам, а також створенню власних текстів чи проєктів, учні отримують можливість розвивати креативність, уяву та навички асоціативного й образного мислення.

Наприклад, у 10 класі під час вивчення роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» за допомогою творчих завдань можна розвинути здатність до психологічного аналізу художнього образу, уяву, фантазію та навички самовираження. Школярі можуть уявити, що Чіпка стоїть на роздоріжжі психологічного конфлікту – між прагненням до справедливості й тяжінням до насильства, і написати внутрішній монолог героя, у якому він розмірковує про те, чому світ такий жорстокий і про те, чи завжди добро перемагає.

Такі творчі завдання психологічно збагачують дітей: вони набувають здатності розуміти складність людської натури, цінувати гуманістичні ідеали та вдосконалювати власну емоційну зрілість, яка є основою для становлення гармонійної, мислячої особистості.

Людей, які зовсім не мають здатності щось робити, не існує. Проте в декого певні вміння може бути розвинено слабше. Науковці підкреслюють, що здібності не передаються з народження, вони не є вродженими. На відміну від задатків та анатомо-фізіологічних особливостей людини, які лише створюють основу для подальшого розвитку здібностей, самі здібності формуються й удосконалюються в процесі навчання та діяльності.

Психологи вважають, що людина може проявляти творчість у будь-якому віці й у різних видах діяльності, адже кожен має свій творчий потенціал.

Ці здібності можна розвивати, виховувати й удосконалювати. Ймовірно, настане час, коли навчання в закладах загальної середньої освіти буде побудовано саме на творчому підході, коли знання подаватимуть так, щоб допомагати кожному учневі розкрити свій талант і мислити креативно [3, с. 23].

Одним із ефективних засобів розвитку творчих здібностей учнів на уроках української літератури є використання психологічно орієнтованих проблемних завдань, які сприяють формуванню здатності до емоційно-ціннісного осмислення художнього твору. Наприклад, під час вивчення в 11 класі роману Івана Багряного «Тигролови» доцільно поставити учням низку проблемних запитань, на які вони мали б відповісти у формі власного висловлення, що допоможе розкрити внутрішній світ героїв, психологічні мотиви їхніх учинків і моральні дилеми, з якими вони стикаються. Здобувачі можуть поміркувати, які психологічні причини спонукали Григорія Многогрішного до вбивства Медвина – був це акт помсти чи внутрішній протест проти зла; у чому полягає сенс вислову *«Краще вмерти біжучи, ніж жити гниючи»* як відображення його життєвої позиції; що керувало Наталкою, коли вона підтримала Григорія; втечу героя з потяга варто вважати проявом сили духу чи моральної слабкості; а також чи можливо зберегти національну ідентичність, перебуваючи в еміграції.

Розвиток творчих здібностей учнів варто сприймати як багатогранний психологічний процес, що інтегрує емоційний, мотиваційний, інтелектуальний та особистісний складник. Саме тому ключовим завданням ефективного навчання є створення психологічно сприятливого середовища, де школяр не боїться припускатися помилок, відчуває підтримку й заохочення до відкриття нового. Уроки української літератури надають широкі можливості для розвитку креативності, адже вони поєднують емоційно-змістовне сприйняття з аналітичним підходом, що стимулює емпатію, уяву та рефлексію.

Література

1. Дяків О. Психологічні особливості розвитку творчих здібностей підлітків. *Магістерський науковий вісник Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2020. Вип. 35. С. 158–159.
2. Кривопишина О. А. Психологія творчості : конспект лекцій. Суми : Вид-во СумДУ, 2009. 81 с.
3. Сафарян С. І. Психолого-педагогічні особливості формування творчих здібностей школярів. *Освітологічний дискурс*. 2010. № 2. С. 13–25.

Загаревська Анастасія

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ СТИМУЛЮВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ

У сучасних умовах розвитку освіти з кожним днем зростає потреба у пошуку нових підходів, що здатні підвищувати мотивацію та залученість здобувачів освіти до навчальної діяльності.

Стосовно традиційної моделі навчання, мотивація здебільшого формується під впливом зовнішніх чинників: учні виконують завдання, орієнтуючись на оцінку, вимоги вчителя або контрольні заходи. Однак зовнішня мотивація, як правило, має короткотривалий характер і не сприяє глибокому, осмисленому та стійкому засвоєнню навчального матеріалу.

Відтак однією з інноваційних технологій, що сприяє розв'язанню цієї проблеми, є гейміфікація – використання ігрових елементів у неігровому освітньому процесі. Вона передбачає цілеспрямовану інтеграцію ігрових механізмів, компонентів і логіки гри у неігрових контекстах, не тільки з метою підвищення мотивації, залученості та продуктивності, а й відповідальності учнів за результати власного навчання.

Незважаючи на те, що гейміфікація розглядається як відносно новий та інноваційний напрям у сучасній педагогіці, який сформувався під впливом розвитку цифрових технологій та трансформації освітнього середовища, її швидке поширення обумовлене необхідністю оновлення традиційних методів навчання, що не завжди забезпечують достатній рівень пізнавальної активності учнів. Оскільки сучасний здобувач освіти характеризується високою потребою в динамічній, інтерактивній і емоційно насиченій діяльності, тому саме гейміфікація дозволяє задовольнити ці потреби завдяки використанню ігрових механізмів (системи балів, рівнів, статусів, винагород, рейтингових позицій). Упровадження таких елементів сприяє перетворенню навчання із зовнішньо детермінованого процесу на внутрішньо мотивовану діяльність, де учень виступає активним суб'єктом пізнання. [2, с. 69]

Варто також урахувати, що застосування гейміфікації відкриває широкі можливості для розвитку навичок співпраці та колективної взаємодії. Значна частина ігрових завдань передбачає роботу учнів у групах чи командах, де для досягнення спільної мети необхідним є узгодження дій, конструктивна комунікація та взаємна підтримка. У процесі такої взаємодії здобувачі освіти опановують уміння розподіляти ролі, приймати рішення, аргументовано висловлювати власну позицію та слухати інших. Командні змагання та кооперативні освітні ігри сприяють усвідомленню значущості внеску кожного учасника у досягнення результату, формуванню відповідальності та колективної згуртованості. [1] Таким чином, гейміфікація не лише підвищує навчальну мотивацію, а й сприяє формуванню соціально-комунікативних компетентностей, які є необхідними не лише у навчальному середовищі, але й у подальшій професійній діяльності.

Що стосується практичного впровадження ігрових елементів в освітній процес, то вони можуть реалізовуватися як у цифровому, так і в традиційному (офлайн) форматах. Цифрова гейміфікація ґрунтується на використанні спеціалізованих освітніх платформ (Kahoot!, Quizizz, ClassDojo, Wordwall, LearningApps тощо), які забезпечують створення інтерактивних вікторин,

змагань, симуляцій та навчальних сценаріїв із миттєвим зворотним зв'язком. Разом із тим, гейміфікація може ефективно реалізовуватися і в офлайн-середовищі через застосування дидактичних настільних ігор, рольових квестів, системи накопичення балів, рівнів, бейджів і статусів за досягнення. А це в свою чергу сприяє розвитку навичок співпраці, комунікації, емоційної взаємодії та саморегуляції, оскільки передбачають безпосереднє живе спілкування між учнями та викладачем. [4]

При цьому принциповим є те, що ігрові елементи не повинні підмінювати собою навчальний зміст чи спрощувати його до розважальної активності. Оптимальне впровадження гейміфікації передбачає чітке узгодження ігрових механік з освітніми цілями, критерійними показниками успішності та очікуваними результатами навчання. У такому разі гейміфікація виступає не додатковим компонентом уроку, а інструментом підсилення пізнавальної мотивації, залученості та продуктивності навчальної діяльності.

Застосування гейміфікаційних стратегій набуває особливої значущості у процесі вивчення іноземних мов, історії та природничих наук, оскільки ці предметні галузі ґрунтуються на складних системах понять, концептів і термінологічних структур, які потребують постійної когнітивної взаємодії та систематизованого відтворення. Що стосується мовної підготовки, то впровадження ігрових моделей навчання сприяє не лише формуванню іншомовної компетентності, але й створенню безпечного навчального середовища, де мінімізуються комунікативні бар'єри, активізуються процеси осмислення та застосування мовленнєвих структур у реальних або наближених до реальності ситуаціях. У контексті історичної освіти гейміфікація забезпечує можливість відтворення причинно-наслідкових зв'язків, учнівської взаємодії з історичними подіями через рольову реконструкцію, симуляційні сценарії та дослідницькі моделі, що стимулює інтерпретаційне та аналітичне мислення. Вивчення природничих наук у гейміфікованому середовищі посилює експериментальну компоненту навчання, оскільки дозволяє застосовувати моделі наукового пізнання у

форматі інтерактивних лабораторних платформ, симулятивних експериментів і змагальних завдань, де учень виступає активним суб'єктом дослідницького процесу [3, с.161].

Отже, гейміфікація постає як важливий і перспективний напрям інноваційного розвитку сучасної освіти, що передбачає цілеспрямоване використання ігрових механік для підвищення мотиваційного потенціалу навчального процесу. Її ефективне впровадження потребує дотримання балансу між досягненням короткострокових навчальних результатів, пов'язаних із підвищенням зацікавленості здобувачів освіти, та збереженням стратегічного фокусу на глибині засвоєння знань і формуванні стійких когнітивних навичок. Попри наявність певних ризиків, гейміфікація відкриває широкі можливості для побудови адаптивного, гнучкого та індивідуалізованого освітнього середовища.

Література

1. Волкова, Н. П. Інформаційно-комунікаційні технології. Гейміфікація. Інтерактивні технології навчання у вищій школі : навч.-метод. посіб. Дніпро : Ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2018. С. 162–206.
2. Нехаєнко, К. О., Кривонос, О. М. Гейміфікація в освіті: інноваційний підхід до залучення та мотивації учнів. *Комп'ютерні ігри та мультимедіа як інноваційний підхід до комунікації – 2023* : матеріали III Всеукр. наук.-техн. конф. молодих учених, аспірантів і студентів (Одеса, 28–29 жовт. 2023 р.). Одеса : Вид-во ОНТУ, 2023. С. 68–70.
3. Сальнікова, Н. І. Гейміфікація в освіті: гуманітарні дисципліни. *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід*: зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. (Суми, 12–13 трав. 2022 р.). Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2022. 161 с.
4. Відмінності між гейміфікацією й ігровим навчанням [Електронний ресурс]. URL: <https://arbook.info/vidminnosti-mizh-gejmifikacziyeyu-j-igrovim-navchannyam/> (дата звернення: 26.10.2025).

5. Gamification: Using Game Elements in the Learning Process [Електронний ресурс]. URL: <https://talken.cloud/blog/gamification-using-game-elements-in-the-learning-process/> (дата звернення: 26.10.2025).

Зайцева Анна

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Інтерактивне навчання є важливим аспектом вивчення іноземної мови. Це розвиток не лише нових слів чи побудови речень, а й комунікації, впевненості та емпатії до однокласників. Це активна взаємодія яка наслідуює за собою перетворення учнів з пасивних слухачів до активних співучасників. Це допомагає формувати вміння самостійно мислити, робити висновки та аналізувати інформацію. У процесі такої діяльності зростає рівень зацікавленості, оскільки кожен відчуває свою участь і значущість у спільній роботі.

Сьогоднішня роль викладача полягає в тому, щоб кожен учень не просто набував знань, а в першу чергу прагнув до самодослідження, що сприятиме формуванню навичок науково-дослідницької діяльності, заохочуватиме до вивчення професійних педагогічних знань, розвиватиме критичне мислення та формуватиме ключові життєві компетентності, необхідні у сучасному світі. Вчитель стає організатором навчального простору, у якому учень має можливість висловлювати власну думку, дискутувати, шукати аргументи та пропонувати альтернативні рішення. Саме завдяки такому підходу розвивається мовна та соціальна компетентність.

Інтерактивні технології у вивченні іноземних мов включають імітацію реальних життєвих ситуацій які підвищують мотивацію у вивченні іноземних мов, з'являється розуміння як можна використати засвоєну інформацію. Проте процес навчання не може повністю співпадати з процесом комунікації, який має місце в реальному житті, оскільки навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах відбувається в умовах рідномовного оточення. Забезпечення мотивації на уроці відбувається за рахунок вдало підібраного матеріалу, який відповідає уподобанням учнів, формулюванню проблемних завдань, правильно підібраних прийомів роботи, а також створенню життєвих комунікативних ситуацій. Тому важливо створювати мовне середовище під час занять – використовувати автентичні відео, аудіо, пісні, фільми, статті, які допомагають відчувати культуру країни, мову якої вивчають. Це робить уроки більш живими, цікавими і практично спрямованими.

Взаємодія відбувається не лише з учнями а й з вчителем, в разі потреби він надасть підказку яка підштовхне до появи ідеї. Крім того, під час інтерактивного навчання формується відповідальність за спільний результат. Учні починають розуміти, що успіх кожного залежить від активності й внеску кожного члена групи. Це сприяє розвитку навичок командної роботи.

Існує багато видів інтерактивів такі як робота у парі, дебати, навчальні проєкти, квізи і тд. Ці підходи забезпечують практичне використання іноземної мови, формують тверду думку, навчають її відстоювати, знаходити аргументи або дивитись на ситуацію з інших боків. Вони сприяють розвитку навичкам говоріння, критичного мислення та уважного слухання. Кожен учень розвивається в своєму темпі та відповідатиме в силу свого життєвого досвіду та наявної інформації. Інтерактивні методи сприяють розвитку креативності – учні вчаться нестандартно мислити, пропонувати оригінальні рішення, створювати власні продукти, наприклад міні-вистави, подкасти, презентації чи відеопроєкти.

Такі технології зменшують використання мобільних пристроїв завдяки прямому мовленню та зацікавленості. Під час подібних занять напруга

зменшується і створюється атмосфера успіху. Навіть ізольований тип учнів приймає участь бо інтерактивні форми викликають заохочення.

На сьогодні існує безліч програм які допомагають впроваджувати інтерактив на протязі занять. Частіше використовують ці програми:

1. Miro board - це візуальний робочий простір для інновацій, колективних та командних робіт. Яка нещодавно ввела в алгоритм ШІ, який допомагає швидше втілювати ідею в результат.

2. Quizizz- сервіс для запам'ятовування лексики через вікторини, тести та ігрові завдання. Викладач сам може створювати власні тести на основі матеріалу який вивчається.

3. Mentimeter-зручний застосунок для проведення голосувань, тестів або презентацій.

4. Kahoot!- використовується у процесі навчання для проведення тестів, вікторин та ігор у форматі змагання. Вона поєднує в собі навчання та гру, це сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

5. Jamboard/ Canva / Google docs - онлайн-ресурси для створення спільних презентацій, плакатів і документів. Вони розвивають командну роботу та креативність учнів.

До цього переліку можна додати й інші сучасні інструменти, наприклад як Padlet - інтерактивну онлайн-дошку, де учні можуть ділитися своїми думками, посиланнями та файлами; Wordwall – для створення різноманітних мовних ігор; або LearningApps, який дає змогу створювати вправи будь-якої складності.

Завдяки цим інструментам викладачі можуть створювати динамічні уроки, де учні повторюють матеріал, активно взаємодіють і застосовують знання на практиці. До того ж такі технології зменшують використання мобільних пристроїв не за призначенням, адже учні залучені в інтерактивну діяльність і спілкування.

Отже використання інтерактивних технологій під час навчання іноземної мови не менш важливе ніж традиційні методи, адже вони

підвищують мотивацію, розвивають самостійність та формують критичне мислення. Важливо постійно розвиватись і опановувати себе в новій сфері. Майбутнє освіти – за інтерактивом, творчістю й технологіями, які відкривають перед учнями нові горизонти.

Література

1. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов в середніх навчальних закладах : навч. посіб. / С. Ю. Ніколаєва. – Київ : Ленвіт, 2002. – 386 с.
2. Topical aspects of modern scientific research : proceedings of V International Scientific and Practical Conference (2024, Tokyo, Japan) / ed. M. L. Komarytskyu. – Tokyo : CPN Publishing Group, 2024. – 602 p.
3. Глушко Т. В., Кривда Л. Р. Організація науково-педагогічного дискурсу в іншомовній підготовці студентів мовних спеціальностей URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/issue/view/392> (дата звернення: 09.11.2025).
4. Що таке інтерактивні методи навчання? [Електронний ресурс] / Best Clever LMS. – Режим доступу: <https://bestcleverslms.com/porady/shcho-take-interaktyvni-metody-navchannia/> (дата звернення: 09.11.2025).
5. Найбільш поширені методи інтерактивного навчання [Електронний ресурс] / IZZI.digital. – Режим доступу: <https://ua.izzi.digital/DOS/710441/710708.html> (дата звернення: 09.11.2025).

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31019>

Златовласова Олександра
Міжнародний університет

РОЛЬ МОВИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

В умовах розвитку сучасного суспільства, одним із найважливіших питань є формування національної ідентичності за допомогою мови. Для кожного народу та нації мова є визначальним фактором ідентифікації, який має вирішальний характер для ідентичності окремого народу. Окрім цього також є такі чинники як: фольклор, традиції, національний одяг та багато іншого. Все це створює певні передумови для об'єднання певної групи людей в народ.

Даному питанню приділило увагу багато науковців, але одностайної думки вони так і не змогли досягнути.

В першу чергу, це стосується таких понять як «нація» та «національна ідентичність». Ці поняття є дуже близькими за своїм змістом та поняттями, що вони містять та розкривають, про це нам кажуть дослідження науковців.

В. Євтух описує ідентифікацію нації у якості психологічного процесу, під час якого індивід уподобає себе до іншої особи, групи осіб або етнічної спільноті за певними ідентифікаційними факторами, що перелічені вище. З цього приводу він написав так: «Витоки етнічної ідентифікації знаходяться у минулому на конкретному етапі етногенезу спільноти (історична доля свого народу, етнічні символи культури, традиції, звичаї, мова, релігія, територія, тощо)» [2, с. 158-159].

В свою чергу, Е. Сміт визначає національну ідентичність через призму безперервного ототожнення таких чинників як: символіка, традиції, національної пам'яті. Всі ці фактори в сукупності утворюють спадщину певної нації, а також визначають напрямок етнічної приналежності індивіда, відповідно до певного народу [4, с. 1-170].

В роботах цих дослідників можна визначити надання переваги культурно-історичному фактору національної ідентичності, що в свою чергу певним чином ототожнює такі поняття як «етнічна група» та «нація».

В загальному розумінні поняття «нація» має політичний зміст, що насамперед передбачає уособлення індивіда за певними політичними інститутами, символікою, атрибутикою та приналежністю до певної території.

Мову можна виділити як основний засіб комунікації в соціумі, який впливає на формування ідентичності та розвиток вже такого поняття як «національна ідентичність».

Оцінюючи мову та діалектику певних народів або навіть в середині однієї держави, але в різних регіонах, спостерігається опосередкований зв'язок між мовою та національною ідентичністю, так як комунікація у певній групі людей, виокремлених за певними ознаками можна назвати традиціями та нормами спілкування. Мовні відмінності впливають на сприйняття та передачу інформації між людьми. Звідси можна дійти висновку, що ефективніше та швидше буде донесена певна інформація, якщо обидва співрозмовники використовують одну мову, мають спільні традиції та етнічно-історичну приналежність [1, с. 1-271].

В наукових колах існує два основних методи дослідження мовного питання, а саме: **примордіалістські та конструктивістські**.

Примордіалізм – це течія, яка стверджує, що нація має давнє походження та є природним явищем. У розумінні цієї течії етнос – це певна група людей, яка має певні загальні для всіх ознаки (мова, зовнішній вигляд, традиції та культура) за якими вони формують свою єдність та «національну ідентичність». Сама по собі кожна з цих ознак не є ознакою ідентичності, так як вони характерні і для інших націй та народів, але у сукупності вони утворюють певний набір індивідуальних рис та якостей, що відрізняють один етнос від іншого. Яскравим прикладом такої етнічної групи є Ірландія, де після отримання нею незалежності більшість розмовляла і продовжує спілкуватися тільки англійською мовою, водночас вони вважаючи себе ірландцями за певними соціокультурними та історичними факторами [3, с. 233-234].

Конструктивізм – це напрямок, який стверджує, що мовне питання напряму залежить від раціональної та логічної побудови світового порядку в

капіталістичному світі. Тобто інтеграція та зближення етносу через виробничі інтереси та потреби суспільства, що мало відносно лаконічність та простоту форм спілкування. Цей підхід не виключав усі вище перелічені примордіалістські ознаки національної ідентичності, однак ставить в пріоритет капіталізм як основу сприйняття та передачі інформації [3, с. 233-234].

Якщо розглядати процес націотворення та державотворення українського народу, то можна було спостерігати працю наукової еліти у літературній, державній та науковій сферах життєдіяльності, що призвело до виокремлення української мови як самостійної з усіма юридичними, політичними та культурними наслідками на початку ХХ ст. Саме це прискорило формування та виділення української нації [5, с. 486-492].

Отже, можна підсумувати, що етнічна ідентичність залежить від того, як особа відносить себе до певної групи людей, виходячи із уявлень про спільне походження. В свою чергу національна ідентичність розуміється як віднесення до нації як політичної спільноти. В усьому цьому мова є визначальним маркером, який відрізняє один народ від іншого, становить основу етнічної ідентичності.

Література

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. Київ. «Критика», 2001. 271 с.
2. Євтух В. Б. Ідентифікація етнічна *Етнічність : енциклопедичний довідник*. Київ: Фенікс, 2012. 396 с. С. 158–159.
3. Лісовий В. Ідентичність *Філософський енциклопедичний словник*. Київ: Абрис, 2002. С. 233–234.
4. Сміт Е. Націоналізм : Теорія, ідеологія, історія. Київ: Видавництво “К. І. С.”, 2004. 170 с.
5. Joseph J. E. Identity and Language *Encyclopedia of Language and Linguistics, 2nd ed., ed. By Keith Brown*. Vol. 5. Oxford : Elsevier, 2006. P. 486–492.

ІЗ НОТАТОК НА МАРГІНАЛІЯХ «ЕТИМОЛОГІЧНОГО СЛОВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»: *БЕНДЮГА, БЕНДЮЖНИК*

Об'єктом уваги започаткованих автором нотаток стануть такі слова в академічному «Етимологічному словнику української мови» (ЕСУМ) [1], пояснення яких залишаються незадовільними або потребують суттєвих уточнень. Конкретно в даному випадку предметом розгляду обрана етимологія цілого гнізда слів, два із яких винесені в заголовок доповіді як найбільш відомі колись – *бендюга* і *бендюжник*.

Для етимологізації цих слів ЕСУМ наводить такі дані: діал. *бендю́га* «ломака, дрюк; колода для повертання вітряка; одна з чотирьох жердин для підкладання під снопи на возі»; діал. *бендю́жина* «тс.»; діал. *бе́ндю́гі, биндю́гі* «вид простої підводи, ломовий віз»; *бендю́г, биндю́г* «кінь-ломовик»; діал. *биндю́ги, бендю́хі* «колішнія» (тобто «передня колісна частина плуга»); *бендю́жник, биндю́жник* «ломовий візник»; біл. діал. *биньдзю́к* «підвода на залізних осях, верхня частина воза»; рос. діал. *бендю́ги* «прості сани для соломи, гною»; рос. діал. *бі́ндюх* «великий ломовий віз» [1, с. 166]. Походження цих слів (укажемо ще на бойківське *биньдю́ги* «міцні сани для возіння дров з лісу; два довгі дрюки, зв'язані на кінцях мотузкою, для перенесення вантажу» [2, с. 52]) оцінюється як не з'ясоване із вказівкою на думку Д. Шелудька, який виводить слово *бендю́га* із пол. *binduga* «прибережний пліт у гавані; сплав дерева; склад дерева для сплаву», діал. *bienduga*, заст. *winduga* «тс.». Саме ж пол. *binduga* зводиться, у свою чергу, до нім. *Winde* «коловорот, лебідка, домкрат». Паралельно з цим наводиться також більш рання думка О. О. Потебні про походження укр. *бендю́га* від нім. *Bíndwagen* «дроги, биндюги» [1 с. 166].

Наразі зазначимо, що виведення пол. *binduga* з нім. *Winde* має слабкі сторони, бо не пояснює фонетичний перехід [w] → [b] (хоча теоретично це цілком можливо) та морфологічне ускладнення першого із слів у порівнянні з другим. У цілому ж внутрішня форма пол. *binduga* чітко орієнтована на нім. *binden* у його етимологічному значенні ‘durch Umwinden, Verknüpfen zusammenfügen’, insbesondere ‘fesseln’, auch allgemeiner ‘fest miteinander vereinigen’ = «шляхом обмотування, прикріплення міцно з’єднувати (якісь частини чогось), особливо в значенні зв’язувати». Коротко кажучи, пол. *binduga* відповідає укр. *пліт, плоти* у сенсі зв’язаних між собою для сплаву стовбурів дерев (там і там виступає внутрішня форма ‘*плести, сплітати*’).

Детальну етимологічну розробку пол. *binduga* в такому ключі знаходимо в Г. Хентшеля, отож продовжимо від того, на чому дослідник зупинився: «Загалом можна припустити, що це слово прийшло в українську та білоруську мови через польську, що є очевидним для германізма, пов’язаного з плотом. Що стосується різних вживань, пов’язаних з балкою або дерев’яною жердиною, часто у з’єднувальній функції, то деталі залишаються невідомими. Це не дивно, оскільки ці зв’язки лежать у сфері сільського господарства і, отже, в діалекті...» [4].

Проте перекинути семантичний місток від пол. *binduga* «пліт; місце на березі, де готуються плоти для сплаву» до укр. *бендюга* з його дериватами та інослов’янськими відповідниками не так просто, адже в останньому випадку йдеться про цілий комплекс значень, зосереджених навколо назв навантажених (снопами, соломою, сіном) возів; навколо назв деталей і пристосувань для закріплення такого вантажу на возі; навколо назв ломового коня-битюга, ломового візника. Тому орієнтація цього семантичного гнізда на пол. *binduga* та ін. як на лісосплавну термінологію викликає сумнів. Справедливості ради слід підкреслити, що коні таки використовувалися як тяглова сила при транспортуванні стовбурів дерев до місця формування плотів.

І все ж розв'язання знаходиться не тут. Згадане вище нім. Bindwagen, пояснюється в Г. Хентшеля так: «Це слово дійсно зустрічається у південногессенських діалектах і означає традиційний віз, що використовується в сільському господарстві» [4]. Здавалось би, це є місток до значення, наведеного в О. О. Потебні. Проте річ у тім, що словник, на який покликається Г. Хентшель, пояснює слово Bindenwagen зовсім інакше – через синонім Binder [6, Bd. 1, Sp. 854, Z. 16-17]. Там само це ж саме слово Binder пояснюється у значеннях 'Strohbinder, Selbstbinder, Strohpresse bei der Dreschmaschine' [6, Bd. 1, Sp. 852, Z. 47-49]. Ключ до розуміння цих значень дає словник діалекту землі Пфальц: Strohbinder 'Strohbindevorrichtung an der Dreschmaschine' [5, Bd. 6, Sp. 715, Z. 23] = «пристрій при молотарці для зв'язування соломи». Такі допоміжні механізми, що автоматично зв'язували соломі після молотарки в тюки (ось воно Strohpresse!), прийшли у свій час на заміну ручній роботі. Щодо слова Selbstbinder, то воно стосується жниварки-снопов'язки, вона ж Mähbinder або Bindemäher, вона також Binder.

Таким чином, слово Bindenwagen у застосуванні до назви підводи цими лексикографічними джерелами не potwierджується. Можливо, воно взагалі могло позначати стрічковий транспортер, який подавав соломі від молотарки на стиртування; таким самим стрічковим транспортером обладнана також жниварка – пор. до цього семантично і структурно схоже нім. Bandwagen для назви стрічкового транспортера в гірничій справі, а також автомобільного причепа, устаткованого подібним типом транспортера.

Однак нім. має Binder суміжні прирощені значення: 'Garbenbinder' «цурка для перев'язуванні снопів перевеслом» (також «машина-снопов'язалка», і «робітник-в'язальник снопів»), 'Holzstange' «дерев'яна палиця». Останнє слово цікаве тим, що має кореляцію до слів Bindgeschirr 'Wagenseil mit Zubehör am Erntewagen' = «віршовка разом із пристосуванням (= дрючком, жердиною) для притискання навантажених на возі снопів». Цьому відповідає укр. *рубель* «довга жердина, яку кладуть зверху на віз із сіном, снопами й притягують за кінці віршовкою так, щоб, придавивши,

утримати вантаж» [3, с. 892]. Сюди ж долучається ще ціла низка німецьких слів, які деталізують подібні значення: Bindholz 'Bindknebel' = «кріпильний пристрій у вигляді палиці з мотузкою». Це те ж саме, що Bindgeschirr; пор. Knebel 'Querholz' = «поперечна палиця, поперечна жердина» – у даному випадку мається на увазі таке ж прилаштування у вигляді жердини з вірьовкою; Bindkette 'K(ette), die vor schwere Fuhren um die Mitte des Wagenkastens geschlungen wird ...; sie dient auch für zum Sperren des Rades bei Talfahrten' = «ланцюг, яким обмотується середина короба фури перед важкими вантажами...; він також служить для блокування колеса у возі під час крутого спуску»; 'K(ette), die um eine schwere Wagenladung geschlungen und mit dem Kipp-reitel angespannt wird' = «ланцюг, який обмотується навколо важкого вантажу і прикріплюється до перекидного *дрючка-кріплення*», де Kipp- є похідним від kippen '(eine Sache) aus einer stabilen Position in eine Schräglage versetzen' = «вивести що-небудь із рівноваги» і Reitel 'Knüppel, Spannholz, Knebel' = «палиця, дошка, затискач», пор. [6, Sp. 853, Z. 1–64, Sp. 854, Z. 1–17].

Таким чином можна вибудувати метонімічний ланцюжок: нім. Binder «пристрій, прилаштування для *прив'язування*, закріплення (вантажу)» // нім. Bindung «вантаж у *перев'язаному* стані» → пол. binduga і укр. *бендюга* «*зв'язаний*, закріплений (габаритний) вантаж» → «віз для габаритного *прив'язаного* вантажу» → коні-бендюги / візник-бендюжник.

Думка про польське посередництво при запозичення слова *бендюга* в українську мову потребує додаткової аргументації, бо наражається на застереження. З одного боку, польське слово, як уже сказано, прив'язане до лісосплавної (флісацької) термінології, яка виявила свій вплив і на відповідну українську (сам термін *флісак* «лісосплавник, плотогон» походить з німецької мови через польське посередництво). Однак навіть бойківський діалект (він належить до регіону, де український лісосплав був одним із поширених робітничих занять) засвідчує лише транспортні значення слова *бендюги* (хоча за семами вони досить близькі до польських флісацьких термінів: вантаж дров

на саях не міг не зв'язуватись докупі для перевезення, а про *ноші* прямо говориться, що вони складались із двох зв'язаних жердин – чим це не *бендюга*?). З іншого боку, засвідчений Б. Грінченком основний ареал побутування українського слів *бендюга* орієнтований на український південь, Полтавщину, Харківщину. Отож слід подумати, чи не могла тут проявити себе мова їдіш якщо не в ролі джерела запозичення (можливість такого лексичного донорства для української мови досить переконливо спростовує Г. Хентшель [4]), то в ролі поширювача та підсилювача функціональності запозичених в мову їдіш з української мови слів типу *бендюга*, *бендюжник* (про такий шлях також говорить Г. Хентшель [4]). Принаймні ареал поширення цих слів добре накладається на ареал найбільшої концентрації єврейського населення в межах смуги осідлості в царській Росії – це сучасні Одещина з Херсонщиною і Миколаївщиною та Харківщина в тому числі. Тому на завершення не можна не згадати одеських бендюжників, назву яких Б. Грінченко приписав до тодішньої Херсонської губернії, тобто і до портової Одеси, яка входила до складу цієї губернії. Насамкінець слід нагадати, що німецькі колоністи в тій же губернії були переселенцями із земель навколо **Вюртемберга, Бадена, Ельзасу, Пфальца**, а також **Баварії** і частково **Гессена** – саме фрагменти цього діалектного масиву представляє залучена в даній розвідці лексика. Разом із передовими землеробським технологіями колоністи принесли відповідну лексику, яка проникала в українську мову разом із засвоєнням нових технологічних практик. Чи не звідси, фігурально кажучи, прийшли знамениті одеські бендюжники?

Література

1. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / гол. ред. О. С. Мельничук ; АН УССР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – Київ: Наукова думка, 1982. – Т. 1 : А–Г. – 632 с.
2. Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок : у 2 т. – Київ : Наукова думка, 1984. – Т. 1 : Частина перша. А–Н. – 497 с.

3. Словник української мови : у 11 т. – Київ : Наукова думка, 1977. – Т. 8. – 892 с.
4. Hentschel G. Wörterbuch der parallelen Lehnwörter aus dem Deutschen im Polnischen und in den ostslavischen Sprachen. *IDS. Lehnwortportal Deutsch*. URL: https://lehnwortportal.ids-mannheim.de/woerterbuch#/?wb=Wander&eintrag=wander_DFG@262curated (дата звернення: 06.11.2025).
5. Pfälzisches Wörterbuch, digitalisierte Fassung im Wörterbuchnetz des Trier Center for Digital Humanities, Version 01/25. URL: <https://www.woerterbuchnetz.de/PfWB?lemid=S11885> (дата звернення 06.11.2025).
6. Südhessisches Wörterbuch. Wörterbuchnetz. URL: <https://www.lagis-hessen.de/de/subjects/gsearch/sn/shwb?q=Bindwagen&submit=LAGIS-Suche> (дата звернення: 06.11.2025).

Карпова Софія

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СВІТОГЛЯДНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

У сучасному світі швидких змін, глобалізації та інформаційних потоків освіта має не лише передавати знання, але й формувати в учнів відповідну компетентність, що дає змогу орієнтуватися у світі, критично мислити, визначати власну позицію. Однією з важливих складових такої підготовки є світоглядна компетентність – здатність учня сприймати, розуміти, оцінювати та інтегрувати знання про культуру, мову, інші народи, міжкультурні відносини, формувати власну позицію.

Процес вивчення іноземної мови має значний потенціал для розвитку світоглядної компетентності, оскільки мова – це не лише код для спілкування, але й засіб пізнання іншої культури, цінностей, іншого способу мислення.

Світоглядна компетентність передбачає системний погляд на світ, розуміння культурних, соціальних, моральних, мовних, національних та глобальних явищ, здатність осмислювати свою позицію і взаємозв'язок з іншими. У освітньому контексті вона виступає як одна з ключових компетентностей, адже сучасна школа має виховувати не лише «знанняву» особистість, але і здатну діяти, адаптуватися, мислити критично і глобально.

Урок іноземної мови – це не лише опанування лексики й граматики, але й вступ у іншу культуру, іншу систему цінностей, спілкування з іншими мовами й націями. Зокрема, як зазначається: «Іноземна мова в сучасному суспільстві виступає, по-перше, як засіб пізнання світу, залучення до цінностей, створених іншими народами, а по-друге, це шлях до відкриття унікальності і своєрідності власної культурної самобутності» [1].

Викладання іноземної мови має потенціал формувати в учнів міжкультурну комунікацію, громадянську позицію, моральні якості, – усе це компоненти світоглядної компетентності. Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови передбачає, що учень не просто засвоює знання, але «вміє», «хоче», має мотивацію, ініціативу, здатність навчатися протягом життя [5].

Методи на уроках іноземної мови, які сприяють розвитку світоглядної компетентності, включають: рольові ігри, проєктну діяльність, інтерактивні вправи, міжкультурні порівняння, рефлексію та дискусію. Зокрема, у деяких статтях з методики викладання іноземної мови зазначено що для розвитку мовно-комунікативної компетентності на уроках англійської мови корисно використовувати інтерактивні вправи, для створення реалістичних комунікативних ситуацій [4].

Ефективність формування світоглядної компетентності через іноземну мову залежить від: мотивації учня; професійної компетентності вчителя; використання сучасних технологій та методик; інтеграції міжкультурного

змісту; організації ситуацій комунікації з реальним або змодельованим контекстом [3]. Наприклад, компетентнісний підхід тісно пов'язаний з особистісно-орієнтованим і діяльнісним підходами.

Як відомо комунікативна спрямованість предмета «Іноземна мова» надає вчителю широкі можливості у вихованні громадянської позиції, патріотизму, високих моральних якостей особистості. Розвиток патріотичних якостей учня засобами іноземної мови враховує особливості вікового періоду і передбачає різні його етапи.

Іноземна мова може слугувати не лише інструментом комунікації, але й засобом формування ціннісного світогляду, національної самоідентифікації та відкритості до інших культур [2].

Література

1. Гончаренко О. М. Формування ключових компетентностей учнів на уроках іноземної мови *Освітній портал «Всеосвіта»*. 2022. URL: <https://vseosvita.ua/library/formation-key-competences> (дата звернення: 01.11.2025).
2. Горошкін І. В. Формування ключових компетентностей учнів на уроках іноземної мови в початковій школі. Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2020. URL: <https://share.google.com/PinKEq58gy6HjuvIX> (дата звернення: 02.11.2025).
3. Ковальчук Л. М. Формування ключових компетентностей учнів на уроках англійської мови *Освітній портал «На Урок»*. 2023. URL: <https://naurok.com.ua/lesson-key-competences> (дата звернення: 02.11.2025).
4. Комунікативна спрямованість іноземних мов як засіб у вихованні громадянської позиції, патріотизму, високих моральних якостей особистості *Освітній портал «На Урок»*. 2022. URL:

02.11.2025).

5. Швецова В. С. Формування ключових компетентностей учнів на уроках іноземної мови *Освітній портал «На Урок»*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua> (дата звернення: 01.11.2025).

Коломійченко Крістіна

Науковий керівник: к. пед. н., доц. Юхимець С. Ю.

ОНМУ

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ ІМЕН ТА «МАГІЧНОЇ» ТЕРМІНОЛОГІЇ У ТВОРАХ ДЖ. К. РОУЛІНГ

Фентезійна література формує вигадані світи, у яких важливу роль відіграє мовна складова – власні імена, неологізми та спеціально створена «магічна» термінологія [1, С. 1–3]. Романи Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера є яскравим прикладом поєднання мовної гри, символічних імен та авторських новотворів [5, С. 15–20]. Їх переклад становить складність через культурні відсилання, алюзії, латинізми та відсутність прямих еквівалентів [2, С. 45–78]. Дослідження особливостей перекладу таких одиниць є важливим для сучасного перекладознавства, оскільки дозволяє простежити механізми міжмовної адаптації та збереження художнього колориту [3, С. 112–128].

Основні результати:

встановлено, що власні імена у творах Роулінг несуть додаткове семантичне й символічне навантаження (Lord Voldemort – один з головних персонажів, темний чарівник, який володіє чорною магією, головний ворог Гаррі Поттера. Прізвисько «Voldemort» походить з французького «*lor de mort*», що у перекладі «втеча від смерті», з цього розуміємо сутність персонажа, яке будь-яким шляхом намагається здобути безсмертя. Для перекладу використану транскрипцію, задля збереження символічності образу [5, С. 18]).

проаналізовано класифікацію «магічної» термінології:

назви істот (Dementor (дементор) – назва утворена від англ. demented, тобто «позбавлений розуму», «божевільний». Дементори – це створіння, які харчуються позитивними емоціями, змушують відчувати холод, відчай і пригнічення, а їхній «поцілунок» висмоктує душу. У метафоричному значенні дементори – це алегорія депресії, психічних травм і внутрішнього виснаження [5, С. 22]);

предметів (Marauder's Map є зразком гри з архетипом бунтівника. Слово marauder номінує «нишпорка», «розбійник» й створює образ кумедних та зухвалих персонажів, що застосовують карту для обходу правил. У такий спосіб предмет виступає як символ волі та вигадки [5, С. 25]);

заклять (Avada Kedavra – одне з непростених заклять, що вбиває миттєво. Звучить подібно до фрази abracadabra, що в давнину означала «зникни, як було сказано». Закляття підкреслює необоротність смерті й зловісну силу чорної магії [5, С. 27]).

визначено основні труднощі перекладу: відсутність прямих еквівалентів, гра слів, культурні алюзії [2, С. 50–52];

виявлено стратегії, використані перекладачами: транскрипція (Dementor – Дементор), калькування (Time-Turner – Часоворот), адаптація (Howler – Кричалка) [3, С. 120–122];

показано, що переклад українською поєднує збереження іншомовного колориту та адаптацію для кращого розуміння читачем [4, С. 60–62].

Переклад власних імен і «магічної» термінології у творах Дж. К. Роулінг є складним процесом, що потребує балансу між буквральністю та адаптацією [5, С. 18–28]. Використання різних перекладацьких стратегій дозволяє зберегти як зміст, так і художній ефект тексту. Український переклад демонструє вдале поєднання транскрипції, калькування та семантичної адаптації, завдяки чому збережено магічний колорит і доступність для читача [3, С. 125].

Література

1. Історія створення серії книг Дж. Роулінг «Гаррі Поттер». URL: <https://moyaosvita.com.ua> (дата звернення: 08.11.2025).
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 576 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 384 с.
4. Кочерган М. П. Основи лінгвістичної семантики. – Київ: Академія, 2003. – 256 с.
5. Rowling J. K. Harry Potter and the Philosopher's Stone. – London: Bloomsbury, 2010. – 223 p.

Комісарова Ксенія

Науковий керівник: Панчук Л. В.

Національний університет «Одеська політехніка»

ЗМІШУВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ І НІМЕЦЬКИХ ЕЛЕМЕНТІВ У МОВЛЕННІ МОЛОДІ В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ

Глобалізація та розвиток цифрових технологій істотно впливають на мову, змінюючи її структуру та способи використання. У німецькій мові одним із найпомітніших результатів цих процесів стало явище Denglisch – «змішування англійських та німецьких елементів у мовленні». Соціальні мережі, чати, форуми й інші онлайн-платформи стали головним середовищем, де молодь активно користується такими гібридними формами. Метою дослідження є визначення структурних і комунікативних особливостей явища Denglisch, аналіз причин його поширення серед молоді та встановлення основних функцій у цифровому мовленні. Об'єктом дослідження є Denglisch

як форма мовної варіативності, а предметом – гібридні мовні одиниці, що функціонують в інтернет-комунікації.

Теоретичну основу роботи становлять концепції «перемикання кодів» (code-switching) та «змішування кодів» (code-mixing). Як зазначає Дж. Андрутсопулос, «вибір мови в Інтернеті є свідомим способом досягнення комунікативних цілей і демонстрації соціального статусу» [4, с. 10]. Тому використання Denglish не можна вважати мовною помилкою – воно є «навмисним стилістичним засобом самовираження» [4, с. 10]. «Неформальність цифрового простору сприяє швидкому поєднанню мов і появі нових форм спілкування» [3, с. 340]. Молоді користувачі часто обирають англійські слова, бо «вони короткі, сучасні, легкі для вимови або не мають точного німецького відповідника» [2, с. 40–53].

Ставлення молоді до Denglish переважно позитивне, адже воно сприймається як «знак відкритості, гнучкості та приналежності до глобального культурного простору» [1, с. 667]. Для старшого покоління таке мовне змішування частіше виглядає як «спотворення мовної норми» [5, с. 136]. У молодіжному середовищі Denglish, навпаки, виконує роль «засобу самовираження й маркера стилю (Coolness)» [1, с. 667]. Наприклад, вживання англійських елементів у дискурсах, пов'язаних із технологіями, модою та попкультурою, є засобом соціального маркування, що підтверджує обізнаність і слугує для конструювання бажаного соціального іміджу (Coolness). Молоді люди часто використовують вислови типу *Ich bin total stressed out*, *Das war so cringe*, *Mein Outfit ist voll basic*, *Er ist literally lost*, *Ich liebe den Vibe hier*, *Das ist mega random*, *Ich hab's upgedatet*, *Lass uns chillen*, *Ich hab's geuploadet* або *Ich fühl den Vibe total*. Подібні приклади свідчать, що Denglish проникає не лише в лексичний, а й у граматичний рівень мови.

Багато англійських запозичень у німецькій мові проходять процес «германізації», тобто адаптації до граматичної системи. У сучасних німецьких медіа активно вживаються форми *ge-liket*, *gechillt*, *gedownloadet*, *upgedatet*, *gerepostet*, *gegamed*, *gedroppt*, *gestreamt*. Це показує, що «англіцизми природно

входять у систему німецької дієвідміни та відмінювання» [3, с. 345]. Водночас в інтернет-дискурсі часто зустрічаються короткі комбінації, які поєднують граматичні елементи обох мов, наприклад: *Ich hab keinen Plan, aber let's go!*, *Das war so not okay!*, *Real Talk – das war einfach too much!* або *Ich bin voll motiviert, let's do this!* – приклади, що демонструють «природне перемикавання кодів навіть усередині одного речення» [4, с. 10]. У сучасному цифровому середовищі змішування мов відбувається на різних рівнях. Найпомітнішим є «лексичне змішування», тобто використання цілих англійських слів – *nice, cringe, chill, vibe, random, fake, outfit, content, story, post, like, trend, support, canceln, googeln, downloaden, updaten*. У граматиці формуються «морфологічні гібриди», як-от *ge-liket, gechillt, gezoomt, gecancelt, repostet*, а на синтаксичному рівні спостерігається «включення англійських фраз у німецькі речення»: *Das ist total out of control, Ich hab's gecheckt, Ich liebe den Mood hier*. За ступенем інтеграції вирізняються «прямі запозичення» (*Stream, Post, Chat, Browser, App, Hashtag, Feedback*), «псевдоангліцизми» (*Handy, Beamer, Public Viewing, Oldtimer*) та «семантичні запозичення» (*realisieren* у значенні «усвідомлювати», *downloaden* – «завантажувати», *managen* – «керувати»). Останніми роками набули популярності вирази *Glow-Up, Life-Update, No Front, Girlboss, Real Talk, Teamwork makes the dream work*, які активно поширюються у соціальних мережах.

Використання *Denglisch* виконує кілька функцій. Найважливішими серед них є ідентифікаційна, яка виражає належність мовця до певної соціальної групи чи онлайн-спільноти, та емоційна, що дає змогу передати почуття, настрої, жарт або іронію. Наприклад, вислів *Das ist total cringe!* миттєво виражає негативну оцінку без складних пояснень, а *Ich bin so hyped!* – радість або очікування. Як підкреслює Н. Джапарова, «мовна інтерференція та запозичення є природним процесом, прискореним глобалізацією» [5, с. 136]. Це підтверджує, що «соціальні мережі не погіршують мовну культуру, а навпаки, стимулюють розвиток нових способів вираження» [4, с. 10].

Отже, поєднання англійських і німецьких елементів у мовленні молоді можна розглядати як природний результат впливу цифрових технологій та відкритості сучасного комунікаційного простору. Denglish виконує важливі функції самовираження, емоційного підсилення та творчого використання мови, а його поширення свідчить про гнучкість німецької мовної системи та її здатність пристосовуватися до нових культурних умов. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на порівняння Denglish з іншими формами мовного змішування, такими як український суржик чи японський Wasei-Eigo, з метою виявлення спільних тенденцій мовного розвитку в умовах глобалізації.

Література

1. Androutsopoulos, Jannis (2013). Code-switching in computer-mediated communication. *Pragmatics of computer-mediated communication*. Berlin: De Gruyter. P. 667–694. URL: https://www.researchgate.net/publication/284091075_Code-switching_in_computer-mediated_communication
2. Müller, S., & Meyer, L. (2024). Linguistic Diversity in German Youth Media–The Use of English in Professionally Produced Instagram Memes and Reels. *European Journal of Linguistics*, 3(3), P. 40-53. URL: https://www.researchgate.net/publication/391446767_Linguistic_Diversity_in_German_Youth_Media-The_Use_of_English_in_Professionally_Produced_Instagram_Memes_and_Reels
3. Androutsopoulos, Jannis (2007). Language choice and code-switching in German-based diasporic web forums. In: Danet, B. / Herring, S. C. (eds.) *The Multilingual Internet*. P. 340-361. URL: <https://jannisandroutsopoulos.net/writing/papers/>
4. Schwarz, Samantha (2025). *Zwischen German and Englisch: Code-Switching In German Social Media Over Time*. Master's Thesis, Lund University. P. 10. URL: <https://www.sol.lu.se/media/kalender/2025-08/Kandidatuppsats-Samantha-Schwarz.pdf>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасні підходи до організації освітнього процесу відводять особливу роль технологіям, що ґрунтуються на активній взаємодії між усіма його учасниками. Вони сприяють розвитку критичного мислення, підвищенню зацікавленості здобувачів освіти та формуванню готовності до життя в умовах відкритого інформаційного суспільства. У педагогічній науці ці технології розглядають як систему методів і прийомів, що забезпечують активну співпрацю між викладачем і студентами, а також між самими студентами.

Такі методики становлять основу сучасної педагогічної парадигми, адже означають перехід від традиційної авторитарної моделі навчання до студентоцентричного, діалогічного та конструктивістського підходу. Їх сутність полягає не стільки у використанні технічних засобів (інтерактивних дощок, комп'ютерів, VR- чи AR-технологій), скільки в організації процесу навчання на засадах активної взаємодії у трьох напрямках: «викладач – студент», «студент – студент» і «студент – навчальний матеріал». Теоретичну основу цього підходу становлять ідеї соціального конструктивізму, згідно з якими знання не передаються у готовому вигляді, а формуються самим індивідом у процесі спільної діяльності та обміну досвідом. У практиці це зумовлює зміну ролей: викладач перестає бути єдиним джерелом інформації й виступає фасилітатором навчання, а студент переходить із позиції пасивного слухача в активного учасника, дослідника та співавтора освітнього процесу.

Реалізація таких підходів у навчанні передбачає використання різноманітних моделей і методик – від гейміфікації та систем миттєвого зворотного зв'язку (Kahoot!, Mentimeter) до впровадження змішаного навчання (Blended Learning) та «перевернутого класу» (Flipped Classroom),

коли опанування теоретичного матеріалу відбувається самостійно, а час у класі присвячується практичним завданням. Інструменти для спільної роботи (Miro, Google Workspace, Padlet) полегшують командну діяльність, тоді як симулятори та віртуальні лабораторії забезпечують безпечне середовище для відпрацювання практичних навичок. Застосування таких технологій сприяє розвитку критичного мислення, комунікації, креативності та колаборації – ключових компетентностей XXI століття. Водночас результативність їх використання залежить від професійної майстерності викладача, його здатності методично виважено інтегрувати цифрові інструменти в освітній процес і уникати формального використання технологій [1, с. 833].

Основу цих підходів становлять принципи співпраці, діалогу, партнерства, рефлексії та інтеграції знань. Головною метою є створення умов для формування особистісно значущого досвіду, розвитку критичного мислення й комунікативних умінь. Така модель навчання дає змогу перейти від репродуктивного засвоєння матеріалу до конструктивістського підходу, коли здобувач освіти не просто сприймає знання, а активно їх відкриває, аналізує, інтерпретує та співвідносить із власним досвідом. Саме це створює найсприятливіші умови для розвитку дискурсивної компетентності, адже навчання моделює реальні ситуації міжкультурної комунікації [1, с. 838].

У процесі вивчення іноземної мови такі технології мають особливе значення через специфіку предмета. Мова є не лише системою знань, а передусім навичкою, що потребує практики та постійного занурення в мовне середовище. Основною метою навчання є формування іншомовної комунікативної компетентності, і саме інтерактивні підходи забезпечують ефективне досягнення цього результату [2].

По-перше, вони дають змогу створити автентичне мовне середовище навіть у межах навчальної аудиторії. Завдяки роботі з подкастами, відеоматеріалами, новинами чи блогами носіїв мови, студенти стикаються з реальною мовою в її природному соціокультурному контексті, що є необхідним для розвитку навичок аудіювання та читання.

По-друге, цифрові інструменти значно розширюють можливості для розвитку говоріння та письма. Мовні симулятори, платформи з розпізнаванням мовлення та відеочати (Tandem, HelloTalk) допомагають подолати мовний бар'єр, а колаборативні сервіси, зокрема Google Docs чи Padlet, сприяють створенню текстів у спільному форматі, дозволяючи учасникам обмінюватися думками в режимі реального часу [2].

По-третє, значну роль відіграє гейміфікація навчання (Kahoot!, Quizlet, Duolingo), адже ігрові елементи підвищують мотивацію, підтримують інтерес до рутинних завдань і зменшують страх помилитися. Нарешті, сучасні платформи дають можливість реалізувати індивідуальний підхід, коли кожен студент працює у власному темпі, відпрацьовуючи саме ті аспекти, які потребують додаткової уваги.

Отже, використання таких технологій у навчанні іноземних мов трансформує процес засвоєння матеріалу: від простого ознайомлення з мовними структурами – до практичного володіння мовою в умовах, максимально наближених до реального спілкування [2].

Література

1. Глушко Т. В. Розвиток англomовних читацьких умінь здобувачів вищої освіти мовних спеціальностей в аспекті когнітивно-комунікативного підходу // *Вісник науки та освіти*. – 2024. – № 5(23). – С. 833–842.
2. Frumkina A. Theoretical and Empirical Models of Organizational Learning Processes in Knowledge Management // *Economics. Ecology. Socium*. – 2023. – Vol. 7, No. 3. – P. 49–64. – DOI: <https://doi.org/10.31520/2616-7107/2023.7.3-5>.

Лавренко Єлизавета

Науковий керівник : Тенькова Зоя Юріївна

**Відокремлений структурний підрозділ Полтавського фахового
коледжу нафти і газу Національного університету «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»**

ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ АНАЛІЗУ СУПУТНИКОВИХ ЗНІМКІВ ЗЕМЛІ

Зараз усі говорять про ШІ – це без сумніву велике досягнення науки, проте мало хто знає, що штучний інтелект використовують для аналізу супутникових знімків нашої планети. Штучний інтелект допомагає знаходити природні катастрофи та бачити їх наслідки. Він робить фотографії пошкоджених місць, і вчені можуть дивитися, що там відбувається, визначати, куди терміново потрібна допомога і оцінювати збитки. Загалом, це допомагає краще розуміти світ, покращує використання землі, робить кліматичний контроль кращим і допомагає реагувати на кліматичні негаразди.

Штучний інтелект у сфері аналізу відомостей із карт та супутникових зображень функціонує за принципом самонавчання: він не застосовує сталі алгоритми, а, здобуваючи свіжу інформацію, наприклад: світлини, спектральні чи просторові дані, знаходить зв'язок поміж різними показниками й групами даних, перевіряє припущення і, коли знаходить відповідності, коригує свою внутрішню модель для подальшої діяльності.[3]

Основні напрямки, де зараз використовують штучний інтелект в обробці інформації – це прогнозування, прийняття рішень на основі даних і розпізнавання голосу. ШІ може передбачати, що буде далі, знаходити закономірності, спрощувати роботу і готувати звіти для планування. Зараз це починають застосовувати в логістиці, маркетингу, фінансах, управлінні майном, онлайн-торгівлі та підтримці клієнтів. Штучний інтелект обробляє купу карт, даних з датчиків і супутників, щоб знаходити тенденції, швидко змінювати стратегії та приймати правильні рішення, спираючись на факти.

Застосування штучного інтелекту для аналізу картографічних та супутникових відомостей має декілька вагомих переваг. По-перше, це велика швидкість опрацювання значних обсягів інформації, здатність знаходити приховані закономірності й зв'язки, які особа може не побачити. По-друге, можливість автоматизації процесів спостереження чи передбачення.

Алгоритми ШІ збільшують точність визначень, зменшують людський чинник і сприяють прийняттю рішень на підставі фактів, а не здогадів. Водночас існують і вади – для подібних систем потрібні великі масиви якісних навчальних даних, вони можуть помилятися при низькій якості зображень чи недостатній кількості зразків. Окрім того, тестування і супровід моделей потребує великих обчислювальних можливостей. Також великим питанням є моральне використання відомостей і прозорості алгоритмів.[2]

Дозвіл використання штучного інтелекту для аналізу картографічних та супутникових відомостей робить опрацювання інформації легшим, швидшим та точнішим. Через самонавчання і покращення алгоритмів, ШІ надає компаніям, науковцям та урядовим установам змогу приймати правильні рішення на підставі фактів, а не здогадів. У майбутньому, подібні системи можуть стати важливою частиною дослідження довкілля, прогнозування природних явищ та просторового планування, розкриваючи нові можливості для аналітики та дієвого управління ресурсами планети.[1]

Література

1. Лялько В. І., Попов М. О., Седлерова О. В. та ін. До розвитку методів і технологій дистанційного зондування Землі в Україні (до 30-річчя Державної установи “Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАН України”). *Український журнал дистанційного зондування Землі*. 2022. № 9 (2). С. 43–53. DOI: 10.36023/ujrs.2022.9.2.214. (дата звернення: 10.11.2025)
2. Штучний інтелект виявив приховані дороги в лісі. *Universe Space Tech*. 2024. 2 березня. Джерело: *Remote Sensing* (2024). DOI: 10.3390/rs16050839. URL: <https://universemagazine.com/shtuchnyj-intelekt-vyyavyv-pryhovani-dorogy-v-lisi/> (дата звернення: 11.11.2025).
3. Штучний інтелект вказав на мінні поля на супутникових зображеннях. *Nauka.ua*. 2024. 27 травня. URL: <https://nauka.ua/news/shtuchnij-intelekt-vkazav-na-minni-polya-na-suputnikovih-zobrazhennyah> (дата звернення: 11.11.2025).

Левицька Дар'я

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОВНОЇ ГРИ В ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ

Термін «мовна гра» (нім. *Sprachspiel*), уведений Людвігом Вітгенштайном у його праці *Philosophical Investigations* [5], став одним із базових понять сучасної лінгвістики та перекладознавства. Учений вважав, що мова – це не лише система знаків, а й форма діяльності, у якій значення виникає в процесі використання. Відповідно, мовна гра – це свідоме маніпулювання мовними засобами з метою створення додаткових смислів, комічного ефекту чи стилістичної експресії.

У художніх текстах мовна гра часто виконує функцію не лише комізму, а й індивідуалізації авторського стилю. Вона може проявлятися у формі каламбурів, паронімії, звукової гри, алюзій, інтертекстуальних натяків або ж багатозначності лексем. Для перекладача така гра становить особливу складність, адже комічний ефект базується на формах, що властиві лише певній мові чи культурі.

Однією з найбільш поширених форм мовної гри є **каламбур**. Його основою виступає омонімія або полісемія – тобто здатність одного слова або словосполучення мати кілька значень. У процесі перекладу каламбури часто втрачають свій ефект через відсутність відповідних мовних співзвуч у мові перекладу. Так, у романі Л. Керролла *Alice's Adventures in Wonderland* [3] зустрічаються численні англійські каламбури, серед яких знаменитий приклад: *“Tale” vs “Tail”*. В англійській ці слова звучать однаково, але означають «історію» та «хвіст». Український переклад не може передати це співзвуччя без втрати гри, тому перекладач змушений застосовувати компенсаторні прийоми – створювати власний каламбур або іншу гру слів, що зберігає гумористичний ефект.

Ще одним різновидом мовної гри є *культурна гра*, що базується на національно специфічних асоціаціях, історичних реаліях або соціальних стереотипах. Наприклад, у творах Т. Пратчетта [4] з циклу *Discworld* значна частина гумору побудована на алюзіях до британської історії, політики та літератури. Для україномовного читача ці натяки можуть бути незрозумілими без адаптації або додаткових коментарів. У таких випадках перекладач повинен діяти як культурний посередник тобто викликати у читача аналогічну емоційну реакцію.

Дослідники (В. Комісаренко [1], А. Левицька [2]) наголошують, що буквальний переклад мовної гри неможливий. Завдання перекладача – не механічно копіювати форму, а зберегти функцію, комічний або естетичний вплив. Відтак, перекладач стає своєрідним співавтором, який створює «*нову гру*» в іншій мовній системі. У цьому полягає творчий характер перекладацької діяльності.

На основі сучасних перекладознавчих досліджень можна виділити п'ять основних стратегій перекладу мовної гри:

1. **Повне відтворення.** Застосовується, коли в мові перекладу існують аналогічні омоніми або багатозначні слова. Такий підхід найкраще зберігає форму і зміст оригіналу. Наприклад, англійський каламбур “*Time flies like an arrow; fruit flies like a banana*” можна перекласти українською як «*Час летить, як стріла, а фрукти літають, як банани*», зберігаючи гру на слові flies.

2. **Трансформація.** Якщо відтворення неможливе, перекладач може замінити гру іншого типу, яка створює подібний ефект. Наприклад, звукову гру можна передати через паронімію або гру морфем.

3. **Компенсація.** Використовується тоді, коли гумор неможливо передати в тому ж місці тексту. Перекладач може компенсувати втрату в іншому епізоді, створивши нову гру або дотеп.

4. **Пояснення / адаптація.** Полягає у передачі змісту через коментарі, розширення або заміну культурного елемента аналогом із мови перекладу. Це особливо актуально для перекладу дитячої літератури.

5. **Опущення.** Найрадикальніший варіант, який застосовується тоді, коли гра невідтворна без шкоди для розуміння тексту. Проте його слід уникати, якщо можливо знайти хоча б частковий еквівалент.

Переклад мовної гри пов'язаний не лише з лінгвістичними, а й з когнітивними особливостями мислення перекладача. Для адекватного відтворення гри необхідно розуміти механізми створення комічного ефекту, асоціативні зв'язки, культурні коди та прагматичні настанови автора. Білінгвальний перекладач, який мислить двома мовами, має перевагу – він здатний гнучкіше маніпулювати мовними ресурсами обох систем і створювати нові ігрові ефекти.

У творах багатьох письменників мовна гра стає домінантною рисою стилю. Наприклад, у творчості Оскара Вайльда дотепність, парадокс і гра слів формують неповторний естетичний шарм. Перекладач має зберегти не лише смисл, а й тональність іронії та інтелектуального гумору.

Подібна проблема виникає у перекладі поетичних текстів, де гра може мати звукову або ритмічну природу. У таких випадках перекладач балансує між формальною вірністю й художньою адекватністю, намагаючись зберегти гармонію звучання та сенсу.

Переклад мовної гри – це творчий і багатовимірний процес, у якому поєднуються лінгвістичні, когнітивні та культурні аспекти. Основне завдання перекладача полягає не в буквальному відтворенні мовної структури, а у збереженні функціонального та емоційного впливу. Ефективність перекладу визначається тим, наскільки читач мови перекладу сприймає гру як природну, дотепну та органічну частину тексту.

Майстерність перекладача полягає у вмінні поєднати аналітичний підхід (розуміння механізмів гри) із креативністю (створення нових ігрових ефектів).

Таким чином, перекладач стає не лише посередником між двома мовами, а й співавтором, який продовжує авторську гру в іншому культурному контексті.

Вивчення мовної гри в контексті художнього перекладу залишається перспективним і багатовимірним напрямом сучасної філологічної науки.

Література

1. Комісаренко В. Переклад каламбурів у художніх текстах: теорія та практика. Київ: Видавничий центр, 2020.
2. Левицька А. Стратегії передачі мовної гри: сучасний перекладознавчий підхід *Мовознавство*. 2021. №4. С. 55–63.
3. Carroll, L. *Alice's Adventures in Wonderland*. – London: Macmillan, 1865.
4. Pratchett, T. *Discworld Series*. – London: Corgi Books, 1983–2015.
5. Wittgenstein, L. *Philosophical Investigations*. – Oxford: Blackwell Publishing, 1953

Лижнюк Анастасія

Науковий керівник: Дорофей Світлана Василівна
**Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка**

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У сучасній освіті розвиток творчого мислення учнів є одним із ключових завдань, оскільки воно сприяє не лише ефективному засвоєнню знань, а й формуванню компетентностей необхідних для учнів. Творче мислення забезпечує здатність до критичного мислення, самостійного пошуку рішень, гнучкості мислення та адаптації до нових освітніх і соціокультурних вимог. Психологічні дослідження показують, що воно формується під впливом когнітивних, емоційних та соціальних чинників: мотивації, готовності до експериментування, саморегуляції та відкритості до нового досвіду [1].

Творче мислення у процесі вивчення іноземної мови, зокрема німецької, проявляється через здатність учнів:

- генерувати нестандартні мовні висловлювання;
- використовувати альтернативні мовні конструкції у діалогах;
- створювати власні тексти, оповідання, діалоги та проєкти;
- інтегрувати отримані знання у практичні комунікативні ситуації

[3].

Психологічні умови розвитку творчості включають підтримку позитивної мотивації, створення безпечного освітнього середовища, де учні можуть експериментувати та робити помилки без страху осуду. Акцентується увага на стимулюванні інтересу та активності здобувачів освіти, що сприяє формуванню внутрішньої мотивації [4]. Крім того, розвиток творчого мислення передбачає формування в учнів здатності до самостійного планування та організації своєї діяльності, навичок самоконтролю, що є важливими складовими міжпредметних компетентностей.

Одними з найефективніших методичних форм розвитку творчого мислення є інтеграція **групової та парної роботи, рольових ігор, проєктних завдань і вправ із відкритим кінцем.**

Групова взаємодія дозволяє учням активно застосовувати знання в реальних комунікативних ситуаціях, покращує мовленнєві навички та сприяє розвитку критичного та асоціативного мислення [2]. Під час роботи над темами «Мої улюблені книги» або «Моє улюблене хобі» учні формують власні висловлювання та створюють запитання, обговорюють різні точки зору та вчаться аргументувати свої висловлювання, що одночасно стимулює креативність та розвиває комунікативну компетентність.

Методично важливим аспектом є поєднання індивідуальних та групових завдань із урахуванням рівня підготовки та психологічних особливостей учнів. Слабші здобувачі освіти отримують підтримку через спостереження за діями більш підготовлених учнів, що сприяє підвищенню впевненості у використанні мови. Не менш важливою є інтеграція елементів

дизайн-мислення, що дозволяє учням створювати власні мовні продукти, розвивати здатність до аналізу та синтезу інформації [3].

Особливу роль відіграє **поетапне формування творчих навичок**:

1. На першому етапі учні засвоюють базові мовні конструкції, що знижує мовний бар'єр та підвищує впевненість у спілкуванні.
2. На другому етапі вони застосовують ці конструкції у творчих завданнях: складання діалогів, казок, описів ситуацій, рольові ігри.
3. На третьому етапі відбувається інтеграція знань у проєктну діяльність та створення індивідуальних і групових продуктів, що вимагає креативного підходу та аналітичних навичок [5].

Не менш важливим фактором є формування **самооцінки та рефлексії учнів**: аналіз власної роботи, оцінка досягнень та виявлення помилок стимулюють критичне мислення та підвищують мотивацію до подальшого навчання.

Використання інтерактивних та креативних методів навчання сприяє не лише активному засвоєнню мовного матеріалу, а й розвитку критичного, асоціативного та продуктивного мислення, здатності генерувати нестандартні рішення та адаптувати знання до нових комунікативних ситуацій. Такий підхід стимулює розвиток соціальної компетентності, уміння працювати у команді, ефективно взаємодіяти з однолітками та враховувати різні точки зору, що є важливим аспектом формування комунікативних навичок учня.

Таким чином, розвиток творчого мислення у процесі вивчення німецької мови є комплексним процесом, який поєднує психологічну готовність учнів, ефективні методичні підходи та активне використання групових форм роботи. Психологічна готовність передбачає формування позитивної мотивації, емоційної стабільності, здатності до саморегуляції та самоконтролю, а також відкритості до нових ідей і експериментів із мовним матеріалом.

Література

1. Горбань Л. *Розвиток креативного мислення учнів: огляд зарубіжних методик та їх потенціал для української освіти*. URL:

<https://otr.iod.gov.ua/ojs/index.php/otr/article/view/262> (Дата звернення: 08.11.2025).

2. Купчик Л. *Розвиток креативності здобувачів немовних спеціальностей: методичні особливості.* URL: <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/320561> (Дата звернення: 08.11.2025).

3. Лучкевич В. *Дизайн-мислення у навчанні іноземної мови. Актуальні питання гуманітарних наук*, 61(2). URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/61_2023/part_2/43.pdf (Дата звернення: 08.11.2025).

4. Рибалка Н.В. *Використання креативних технологій під час навчання іноземної мови. Інтелект. Особистість. Цивілізація*, (1 26). URL: <https://intelektn.donnue.edu.ua/index.php/intelekt/article/view/77> (Дата звернення: 08.11.2025).

5. Самойлюкевич І., Деньгаєва С. *Формування умінь креативного мислення учнів початкових класів на уроках англійської мови // Нові технології навчання: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Київ, 2020. Вип. 94. 338 с. – С. 282-289.* URL: https://eprints.zu.edu.ua/31264/1/%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B9%D0%BB%D1%8E%D0%BA%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%D0%97%D0%B1_%D0%9D%D0%A2%D0%9D_94_21.05.20.pdf (Дата звернення: 08.11.2025)

Лубянікова Олександра

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВЛЕННЄВОЇ КУЛЬТУРИ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВОЇ ЧАТ-КОМУНІКАЦІЇ

Мовленнєва культура сучасного суспільства зазнає значних змін зокрема через активне використання цифрової чат-комунікації. Це активно впливає на мовно-культурні аспекти, змінює парадигми спілкування, створює

новий тип мовної поведінки, де надається перевага швидкості, зручності та емоційності. Важливість комунікації у людському житті та культурі під впливом інтернетної взаємодії є питанням надзвичайної складності та широти [2]. Враховуючи, що тенденція спілкування шляхом інтернет-технологій поширюється та набуває популярності, важливими є знання про потенційні як позитивні, так і негативні наслідки такої форми комунікації.

Насьогодні найвагоміший вплив на мовленнєве спілкування в інтернеті здійснюють мовці покоління Z («покоління TikTok»), які є першими народженими після масового впровадження інтернету, особливо соціальних мереж. Вони спілкуються в інтернеті з юних років, пов'язані між собою у світових медіа платформах (Facebook, Instagram, Snapchat, X, TikTok, YouTube тощо), є соціально активними. Цей стиль спілкування для них є надважливим, доповнюючи та ідучи паралельно з особистим спілкуванням (віч-на-віч) [2].

На відміну від особистого, онлайн спілкування має певні комунікативні особливості. Повідомлення зазвичай скорочені, наповнені неформальною лексикою, характеризуються мультимодальністю (поєднанням тексту, зображень, аудіо та відео), що дозволяє вчасно привернути увагу та отримати швидку відповідь.

Завдяки віртуальному спілкуванню в чатах виник особливий варіант мови – спеціальний сленг, який активно проникає і в повсякденне невіртуальне буття мови та соціуму. Сленг можна розглядати як одне з позитивних явищ віртуального спілкування, завдяки збагаченню мовленнєвої культури сучасного суспільства через появу нових слів та виразів. Це є показником адаптування мови до коливань у нашій мінливій реальності, її живості та динамічності. За допомогою сленгу, користувачі виражають свої емоції, почуття, гумор, що робить спілкування дружнім та відвертим. Згідно з матеріалами платформи Multipost Digital також емоційно підсилюють зміст повідомлень візуальні елементи – емодзі, стікери та GIF-файли. Вони не лише виконують декоративну функцію, а й активно сприяють формуванню нової форми цифрової комунікації, створюють ефект емоційної присутності

співрозмовника, додають в цифрову комунікацію виразність та чуттєвість. Візуальні елементи стали письмовим варіантом невербальних сигналів. Текст в поєднанні з візуальними образами краще передає тон та настрій повідомлень [3].

В той же час, використання візуальних елементів має певні недоліки, а саме: не всі користувачі однаково на них реагують, можуть неправильно їх тлумачити, що призводить до смислових помилок та ускладнення спілкування. Варто зазначити, що багато користувачів мають складнощі з пошуком емодзі під певні свої ситуації, що взагалі призводить до сумнівів щодо їхнього використання [1].

Відзначається також зворотній вплив комунікації в інтернеті та чатах на різні аспекти мовної правильності (лексику, правопис та граматику мережевих текстів). Тексти наповнені великою кількістю аббревіатур й акронімів, англізмів і сленгу, незвичайних комбінацій, пунктуаційних знаків, частого лапкування, великих літер, дублювання символів, риторичних питань та окликів тощо. Порухення мовних правил чи пунктуації може бути як стилістичним прийомом, коли людина робить це свідомо, для виразності свого особливого стилю або несвідомо. Під маскою несвідомого порушення мовних правил під час мережевого спілкування може скриватися мовна недбалість, неохайність, безтактність та нешанобливе ставлення до співрозмовника [2].

Отже, вплив цифрової чат-комунікації на мовленнєву культуру є глибоким і далекосяжним. Він стимулює появу нових мовних форм, змінює граматичні й лексичні структури, підсилює емоційно-візуальний компонент спілкування. Мультимодальність мережевого спілкування відображає глобальну тенденцію переходу від вербальної до змішаної, багатоканальної комунікації. З одного боку, інтернет комунікація сприяє культурному обміну, мінімізує затрати часу на спілкування, формує нові моделі взаємодії та поведінки, з іншого – відбувається порушення мовних норм, кидається виклик традиційним нормам, розгортаючи дискусії про баланс між чіткістю і креативністю. Необхідно ставитися до цих змін зважено та відповідально.

Подальші дослідження представленої теми можуть стосуватися різних аспектів впливу цифрової чат-комунікації на мовленнєву культуру українського користувача, з урахуванням мовно-культурного відродження на фоні сучасних українських реалій.

Література

1. Гаврелюк О., Гаврилук О., Гнатюк А. Взаємовплив соціальних мереж і масової культури: роль і значення алгоритмів *Питання культурології*. 2023. № 42. С. 90–101. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.42.2023.293710> (дата звернення: 02.11.2025).

2. Книш Т. В., Близнюк Л. М., Козак А. В. Вплив мовленнєвого спілкування в інтернеті на мовно-культурні аспекти сучасного суспільства *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Т. 35 (74), № 1, ч. 1. С. 20–26. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/1_2024/part_1/6.pdf (дата звернення: 02.11.2025).

3. Multipost Digital. Соціальні мережі та трансформація мовлення: емодзі, GIF та хештеги *Multipost Digital*. URL: <https://www.multipostdigital.com/blog/nm8i0livjbx4rm4th30bpkz3rpi8in> (дата звернення: 02.11.2025)

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31021>

Масліч Анатолій

Військова академія (м.Одеса)

УСВІДОМЛЕНЕ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ КУРСАНТАМИ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Сучасний етап розвитку вищої освіти позначений активним впровадженням технологій штучного інтелекту (ШІ) у різні галузі знань, зокрема у процес вивчення іноземних мов. Науковці відзначають, що

використання ІІІ відкриває широкі можливості для персоналізації навчання, індивідуального супроводу та автоматизованого оцінювання результатів [1, с. 1]. Разом із тим дослідники наголошують на необхідності етичного, усвідомленого підходу до застосування ІІІ у навчанні, адже надмірна технологізація може призводити до втрати самостійності мислення [2].

Об'єктом дослідження є процес формування іншомовної компетентності курсантів у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ). Предметом дослідження виступають особливості використання технологій штучного інтелекту у процесі вивчення іноземної мови. Метою дослідження є обґрунтування необхідності усвідомленого застосування ІІІ як менторського інструмента розвитку мовленнєвої компетентності курсантів. Для досягнення мети визначено такі завдання: проаналізувати стан використання ІІІ у вивченні іноземних мов; виявити ризики неусвідомленого застосування ІІІ курсантами; визначити педагогічні умови ефективної інтеграції технологій штучного інтелекту у мовленнєву підготовку.

Практика викладання іноземної мови у ВВНЗ свідчить, що курсанти активно застосовують інструменти ІІІ, однак, у більшості випадків, це використання є неусвідомленим. ІІІ не сприяє розвитку компетенцій, а лише виконує завдання замість здобувача освіти, що створює ілюзію успішності [3]. Під час виконання письмових робіт спостерігається невідповідність між реальним рівнем підготовки курсанта та якістю створеного тексту, що свідчить про високу ймовірність використання ІІІ. Під час читання текстів курсанти часто користуються автоматичними перекладачами, що позбавляє їх потреби запам'ятовувати лексичний матеріал. Аудіювання виявляє справжній рівень знань: якщо курсант не розуміє автентичного мовлення, це свідчить про поверхневе засвоєння [2]. Говоріння є вершиною мовленнєвої діяльності. Часто курсанти відтворюють готові фрази без розуміння контексту, імітуючи комунікацію [4]. Однією з ключових проблем є зміщення мотивації з пізнавальної на оцінювальну, що суперечить принципам академічної

доброчесності [2]. Ефективне використання ШІ можливе лише за умови розвитку персональної компетентності роботи з технологіями [3; 4].

Таким чином, ефективне використання ШІ у вивченні іноземних мов можливе лише за умови його усвідомленого, етичного та цілеспрямованого застосування. ШІ має бути інструментом розвитку, а не заміною мислення. Людина повинна залишатися активним суб'єктом навчання, формуючи власні знання та досвід. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці методичних рекомендацій щодо формування цифрової грамотності та критичного мислення курсантів під час роботи із ШІ [4].

Література

1. Назар М. М. Штучний інтелект: на початку ери нових можливостей системи освіти // *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2024. Т. 6, № 2. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6224>. (дата звернення: 23.10.2025).
2. Паламар С., Науменко М. Академічна доброчесність та використання ШІ у закладах вищої освіти // *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2024. № 3(45). URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/48609/> (дата звернення: 23.10.2025).
3. Плохута Т. М., Нефедченко О. І., Алексахіна Т. О. Штучний інтелект у навчанні іноземних мов у закладах вищої освіти // *Інноваційна педагогіка*. 2025. № 62. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=69387> (дата звернення: 23.10.2025).
4. Куцак Л. В. Персоналізація навчання та виклики цифрової нерівності у добу штучного інтелекту // *Інформаційні технології в освіті*. 2025. № 1. URL: <https://itinedu.odessa.ua/> (дата звернення: 23.10.2025).

Мінаков Ілля

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Розвиток цифрових технологій, поява нових онлайн-платформ і перехід до дистанційних форм навчання докорінно змінили сучасну освіту. Після пандемії COVID-19 дистанційне навчання стало не лише вимушеною альтернативою, а й одним із основних форматів освітнього процесу. Проте цей формат супроводжується низкою труднощів, серед яких головною є зниження навчальної мотивації студентів. Відсутність безпосередньої взаємодії, візуального контакту та живої комунікації послаблює інтерес до навчання, ускладнює концентрацію уваги й зменшує рівень залученості здобувачів освіти. У відповідь на ці виклики все більшого поширення набуває гейміфікація – використання ігрових механік і підходів для стимулювання навчальної активності та підтримки інтересу до освітнього процесу.

Метою цього дослідження є теоретичне обґрунтування та визначення ефективності гейміфікації як інструменту підвищення мотивації у дистанційному навчанні. Для досягнення мети поставлено завдання проаналізувати сутність поняття «гейміфікація» та її відмінність від ігрових методів навчання; розкрити основні механізми впливу гейміфікації на мотивацію здобувачів освіти; визначити переваги й недоліки її використання у дистанційному форматі; розглянути приклади практичних інструментів і платформ для впровадження ігрових елементів, а також окреслити перспективи подальших досліджень у цій сфері. Об'єктом дослідження є процес дистанційного навчання в сучасній освітній системі, а предметом – гейміфікація як засіб підвищення мотивації та залученості здобувачів освіти.

Гейміфікація впливає на навчальну мотивацію через психологічні механізми, що стимулюють активність і задоволення від процесу навчання. До них належать прагнення до досягнень, яке реалізується через цілі, рівні, систему балів і винагород; змагання, що підтримує інтерес через порівняння

власних результатів з іншими; відчуття прогресу, яке створює видима динаміка розвитку навичок і знань; соціальна взаємодія, яка реалізується через спільні завдання й колективні цілі; а також миттєвий зворотний зв'язок, що дозволяє студентам одразу бачити результати своїх дій. Згідно з теорією самодетермінації Е. Десі та Р. Раяна, гейміфікація сприяє задоволенню базових психологічних потреб – автономії, компетентності й залученості, що безпосередньо впливає на внутрішню мотивацію до навчання [1].

Використання гейміфікації у дистанційному навчанні має низку переваг. Вона підвищує залученість студентів, допомагає утримати їхню увагу й запобігає пасивному сприйняттю матеріалу. Ігрові елементи створюють позитивну емоційну атмосферу, знижують рівень стресу, роблять процес навчання цікавим і приємним. Крім того, гейміфікація сприяє розвитку самоконтролю, цілеспрямованості та навичок планування, оскільки система досягнень і рівнів формує послідовність і дисципліну. Важливою перевагою є також посилення соціальної взаємодії – спільні місії, командні завдання та рейтингові системи створюють відчуття єдності навіть у віддаленому форматі навчання.

Разом із тим, гейміфікація має певні обмеження. Її впровадження потребує продуманого педагогічного проєктування, щоб ігрові елементи не відволікали від змісту навчання, а доповнювали його. Існує ризик формування надмірного суперництва та зовнішньої мотивації, коли студенти прагнуть досягти нагороди, а не засвоїти знання. Також слід враховувати потребу в додаткових технічних і часових ресурсах для реалізації таких підходів. Ефективна гейміфікація можлива лише за умови балансу між грою й навчанням, а також наявності педагогічного супроводу, який спрямовує ігрову активність у навчальне русло.

Гейміфікація є потужним засобом активізації навчальної діяльності у дистанційному форматі. Вона сприяє підвищенню інтересу, залученості та внутрішньої мотивації здобувачів освіти, створює позитивний емоційний фон і формує навички саморегуляції. Водночас її ефективність залежить від

педагогічної доцільності та гармонійного поєднання з навчальним змістом. Упровадження гейміфікації у дистанційне навчання відкриває перспективи для інноваційного розвитку освіти, орієнтованої на мотивацію, взаємодію та особистісне зростання кожного студента.

Література

1. Десі Е., Раян Р. Мотивація та самодетермінація в людській поведінці. Київ : Освіта, 2020. 368 с.
2. Коваль Л. Гейміфікація як інноваційна технологія підвищення мотивації студентів у процесі дистанційного навчання // *Інформаційні технології в освіті*. 2021. № 3. С. 45–52.
3. Werbach K., Hunter D. For the Win: How Game Thinking Can Revolutionize Your Business. Philadelphia : Wharton Digital Press, 2012. 148 p.

Осіпов Віктор

Науковий керівник: доктор філософії в галузі менеджменту

Левченко Сергій Павлович

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МАРКЕТИНГОВИХ ПРАКТИК УКРАЇНСЬКИМИ БРЕНДАМИ

В епоху цифрової трансформації та активного впровадження штучного інтелекту (ШІ) в наше життя стратегії просування товарів також адаптуються під нові реалії. Це вимагає трансформації і маркетингової політики організації відповідно до цих трендів. Застосування інновацій в маркетинговій політиці підприємств слугує скоріше не як конкурентна перевага, а як необхідна умова бути поміченим споживачами на ринку.

Метою даного дослідження є аналіз інноваційних маркетингових практик та їхнє використання вітчизняними брендами. Для досягнення цієї мети необхідно виконати такі *завдання*: проаналізувати основні інновації у маркетинговій діяльності, що активно застосовувались протягом останніх 5 років, зокрема, вітчизняними брендами та проаналізувати результати

впровадження інноваційних маркетингових практик. *Об'єктом* дослідження є вітчизняні бренди, які застосовували інновації для просування своєї продукції на ринку.

За останні роки більшість інновацій в маркетинговій діяльності мали наступні вектори розвитку:

- активне використання ІІІ, зокрема, для написання постів в соцмережах, бізнес-аналітики, контролю рівня продаж, прогноз поведінки клієнтів в різних ситуаціях та побудова стратегії просування товару за цей рахунок;
- орієнтація просування через соцмережі відповідно до цільової аудиторії продукції, зокрема, через блогерів, інфлюенсерів та інших «лідерів думок»;
- гейміфікація середовища, що «провокує» користувача до більш активного залучення до активної взаємодії;
- персоналізація, яка полягає у створенні обличчя бренду, а також створення персоналізованої маркетингової пропозиції за допомогою відстеження трафіку [2, с. 153-155];

Серед основних проблем формування маркетингової політики виділяють наступні:

- формування методології оцінки ефективності маркетингових інновацій, яка б враховувала специфіку діяльності та ризики;
- створення механізму інтеграції маркетингових інновацій у ризик-менеджмент з урахуванням невизначеності зовнішнього середовища, що створить гнучкість та дозволить адаптуватись під його зміни;
- забезпечення адаптивного реагування на будь-яку зміни зовнішнього середовища, яке дасть змогу оперативного реагування на його зміну із можливостями застосування в реальних ринкових умовах [1, с. 451].

Серед українських брендів, які застосовують інновації маркетингові інновації можна виділити наступні:

- бренд вишиванок Etnodim створив серію відео, що популяризують українську культурну ідентичність через одяг, що також формує персоналізовану культурну ідентичність;
- гейміфіковані бонусні програми «Нової пошти» та «Uklon», в яких користувач повинен виконувати певні завдання в обмін на бонуси, які можна обміняти на промокоди на знижки;
- використання ІІІ фармдистриб'ютором БаДМ допомагає оптимізувати діяльність компанії, зокрема, активне використання ІІІ у відділах, де було багато повторюваних операцій, допомогло оптимізувати робочий процес із метою уникнення помилок, що пов'язані із суб'єктивними чинниками;
- створення людиноцентричного позиціонування бренду на ринках Fedoriv agency дозволяє формувати довіру у споживача до бренду через персональний бренд засновника Андрія Федоріва та через емоційне залучення споживачів та комунікацію, що врешті-решт створює позитивні емоції у кінцевого споживача продукції [3; 4; 5].

Отже, маркетингова політика організації повинна враховувати останні тренди даної сфери, що створює можливість для активного просування товару на даних ринках. Крім цього, у перспективах дослідження інноваційного розвитку маркетингової політики, для підприємства в якості конкурентної переваги слугуватиме трансформація від реактивної позиції (реакція на зміни) до проактивної (передбачення змін на ринку та задання трендів, що буде створювати попит на нові товари та послуги та формувати розвиток даного ринку. Трансформація до проактивної позиції вимагає застосування форсайт-методик, які призначені для виявлення майбутніх трендів та слугуватимуть не тільки для адаптації продукції до ринку, а й формуватимуть нові ринкові реалії. Іншою перспективою формування маркетингової політики із застосуванням інновацій може слугувати використання ІІІ для формування бренду відповідно до його позиціонування на ринку.

Література

1. Мосійчук І. В., Пойта І. О., Калініченко О. О. Стратегічні інновації в менеджменті як інструмент зниження ризиків у маркетинговій діяльності підприємств. *Бізнес-інформ*. 2025. Т. 1, № 564. С. 449–455. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-449-455> (дата звернення: 29.10.2025).
2. Стамат В. М., Нехайчик Є. Є. Основні тренди маркетингової діяльності: світовий погляд. *Modern Economics*. 2023. № 38(2023). С. 152-157. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V38\(2023\)-23](https://doi.org/10.31521/modecon.V38(2023)-23) (дата звернення: 29.10.2025).
3. Штучний інтелект у бізнесі: як фармдистриб'ютор БадМ змінює процеси за допомогою ШІ. *TCH.ua*. URL: <https://tsn.ua/groshi/shtuchnyy-intelekt-u-biznesi-iak-farmdystribyutor-badm-zminiuye-protsesy-za-dopomohoiu-shi-2878955.html> (дата звернення: 29.10.2025).
4. Які бренди зараз роблять революцію в маркетингу. *The Ant Media*. URL: https://www.theantmedia.com/post/yaki-brendi-zaraz-robyat-revolyciyu-v-marketingu?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 29.10.2025).
5. Маркетинг й Інновації. *Fedoriv Group*. URL: <https://fedoriv.com/ua/marketing-innovations> (дата звернення: 29.10.2025).

Павленко Богдан

Науковий керівник: Тенькова Зоя

Полтавський фаховий коледж нафти і газу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ГЕОГРАФІЯ РОЗМІЩЕННЯ АВТОМОБІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НІМЕЧЧИНИ: ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ.

Сучасні успіхи німецької економіки забезпечено дією чинників, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці. Основні з них:

економіко-географічне положення (ЕГП), працересурсний, науково-технічний, споживчий, природно-ресурсний потенціал, зважена соціальна та економічна політика уряду.

Важливою передумовою розвитку національної економіки Німеччини є її ЕГП. Німеччина розміщена в субрегіоні Західна Європа. Вона межує суходолом з дев'ятьма державами. Країни-сусіди Німеччини – це переважно високорозвинуті держави, її партнери в Європейському Союзі. Усі сусідні країни, крім Швейцарії та Австрії, входять до військово-політичного блоку НАТО. Німеччина розташована на перетині найважливіших транзитних шляхів сполучення Європи. Вона має вихід до Північного та Балтійського морів. Країна наближена до важливих мінерально-сировинних баз Європи [2, с. 45-53]

Автомобільна промисловість у Німеччині є одним з найбільших роботодавців у країні, з робочою силою в понад 747,000 робітників (на 2009 рік), що працюють в цій галузі [1, с. 181].

Німеччину вважають місцем «народження» автомобіля. В період існування двох німецьких держав після Другої Світової війни, і до їхнього возз'єднання в 1990 році існували два окремих автопроми, а саме в ФРН, що випускав до 4 мільйонів автомобілів на рік і займав друге місце в світі після США у 1956–1966 роках і третє місце після США і Японії в 1967–1990 роках, та в НДР, що випускав до 0,26 мільйона автомобілів на рік [3, с. 28–30].

Будучи Батьківщиною автомобіля в сучасному розумінні (хоча задовго до цього перші парові локомотиви з'явилися у Франції), німецька автомобільна промисловість розглядається як найбільш конкурентоспроможна та інноваційна у світі, і займає третє місце за виробництвом автомобілів в світі, і четверте за величиною загального виробництва автотранспортних засобів. З річною продуктивністю в майже шість мільйонів і часткою 35,6% Європейського Союзу (на 2008 рік), Німеччина є абсолютним лідером з виробництва авто в Європі починаючи з 1960-х років. Тепер п'ять німецьких компаній і сім марок домінують в автомобільній промисловості в країні:

Volkswagen AG (і дочірні компанії Audi і Porsche), BMW AG, Daimler AG, Adam Opel AG і Ford-Werke GmbH. Майже 6 мільйонів автомобілів виробляється в Німеччині щороку, і близько 5,5 мільйона виробляється за кордоном німецькими брендами. Поряд зі Сполученими Штатами, Китаєм і Японією, Німеччина є одним з 4-ох провідних виробників автомобілів в світі. Volkswagen Group є однією з трьох найбільших автомобільних компаній в світі (поряд з Toyota і General Motors) [4, с. 59-60].

Німецька автомобілебудівна промисловість завжди займала провідні позиції. Машини з Німеччини конкурують із європейською, азіатською та північноамериканською технікою. Незважаючи на високу конкуренцію на ринку, німецькі автомобілі, як і раніше, популярні. Щороку з конвеєрів заводів сходять понад 10 млн авто. Машини німецького виготовлення - це уособлення якості, надійності та елегантності.

Література

1. Барановський, М. О. *Промисловість Німеччини: структура, географія, тенденції розвитку*. – Київ : Науковий світ, 2019. – 212 с.
2. Демченко, О. Г. Економіко-географічні чинники формування та розвитку автомобільної промисловості Європи // *Український географічний журнал*. – 2021. – № 4. – С. 45–53.
3. Кузнєцова, Н. В. Територіальна організація машинобудівного комплексу Німеччини // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія*. – 2020. – № 75. – С. 28–33.
4. Савчук, І. П. Географічні аспекти розвитку промисловості Німеччини у системі європейського господарського простору // *Економічна та соціальна географія*. – 2022. – Вип. 87. – С. 59–67.

Петрунець Сітлана

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Юхимець С. Ю.

ОНМУ

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Політичні промови – провідний інструмент формування громадської думки у внутрішній та зовнішній політиці. Помилки перекладу можуть призвести до викривлення змісту, комунікативних збоїв і навіть дипломатичних непорозумінь. Політичний дискурс поєднує соціокультурні, ідеологічні та прагматичні аспекти, тому перекладач має забезпечити не лише точність змісту, а й збереження комунікативного ефекту (етосу, пафосу, логосу), ритму та жанрових ознак [1; 4].

У лінгвістичних дослідженнях дискурс визначається як соціолінгвістичний феномен, що має «видиму» (мовну) та «невидиму» (екстралінгвістичну) структури. Політичний дискурс є різновидом комунікації, орієнтованої на вплив і мобілізацію громадськості [2; 3]. Релевантність теми зумовлена потребою у створенні перекладацьких стратегій, які забезпечують прагматичну еквівалентність і адекватну міжкультурну комунікацію.

Політичний дискурс виконує інформаційну, емотивну, стимулювальну та символічну функції. Його структура (вступ – аргументація – висновок) спрямована на переконання та вплив [5].

Основні труднощі перекладу полягають у відтворенні емоційності, ритму, фразеології та культурних маркерів.

- **Емоційність і риторика.** Важливо зберегти експресивність, не порушуючи української норми.
- **Повтори та ритм.** Емфатичні повтори (*very, very; we will...*) задають темп промови; у перекладі варто уникати надмірної тавтології.
- **Гіперболи.** Перебільшення посилює вплив; переклад має передавати силу емоції, не створюючи неадекватних конотацій.
- **Ідіоматика.** Наприклад, *rip us off* варто перекладати як «оббирати», а не калькою.

- **Культурні маркери.** Назви подій чи звернень (*Liberation Day*) мають мати усталені або адаптовані відповідники.

- **Синтаксис.** Короткі англійські фрази слід відтворювати компактними українськими реченнями, зберігаючи кульмінаційні позиції.

Кейс-аналіз: промова Дональда Трампа. Промови Дональда Трампа характеризуються простотою синтаксису, повторюваністю, риторичною енергією та численними гіперболами. У вступі він звертається до аудиторії, у основній частині створює опозиції «ми – вони», а у висновку апелює до єдності нації.

- **Повтори.** Емфатичні конструкції (*very, very tough; we're going to charge*) частково зберігаються, аби передати ритм і динаміку.

- **Гіперболи.** Вислови *never seen before; the worst deal ever* перекладаються як «ніколи не бачене», «найгірша угода».

- **Ідіоми.** *They rip us off* → «вони нас оббирають»; *Liberation Day* → «День визволення».

- **Синтаксичні трансформації.** Напр.: *April 2nd, 2025 will forever be remembered...* → «2 квітня 2025 року назавжди увійде...».

- **Ритм і логічна структура.** Ключові слова розташовуються в кінці речень, забезпечуючи енергійність і виразність вислову.

Практичні рекомендації перекладачеві.

1. **Попереднє «наскрізне» читання** тексту для відчуття ритму й тональності.

2. **Виділення ключових фраз і слоганів** для збереження емфаз.

3. **Робота з ідіомами та сталими виразами** – перевага природним українським відповідникам.

4. **Компенсація втрат.** Якщо гра слів чи рима не передається, її варто замінити інверсією, паралелізмом або емоційним еквівалентом.

5. **Вибір стратегії.** Для масової аудиторії – помірне одомашнення, для академічного контексту – часткове очуження.

6. **Етичність і точність.** Важливо уникати надмірного підсилення або спотворення позиції автора.

Переклад політичних промов є складним процесом, що вимагає балансу між точністю та прагматичною еквівалентністю. Ефективність досягається через збереження риторичних засобів, адекватну передачу емоційності та уважну культурну адаптацію. Аналіз кейсу Дональда Трампа довів, що гармонійне поєднання ритму, стилю та ідіоматичності забезпечує створення переконливого, стилістично природного й комунікативно ефективного українського перекладу.

Література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. 344 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
3. Серажим К. Д. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: [на матеріалах сучасної газетної публіцистики] : монографія. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2002. 392 с.
4. Denton R. E. Jr., Woodward G. C. Political Communication in America. New York : Bloomsbury Academic, 1998. 307 p.
5. Van Dijk T. A. Principles of Critical Discourse Analysis // The Sociolinguistic Reader. Volume 2: Gender and Discourse. – London: Arnold, 1998. – P. 367–393.

Піскун Олександра

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ОНІМОМ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА КИТАЙСЬКІЙ МОВАХ

Фразеологізми, до складу яких входить власна назва (ономастичний компонент), становлять особливий пласт у системі фразеології. Такі одиниці відрізняються тим, що онім виконує не лише номінативну функцію, а й несе глибоке культурно-символічне навантаження, відображаючи історичні, літературні або міфологічні асоціації, тієї чи іншої мови. Власна назва у складі фразеологізму перетворюється на своєрідне культурне відображення, яке активізує у свідомості мовця певний сюжет, образ чи оцінку, нерідко викликаючи алюзії на відомі події чи постаті.

Народна культура збагачена різноманітними елементами, що і в подальшому впливає на появу і різноманіття багатьох фразеологізмів, а також прислів'їв і приказок, які теж відносяться до системи цих мовних одиниць. Для всіх культур і народів це визначні події історії і визначні постаті, релігійні сюжети, літературні і міфічні персонажі. Проте розглядаючи і аналізуючи фразеологічні одиниці кожної мови окремо, можна відмітити переважні витoki утворення цих одиниць і компоненту-оніму в них. В українській мові подібні фразеологізми, особливо ті, що містять антропоніми (наприклад, Іван та його варіанти), є носіями народного гумору, іронії або етнокультурних рис, що зберігають зв'язок із фольклором і національною традицією, а також у більшості випадків концепти віри. [1] В цей ж час, китайська мова зосереджується на персонажах міфів, легенд і історії, беручи їх за основи чен'ю (чотирисимвольні ідіоми) та приказок, вкладаючи таким чином частинку історії і сюжету (історична постать Цао Цао (曹操), або легенда про місячну богиню Чан Е (嫦娥)). Звідси і постає проблематика перекладу таких оніманістичних фразеологізмів, оскільки незнання певних елементів історії і культури, ускладнює передачу закладеного сенсу і значення, який і закладений в компоненті-онімі. [4]

Переклад фразеологічних одиниць, як правильно йде за прийнятими в лінгвістиці техніками. До них відносять: 1) використання еквіваленту або існуючого аналогу; 2) використання кальки, дослівного перекладу; 3) застосування описового методу. [2, с. 245] Та у відношенні української та

китайської мов, підбір еквіваленту чи аналогу є досить ускладненим, за умови необхідності збереження власної назви. Якщо фразеологічна одиниця для кожної з цих мов є запозиченою, то як правило існує еквівалент зберігаючи всю структуру виразу (“схрiнька Пандори ” = 潘多拉魔盒(pānduōlā móhé)), але в китайській мові частіше використовується аналог де втрачається власна назва, але зберігає необхідне значення (“від Адама” = 自古以来(zìgǔ yǐlái) “з давніх часів”).

За спостережень варто відзначити, що проблематика передачі значення і культурного замислу, криється саме в бажанні зберегти всі існуючі компоненти оригіналу, що у випадку порівнюваних мов, майже неможливо. Часто перекладачі використовуються метод кальки або дослівного перекладу, при якому неознайомленому читачеві важко усвідомити сенс прочитаного. Тому в таких випадках пошук аналогів буде більш доречними, навіть якщо доведеться змінити або опустити деякі компоненти структури виразу (оніми).

В першому прикладі, розглянемо переклад китайської чен'ю, де компоненти перекладу повністю змінені, але при цьому передають емоційний підтекст закладений в оригінал. Чен'ю愚公移山(yú gōng yí shān), дослівно «Юй Гун пересунув гори», можна перекласти як “пройти і Крим, і Рим, і мідні труби”, залишивши наявність онімного компоненту (але перетворивши антропонім на топонім), або як “вставати з попелу і руїн”. В обох варіантах зберігається емоційна передача позитивних якостей (що притаманно українським фразеологізмам), зберігаючи значення про наполегливість і силу духу. [3]

У другому прикладі, передача такого емоційного сенсу і самого значення є ускладненим. “Лис Микита” використовується на позначення хитрої людини, в китайській може бути подане як 狡兔三窟 “jiǎotù sānkū” (в хитрого зайця три нори) у значенні “мати безліч лазівок, пускати в хід викрутки, викручуватися” або 狐假虎威(hú jiǎ hǔ wēi) “лисиця користується могутністю тигра”, але значення “користуватись чужим авторитетом”, не дозволяє взяти

цей відповідник і руйнує сенс оригіналу, не дивлячись на те, що “лис, лисиця” має конотативне значення про хитрість.

Переклад фразеологізмів з компонентом-онімом – це одночасно лінгвістична й культурно-історична задача. Ефективний переклад вимагає аналізу походження оніма, розуміння його конотативного потенціалу в обох мовах та зваженого вибору стратегії.

Література

1. Мілева І. В., Ходаківська М. О. Фразеологізми з компонентом-онімом: семантико-граматичний і культурно-специфічний аспекти. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 1, № 2. С. 45–49. URL: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.2-1/08> (дата звернення: 02.11.2025).
2. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства : Підручник. Київ : Акад., 2006. 336 с.
3. Комлик Н. Ю. Лінгвальні вияви української ментальності у фразеологізованих сурядних словосполученнях. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Т. 1, № 26. С. 60–63. URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.26.1.11> (дата звернення: 02.11.2025).
4. Перепадя Д. О., Крисало О. В. Компаративний аналіз китайських і англійських ідіом та проблеми їх перекладу українською мовою. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2024. № 6 (365). С. 19–25. URL: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-6\(365\)-19-25](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-6(365)-19-25) (дата звернення: 02.11.2025).

Побережна Аліна

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ PARTIKELN В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

У сучасній німецькій мові клас часток – *Partikeln* – посідає особливе місце серед службових частин мови. На відміну від прийменників чи сполучників, частки не мають самостійного лексичного значення, проте відіграють ключову роль у вираженні емоційного, модального та прагматичного змісту висловлювання. Саме частки забезпечують природність німецького усного мовлення, сприяють вираженню відтінків ставлення мовця до ситуації та слухача.

Попри їхню поширеність, вивчення *Partikeln* залишається складним завданням через багатозначність і залежність значення від контексту. Їхня функція не є стабільною, адже зміст висловлення з тією самою часткою може відрізнятися залежно від інтонації, комунікативної ситуації або типу дискурсу.

Частки в німецькій мові належать до незмінних слів, які не виконують синтаксичних функцій, проте істотно впливають на інтерпретацію висловлення. За функціональним навантаженням їх поділяють на кілька основних підкласів:

- **Багатофункціональність модальних часток (*Abtönungspartikeln*)** – *ja, doch, eben, halt, mal, wohl, denn*;

- *ja*: Сигналізує про спільне знання (*Gemeinsames Wissen*) ("Das ist ja der Kollege Müller") або про емоційне здивування мовця раніше невідомим фактом ("Hier ist es ja eiskalt!").

- *doch*: Найбільш поліфункціональна частка. Використовується для:

- 1) Суперечності або корекції попереднього твердження ("Du kommst nicht." – "Ich komme doch!").

- 2) Нагадування про загальновідомий факт ("Das weißt du doch selbst").

- 3) Пом'якшення наказового способу, перетворення наказу на дружню пораду ("Komm doch mal vorbei").

- *halt / eben*: Обидві частки маркують факт як незаперечний або неминучий. Проте аналіз виявив диференціацію: *eben* частіше вказує на

логічний висновок з попередньої ситуації ("Wenn du nicht gelernt hast, fällst du eben durch"), тоді як *halt* має відтінок резиньцяції, констатації факту, який неможливо змінити ("So ist das Leben halt").

- *denn*: Є майже обов'язковим маркером емоційно забарвленого, неагресивного питання, що демонструє щире зацікавлення ("Was machst du denn hier?").

- *wohl*: Виражає епістемічну модальність – припущення, високу ймовірність, але не повну впевненість ("Er ist wohl schon nach Hause gegangen").

- **Роль фокусних часток (*Fokuspartikeln*) у структуруванні інформації.** – *nur, auch, sogar, erst*;

- **інтенсивні частки (*Intensitätspartikeln*)** – *sehr, ganz, total*;

- **конективні частки (*Konnektivpartikeln*)** – *aber, also, jedoch, allerdings*.

Найпоширенішими в усному мовленні є *Abtönungspartikeln*, які не змінюють змісту висловлення, але впливають на його комунікативний ефект. Наприклад:

- „*Komm doch her!*“ – м'яке заохочення або прохання;

- „*Komm mal her!*“ – невимушене запрошення з елементом доброзичливості;

- „*Komm halt her!*“ – вираження примирення з ситуацією;

- „*Komm ja nicht her!*“ – попередження або заборона.

Як бачимо, заміна частки повністю змінює прагматичний зміст фрази, не впливаючи на її граматичну структуру.

Дослідження показало, що частки відіграють такі основні функції у мовленні:

1. **Модальна функція** – вираження впевненості, сумніву, прохання, емоційного забарвлення.

2. **Комунікативна функція** – налагодження контакту між мовцем і слухачем, пом'якшення або підсилення тону висловлення.

3. **Прагматична функція** – вираження суб'єктивного ставлення до інформації.

4. **Стилістична функція** – створення розмовного або експресивного забарвлення.

За підрахунками німецьких дослідників, на кожні 100 слів усного мовлення припадає близько 12–15 часток, що свідчить про їхню високу частотність. Вони особливо активні в розмовному стилі, художніх текстах і спонтанних діалогах [4, с. 46].

У перекладацькому аспекті *Partikeln* є складними для відтворення, оскільки українська мова не має прямих структурних відповідників. Часто їх перекладають інтонаційно або замінюють емоційно-оцінними словами, що не завжди передає точну прагматичну функцію. Наприклад, німецьке „*Das ist ja schön!*“ може мати кілька українських варіантів – «*Це ж гарно!*», «*Та це ж прекрасно!*», «*Як чудово!*», залежно від контексту.

У методичному плані вивчення часток має велике значення для формування комунікативної компетентності студентів, які вивчають німецьку мову.

Отже, використання *Partikeln* робить мовлення природнішим, ближчим до мовлення носіїв, допомагає уникнути надмірної формальності. Хоча частки не змінюють основного лексичного змісту речення, вони є надзвичайно важливими для виразності німецької мови. Для навчання іноземців німецької мови та перекладу важливо звертати увагу на ці елементи, адже адекватне їх розуміння і вживання підвищує натуральність мовлення.

Література

1. Barbara, S. Lexikalische Argumente und Adjunkte: zum semantischen Beitrag von verbalen Präfixen und Partikeln. Berlin : Akademie Verlag, 1996. 314 S.
2. Elke, H. Funktion und Geschichte deutscher Partikeln: ja, doch, halt u. eben. Tübingen : Niemeyer, 1986. 291 S.

3. Weydt, H. Die Partikeln der deutschen Sprache. Berlin ; New York : de Gruyter, 1979. 364 S.
4. Weydt, H. Partikeln und Interaktion. Tübingen : Niemeyer, 1983. 316 S.
5. Weydt, H. Sprechen mit Partikeln. Berlin ; New York : de Gruyter, 1979. 560 S.

Райкоглов Федір

Науковий керівник: д. філол. н., проф., Шкворченко-Осадца Н. М.

Міжнародний університет

ВПЛИВ СЛЕНГУ ТА НЕОЛОГІЗМІВ НА РЕКЛАМНИЙ ДИСКУРС

Сучасна рекламна комунікація все більше орієнтується на молодіжну аудиторію, для якої характерна активна сприйнятливість до нових мовних форм і нестандартних лексичних одиниць. У цьому контексті сленг та неологізми стають потужними інструментами формування іміджу бренду, залучення уваги та встановлення емоційного контакту зі споживачем. Використання креативної лексики в рекламі дозволяє не лише виділити продукт серед конкурентів, а й створити відчуття близькості та «розуміння» бренду аудиторією, особливо молодіжною.

Неологізми, що включають нові слова та словосполучення, а також сленгові конструкції, відображають сучасні культурні та соціальні тенденції, моделюють інноваційні стратегії комунікації та підвищують емоційний вплив рекламного повідомлення. Дослідження англомовного рекламного дискурсу показує, що адаптація мови під молодіжні стандарти дозволяє брендам ефективніше передавати цінності продукту, створювати вірусні кампанії та формувати позитивну репутацію.

Метою даної роботи є аналіз впливу сленгу та неологізмів на англомовний рекламний дискурс для молодіжної аудиторії, виявлення специфічних мовних стратегій та визначення ефекту їх використання на

сприйняття рекламного повідомлення. Зокрема, увага приділяється тому, як нові слова та сленгові конструкції допомагають брендам встановлювати емоційний зв'язок із молодими споживачами та підвищують комунікативну ефективність реклами.

Сленг, як неформальна мова певних соціальних груп, у рекламі слугує для створення дружньої атмосфери, що сприяє встановленню довірливих відносин з аудиторією [4]. Використання сленгових виразів робить рекламне повідомлення більш доступним та привабливим для молоді. Неологізми, нові слова або вирази, що з'являються в мові внаслідок розвитку суспільства, технологій чи культури, дозволяють брендам відображати сучасні тенденції та інноваційність [3, 5]. Введення неологізмів у рекламні тексти сприяє створенню образу прогресивного та сучасного бренду.

Використання сленгу та неологізмів виконує кілька функцій. По-перше, емоційний вплив: вони створюють повідомлення, які формують позитивний імідж бренду та залучають увагу цільової аудиторії [1, 2]. По-друге, ідентифікація з аудиторією: мовні одиниці, характерні для молодіжної культури, демонструють приналежність бренду до певної соціальної групи, що сприяє довірі та лояльності споживачів [4]. По-третє, інноваційність та актуальність: нові слова та вирази показують прогресивність бренду та його здатність адаптуватися до змінюваних умов ринку [3, 5].

Приклади використання сленгу та неологізмів у рекламі включають кампанію *Coca-Cola* з неологізмом “*Open Happiness*”, який створює асоціації з позитивними емоціями та щастям [5]; слоган *Nike* “*Just Do It*”, що став частиною молодіжної культури, демонструючи силу та рішучість [1]; а також кампанію *Apple* з терміном “*Think Different*”, що підкреслює інноваційність та унікальність продукції [3].

Old Spice з рекламною кампанією “*The Man Your Man Could Smell Like*”, де використано гумористичний сленг для залучення уваги молоді аудиторії [4]. *Red Bull* зі слоганом “*Gives You Wings*”, який створює неологізм у формі метафоричного вислову та підкреслює енергійний стиль життя [2]. *Adidas* у

кампанії “*Impossible Is Nothing*”, де неологізм підкреслює мотиваційний та інноваційний імідж бренду. *McDonald's* у слогані “*I'm Lovin' It*”, який поєднує сленг та неологізм, створюючи емоційно позитивну атмосферу.

Таким чином, використання сленгу та неологізмів у рекламному дискурсі є ефективним інструментом для залучення молодіжної аудиторії, формування емоційного зв'язку та підвищення впізнаваності бренду. Водночас необхідно враховувати контекст та культурні особливості цільової аудиторії, щоб уникнути непорозумінь та забезпечити позитивне сприйняття рекламного повідомлення [2, 4].

Література

1. Голубцов С. В., Зеленська В. В., Ломініна З. М., Оломська Н. В., Уварова І. В., Багова І. В. Основні методи введення неологізмів у сучасний рекламний дискурс [Електронний ресурс]. – URL: https://www.researchgate.net/publication/338087286_The_main_methods_of_entering_neologisms_in_modern_advertising_discourse (дата звернення: 23.10.2025).
2. Лавале-Ортіс Р. М. Неологізми та інформаційна конфігурація рекламного дискурсу [Електронний ресурс]. – URL: <https://journals.phil.muni.cz/erb/article/view/37314> (дата звернення: 23.10.2025).
3. Липка Я. Особливості використання англійських неологізмів у рекламному дискурсі [Електронний ресурс]. – URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/26d2/533722f12b966aeeb45bf5fda91b053e7eaf.pdf> (дата звернення: 23.10.2025).
4. Мамірова Д. Ш. Використання сленгу в рекламних текстах [Електронний ресурс]. – URL: https://www.academia.edu/50376749/USING_SLANGS_IN_ADVERTISING_TEXTS (дата звернення: 23.10.2025).
5. Рашид Б. Н. Стилiстичний аналіз рекламного дискурсу: дослідження рекламних оголошень на Facebook [Електронний ресурс]. – URL: https://www.ressjournal.com/Makaleler/1997379506_3.pdf (дата звернення: 23.10.2025).

Рудик Марія

Науковий керівник: к.пед.н., Глушко Т.В

Міжнародний університет

МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ІНШОМОВНОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ

Актуальність дослідження зумовлюється модернізацією освіти, орієнтованою на осучаснення викладацької діяльності, щоб якнайповніше задовольнити потреби суспільства в умовах інтеграції України до міжнародного багатомовного освітянського та культурного простору. Базуючись на наявних урядових документах Європейської асоціації педагогічної освіти [4], на законі № 9432 від 26.06.2024р. про застосування англійської мови в Україні [3], цілеспрямоване вивчення іноземної мови або кількох іноземних мов має стати важливим аспектом оновлення педагогічної освіти. Тому при орієнтації сучасної освітньої реформи на європейські стандарти підвищуються вимоги також і до мовної освіти в університетському просторі, і більш того вимоги до навчання студентів мовних спеціальностей, освіта яких націлена на всебічну підготовку майбутніх фахівців, тобто не тільки на формування лексичної компетентності, а й в її складі і на формування фразеологічної компетентності, яка може виступати окремим елементом філологічної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам навчання фразеологічним одиницям присвячена низка досліджень. На матеріалі німецької мови це дослідження таких вчених, як: Л. Косман, І. Кракова, І. Мамедова; на матеріалі англійської мови, це праці: О. Арделян і О. Ситник, К. Балабухи, С. Боднар, А. Подосінікової, В. Усатої; на матеріалі китайської мови це праці: О. Моргун, L. Li, J. Lulu. Однак зважаючи на багатство фразеологічного матеріалу зауважимо, що вивчено ще не всі аспекти

педагогічного напрямку в плані навчання фразеології і збагачення словникового запасу студентів. Тому *метою* нашого дослідження є розробка методів та прийомів навчання студентів філологічних спеціальностей іншомовної фразеології.

Виклад основного матеріалу. Під поняттям фразеологічні одиниці розуміються, за визначенням К. Білодід, «стійки сполучення двох і більше слів, що створюють нероз’ємну семантичну цілість і відтворюються у процесі комунікації як готові вербальні формули» [2]. Я. Баран надає власне визначення означеному поняттю і трактує його як «віртуальний знак мови, який представлено у вигляді словосполучення або речення і має повне або часткове переосмислення компонентів, функцією якого є вираження номінативно-експресивного забарвлення» [1]. Ми дотримуємося їх точки зору і розробляємо наш методичний комплекс на базі цих визначень. Рекомендуємо три етапи роботи з навчання іншомовної фразеології.

I етап – збагачувальний – передбачає збагачення вокабуляру студентів фразеологічними одиницями та формування первинних умінь правильного використання ФО як засобу спілкування, а також створення іншомовного фразеологічного пласта в лексичному запасі студентів. Основні методичні дії на цьому етапі: ввести нові фразеологічні одиниці, ознайомити з їх функціями, значеннями, формальними ознаками, навчити використовувати вивчені ФО в реченнях та фразових єдностях та оперувати ними на рівні зв’язних фраз; сприймання, осмислення, вживання без підготовки різнотипних речень з вивченими фразеологічними одиницями.

II етап – тренувальний – спрямований на формування навичок і вмінь сприйняття та розуміння фразеологічних одиниць на слух та впізнавання їх у текстах, продукування своїх фразеологічних висловлювань з опорами. Основні методичні дії на цьому етапі: прослуховування фраз з ФО, їх розуміння та відтворення; читання текстів з ФО і робота з ними: відповіді на запитання, відтворення ситуацій з ФО з тексту, переказ всього тексту, вживаючи вивчені ФО, порівняння ФО з різних мов, аналіз їх походження;

складання власних міні-монологів / міні-діалогів з ФО за темою заняття; вивчення фонові інформація, що міститься у культурному компоненті значення фразеологічних одиниць.

III етап – комунікативно-орієнтований – спрямований на закріплення та вдосконалення вмінь використання фразеологічних одиниць у власному мовленні; занурення студентів в активну іншомовну мовленнєву діяльність. Основні методичні дії на цьому етапі: навчити продукувати свої висловлювання з ФО англійською мовою без опор на основі мовленнєвих ситуацій; навчити продукувати свої англійські тексти з вивченими ФО усного та писемного характеру. На цьому етапі використовувалися завдання, проблемного характеру для актуалізації набутих знань, спрямовані на самостійну дослідницьку роботу; контрастивне вивчення фразеологічних одиниць іноземної та рідної мов.

Висновки. Констатуємо, що спеціально розроблена методична система в її інтегрованому застосуванні на трьох етапах: збагачувальному, тренувальному, комунікативно-орієнтованому забезпечуватимуть ефективне та дієве вивчення фразеологічного матеріалу в курсі різних філологічних дисциплін.

Література

1. Баран Я. А. Фразеологія у системі мови: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 1999. 24 с.
2. Білодід І. К. Сучасна українська літературна мова. Стилїстика. Київ: Наукова думка, 1973. 840 с.
3. Закон про новий статус англійської мови в Україні від 26.06.2024 р. № 9432. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text>. (дата звернення: 23.10.2025).
4. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Концептуальних засад розвитку педагогічної совіти в Україні та її інтеграції в європейській освітній простір» № 998 від 31.12.2004 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0998290-04#Text>. (дата звернення: 23.10.2025).

Русов Артем

Науковий керівник: Тенькова Зоя Юріївна

**Відокремлений структурний підрозділ Полтавського фахового
коледжу нафти і газу Національного університету «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»**

ТУРИЗМ В ФІЛІППІНАХ

Туризм на Філіппінах є одним з найбільш вагомих секторів економіки країни. Республіка Філіппіни простяглася на більш ніж 7 тисяч тропічних островів у Південно-Східній Азії. Має природні пляжі, багату флору та фауну та інші рекреаційні надбання. Здебільшого гірська країна, гори займають приблизно $\frac{3}{4}$ площі. Середні висоти – 442 м; найнижчою точкою є рівень вод Філіппінського моря (0м); найвищою натомість є гора Апо (2954м). Між гірськими хребтами знаходяться густонаселені рівнини та річкові долини. Острівні дуги Філіппін сформовані гребеневими ділянками підводного піднесення та відрізняються гірським рельєфом. Особливо це виражено на Лусоні.[2]

Клімат Філіппін тропічний, мусонний, але через сильну розчленованість рельєфу, різну експозицію схилів, відносно вологих мусонних потоків і транстропічних циклонів, неоднакову ступінь віддаленості місцевості від океану він нерівномірний. Температура повітря відрізняється завдяки зміні висот, тому може сягати +34°C на узбережжі вдень та +26°C вночі. В гірських регіонах до +25°C та +15°C відповідно.

Масовий туризм на Філіппінах розпочався у 1970-х роках. Показники відвідуваності зростали несуттєво, до середини 1980-х. Стрімкий ріст популярності Філіппін почався на початку 1990-х років. У 2024 році до Філіппін завітали близько 5 мільйонів людей, що принесло Філіппінам приблизно 13,1 мільярда доларів США.[1]

Філіппіни – визнане місце рекреаційного дайвінгу світового рівня. Частина популярних дайв - локацій, такі як, риф Туббатаха в морі Сулу, доступні лише під час дайв - сафарі з проживанням на борту. У багатьох регіонах практикується «Daily diving» з місцевих човнів під назвою «банка». У Філіппінських водах багато доступних під час занурень місць корабельних решток. Найвідоміші місця для «Wreck Diving» є затока Корон та Субік-Бей.

Велику популярність для туристів мають вулкани та гори. Найбільш відвідуваним вулканом є Тааль – один з найменших діючих вулканів, розташований на острові Лусон за 60 км на південь від столиці Філіппін. Між гір вирізняються «Шоколадні Пагорби» у Центральній Вісаї на острові Бохол – це низка пагорбів, які отримали свою назву через колір пагорбів під час сухого сезону з лютого по травень. Пекуче, в цей період, сонце змінює відтінок трави на колір шоколаду. Одним із див є повна відсутність печер у цій місцевості, які зазвичай утворюються в таких умовах. [3]

Туризм є головною частиною економіки Філіппін, що пропонує стабільний потік коштів для державного бюджету, створюючи робочі місця та посилюючи інфраструктуру Філіппін, з її приголомшливою природою, чудовою погодою, яскравою культурою і теплою гостинністю своїх людей, Розташовується як найвище туристичне місце у Південно-Східній Азії, з його унікальними рисами, виділяється як перспективний сектор, і його зростання є важливим для економіки. Туризм продовжує зростати - це все про кмітливе використання дарів природи, оновлення туристичних пам'яток та сприяння еко-дружності.

Література

1. Department of Tourism (DOT) Annual Report 2024. Philippines Tourism Performance. Manila: Department of Tourism, 2025. 45 p. URL: https://tourism.gov.ph/tourism_statistics/ (дата звернення: 10.11.2025).
2. *CIA World Factbook*. Central Intelligence Agency (CIA). Washington, D.C., 2024. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/philippines/> (дата звернення: 11.11.2025).

3. Дайвінг на Філіппінах: найкращі місця для wreck diving та сафари. *Dive Magazine*. 2023. № 5. С. 12–18. URL: <https://example.com/philippines-diving-spots> (дата звернення: 9.11.2025).

Рябченко Владислав

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНЦЕПТУ «KRIEG / ВІЙНА» У XX СТОЛІТТІ

XX століття стало епохою радикальної зміни у сприйнятті війни, що визначило нову семантичну й культурну роль концепту «*Krieg*» у німецькомовному просторі. Якщо у попередні сторіччя війна асоціювалася з мужністю, честю та політичною доцільністю, то події 1914–1945 років зруйнували ці традиційні уявлення. Як зазначає Ерік Гобсбаум, XX століття стало «віком крайнощів», у якому війна втратила свої старі символічні рамки та перетворилася на прояв тотального насильства [6, с. 21].

Перша світова війна (1914–1918) означила першу масштабну кризу європейського гуманізму. Концепт *Krieg* перестав бути синонімом героїзму й набув значення трагедії колективного масштабу. У німецькій культурі цього періоду війна постає не лише як політична подія, а як глибокий *екзистенційний* досвід.

У художній літературі формується мотив «загубленого покоління» (*verlorene Generation*), який зокрема втілено в романі Е. М. Ремарка „*Im Westen nichts Neues*“ (1929). Письменник показує війну як безглузду жертву покоління, позбавленого ідеалів. Водночас Ернст Юнгер у книзі „*In Stahlgewittern*“ трактує війну як «випробування духу» [7, с. 41–43], створюючи контраст між трагічним та героїчним розумінням концепту *KRIEG/ВІЙНА*. Ця подвійність визначила німецький світогляд міжвоєнної доби.

Події 1939–1945 років остаточно радикалізували значення війни в німецькомовному світі. Вона перестала бути політичною категорією – натомість стала **етичним символом катастрофи**. Як зазначає Ганс-Ульріх Велер, досвід Голокосту, масових бомбардувань і колективної провини перетворив *KRIEG/ВІЙНА* на метафору морального падіння людства [9, с. 92].

У післявоєнній Німеччині формується мовне табу на воєнну лексику: замість *KRIEG/ВІЙНА* уживаються слова *Konflikt*, *Einsatz*, *Auseinandersetzung*, що свідчить про глибокий психологічний спротив і травматичну пам'ять [1, с. 88]. Художня **Література** й публіцистика цього періоду (твори Генріха Бьолля, Томаса Манна) зосереджуються не на героїзмі, а на провині й відповідальності. Після 1945 року поняття *KRIEG/ВІЙНА* зазнало чергової трансформації. У контексті глобального протистояння між СРСР і Заходом війна набуває **метафоричного значення**, позначаючи боротьбу ідей, пропаганди та інформаційних систем. Саме тоді виникають нові терміни: *Kalter Krieg* (холодна війна), *Atomkrieg* (атомна війна), *Propagandakrieg* (пропагандистська війна).

Як зазначає Юрген Габермас, післявоєнна Німеччина втратила можливість говорити про війну як про політичний інструмент, тому *KRIEG/ВІЙНА* стало символом заборони насильства та морального осуду [5, с. 44]. У Східній Німеччині, навпаки, воно зберегло позитивну конотацію – «антифашистська боротьба» – що підкреслює ідеологічну розщепленість значення [4, с. 64].

Наприкінці ХХ століття війна втрачає ознаки реального досвіду і переходить у сферу **культурної пам'яті**. Як пише Алеїда Ассман, німецьке суспільство починає «жити пам'яттю війни, а не війною» [1, с. 94]. Концепт *KRIEG/ВІЙНА* існує тепер переважно як медійна й символічна конструкція – у кіно, телебаченні, шкільних програмах, музеях.

Війна стає метафорою не лише фізичного конфлікту, а й соціальної боротьби: „*Krieg gegen Armut*“, „*Krieg gegen den Hunger*“, „*Informationskrieg*“.

Ця **метафоризація** означає остаточний перехід від матеріального до когнітивного рівня – війна стає частиною мислення, а не лише історії.

У XX столітті відбулася еволюція концепту *KRIEG/ВІЙНА* – від героїчного і політичного до морального, травматичного та метафоричного. Війна перестала бути подією, перетворившись на дзеркало суспільних цінностей, що відображає страх, пам'ять і самоусвідомлення європейського простору. Ця трансформація створила підґрунтя для сучасного розуміння війни не як норми історії, а як виклику для гуманізму.

Література

1. Assmann, A. (1999). *Erinnerungsräume: Formen und Wandlungen des kulturellen Gedächtnisses*. München: Beck. – p. 112-139
2. Eksteins, M. (1989). *Rites of Spring: The Great War and the Birth of the Modern Age*. Houghton Mifflin. – p. 203-228
3. Frei, N. (2002). *1945 und Wir: Das Dritte Reich im Bewusstsein der Deutschen*. München: Beck. – 77-102
4. Fulbrook, M. (2008). *The People's State: East German Society from Hitler to Honecker*. Yale University Press. – p. 55-79
5. Habermas, J. (1981). *Theorie des kommunikativen Handelns*. Frankfurt am Main: Suhrkamp. – p. 44-67
6. Hobsbawm, E. (1995). *The Age of Extremes: The Short Twentieth Century, 1914–1991*. London: Abacus. – p. 21-49
7. Jünger, E. (1920). *In Stahlgewittern*. Berlin: Mittler. – p. 41-58
8. Mann, T. (1946). *Vom zukünftigen Sieg der Demokratie*. Zürich: Europa Verlag. – p. 12-25
9. Wehler, H.-U. (2008). *Deutsche Gesellschaftsgeschichte*. München: C.H. Beck. – p. 92-116

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ МОВИ

Сучасний світ вже не можливо уявити без соціальних мереж. Вони стрімко поширюються і вже не сприймаються тільки як майданчики для комунікації. Вони стають каталізаторами культурних і мовних трансформацій. Кожного дня люди обмінюються текстовими повідомленнями, мемами та коментарями з іншими, що створює нові формати мовної взаємодії. Через стрімкий розвиток соціальних мереж забуваються традиційні правила спілкування.

Спілкування у соціальних платформах відбувається за допомогою скорочень слів чи речень, неологізмів, смайлів та іншомовних запозичень. Такий процес пришвидшує передачу даних, зменшує час на переписки, але сильно змінює синтаксичні, лексичні та стилістичні характеристики мови. Вивчення цієї проблематики має вирішальне значення для осмислення того, як цифрове середовище впливає на мовну культуру, визначаючи новітні способи спілкування та формуючи сучасне мовне мислення.

Соціальні медіа мають вагоме місце у нашій повсякденності, часто замінюють живе спілкування та онлайн. Вони започатковують особливу форму комунікації, де елементи як усної, так і письмової мови зливаються. Через це створюється унікальний простір, який створює швидкий обмін інформацією. Таке поєднання надає текстовим повідомленням більшої емоційності та наближає до живого діалогу.

За даними компанії Statista, станом на 2023 рік, соціальними мережами користуються понад 4,7 мільярда людей у всьому світі, що становить більш ніж 60% населення планети [4]. Як видно із статистики, соціальні мережі кожного дня несуть вплив на мільярди людей. Цей вплив помітно відбивається і на те, як користувачі використовують мову. Інтернет та соцмережі формують

нові способи та можливості для комунікації і спілкування, започатковують «молодіжні» тренди та сленги [2].

У соціальних медіа швидко приживаються різноманітні лінгвістичні інновації. Сюди можна віднести скорочення «LOL» (сміх) або ж «OMG» (здивування). Саме через такі нові слова, які запозичені з іноземних мов, і складається спілкування у мережі. Це пояснюється тим, що користувачі економлять час на вираження емоцій та написання текстового повідомлення [1].

Часто виникають нові слова або фрази, наприклад: «unfriend», тобто або видалити з друзів, або перестати спілкуватися/дружити з людиною. Слово «selfie», тобто фотографія самого себе, стало вже загальноприйнятним словом, що вживається у реальному спілкуванні. Таким словам ми не дивуємося, бо знаємо їхнє значення та скорочуємо правильні конструкції мови [1].

Крім того, для передачі емоцій і реакцій у текстових повідомленнях широко використовуються смайлики. Саме вони дозволяють швидко передати сміх чи злість. Смайлики все більше розширюються і за допомогою них стає все легше передати емоції без слів. Часто виникає така проблема, що люди постійно використовують скорочення та смайли. А це може спричинити непорозуміння для тих, хто не звик до такого спілкування в мережі. Більше того, таке спілкування поступово змінює дисципліну традиційних граматичних правил [3].

Однією з головних позитивних рис є неперервний обмін інформацією, що значно прискорює комунікацію та дозволяє миттєво ділитися знаннями та поглядами. Соцмережі також збагачують наш мовний запас новими фразами та формами [2]. Проте, цифровий простір має і свою темну сторону. Все частіше спостерігається зниження загальної грамотності, поступове розмивання сталих мовних норм та поширення помилок. Часто користувачі можуть не зрозуміти один одного через скорочення слів.

Наприклад, замість повного речення: «Я з нетерпінням чекаю нашої зустрічі», користувач може написати: «Не можу дочекатися» та додати

смайлик. Хоч це і передає емоційний стан, така форма спілкування може бути не цілком зрозумілою для всіх і не відповідає класичним правилам письма.

Щоб ефективно користуватися соціальними медіа, не втрачаючи при цьому мовної грамотності, важливо розглядати їх як інструмент для покращення мовних навичок. Потрібно поширювати контент, який відповідає мовним нормам, та організовувати освітні ініціативи, які сприяють правильному використанню мови у віртуальному просторі. Тож, соцмережі кардинально змінюють сучасне мовне середовище, народжуючи нові способи спілкування та впливаючи на словниковий запас, граматику та манеру висловлювання. Застосування аббревіатур, новотворів, іншомовних слів та емодзі робить інтернет-діалог швидшим, насиченішим емоціями та більш експресивним. Поряд із позитивними ефектами, фіксуються і небажані наслідки. Серед них зниження якості письма та повільне витіснення класичних правил орфографії і пунктуації.

Література

1. Вплив соціальних мереж на сучасний лексикон англійської мови *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки». Наукові видання Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.* URL: <https://academystudies.volyn.ua/index.php/humanities/article/view/623/578> (дата звернення: 23.10.2025).
2. Гаврилюк О., Гнатюк А. Взаємовплив соціальних мереж і масової культури: роль і значення алгоритмів *Питання культурології*. 2023. С. 90–101.
3. Мова та соціальні мережі: механізми взаємопроникнення *Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення та перспективи»*. Київ: НБУВ, 2025. URL: <https://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/808> (дата звернення: 23.10.2025).
4. Frumkina A. *Mediensprache als Varietaten-mix Правове життя сучасної України : у 2 т. : матер. Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 17

трав. 2019 р.) / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : ВД «Гельветика», 2019. Т. 1. С. 659–661.

5. Global social network penetration 2029 Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/260811/social-network-penetration-worldwide/> (дата звернення: 23.10.2025).

Савельєв Вадим

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ДОСВІД ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ В ОДЕСІ

Вальдорфська школа «Борисфен» в місті Одесі є ліцензованим приватним закладом загальної середньої освіти, що дозволяє учням отримувати державні документи про освіту, навчаючись за вальдорфською програмою [3; 4]. Навчальний процес охоплює повний освітній цикл: дитячий садок, початкову, середню та старшу школу. У навчальних групах, що налічують у середньому 15-16 учнів, створюються умови для тісної співпраці педагога з кожною дитиною та реалізації справжнього індивідуального підходу.

Освітня програма гармонійно інтегрує академічні предмети (математику, історію, природничі науки тощо) із художньо-практичними видами діяльності – музикою, театром, живописом, рукоділлям. Старшокласники виконують індивідуальні проекти, що сприяє поступовому формуванню освітніх інтересів без ранньої спеціалізації. Ритм навчального дня відповідає вальдорфським традиціям: перший «головний урок» триває близько двох годин, після чого проводяться творчі та практичні заняття. Освітнє середовище відображає принципи вальдорфської педагогіки: дерев'яні меблі, світлі класи, природні кольори та комфортна атмосфера [1; 2; 3; 4].

Серед провідних переваг вальдорфської педагогічної системи дослідники виокремлюють її особистісно орієнтований характер. Освітній простір у школах цього типу вибудовується з урахуванням вікових особливостей, індивідуального темпу розвитку та внутрішніх потреб дитини, що забезпечує можливість справжньої індивідуалізації освітнього процесу. Таке предметно-просторове середовище сприяє гармонійному поєднанню інтелектуального, емоційного й фізичного розвитку учнів [2].

Суттєвим компонентом вальдорфської методики є формування емоційної грамотності та креативного мислення, що досягається завдяки залученню дітей до мистецької, ручної та театралізованої діяльності. Саме через образне мислення та художньо-естетичне переживання світу формується внутрішня мотивація до навчання, коли дитина прагне пізнавати не з примусу, а з природного інтересу.

Завдяки такому підходу вальдорфська школа сприяє становленню цілісної, духовно та інтелектуально розвиненої особистості, що узгоджується з концептуальними засадами Нової української школи, орієнтованої на компетентнісний, гуманістичний і креативний підходи до освіти [3].

Водночас науковці звертають увагу і на певні недоліки цієї методики. Одним із дискусійних моментів є відтерміноване навчання читання та письма, що може створювати труднощі при інтеграції вихованців до загальноосвітнього середовища. Такий підхід пояснюється переконанням, що інтелектуальне навантаження має вводитися лише тоді, коли дитина до нього фізіологічно та психологічно готова.

Учитель у вальдорфській школі виконує багатогранну роль – він не просто викладає, а супроводжує учнів у духовному й емоційному розвитку, поєднуючи функції наставника, митця та психолога. Його професійна, емоційна та особистісна зрілість є ключовим чинником ефективності освітнього процесу [2].

Табл. 1: Порівняння з традиційною школою (найголовніше) [1].

Параметр	Традиційна школа	Вальдорфська школа «Борисфен»
Мета освіти	Переважно академічні знання та оцінки	Гармонійний розвиток особистості: розум, емоції, творчість
Методи навчання	Стандартні уроки, підручники, тести	Через мистецтво, ручну працю, театральні та творчі заняття
Оцінювання	Бали, контрольні, стандартизовані результати	Описові спостереження, портфоліо, проекти; акцент на внутрішній мотивації
Роль учителя	Викладач предмету, контролює знання	Наставник, супроводжує емоційний і духовний розвиток учнів
Індивідуалізація	Обмежена: однакова програма для всіх	Високий рівень: враховується темп, здібності та інтереси дитини
Особливості навчання	Початок предметів однаковий для всіх, акцент на стандарти та знання	Темп і початок письма/читання адаптуються до готовності дитини; навчання через переживання

Отже. Методика Рудольфа Штайнера й сьогодні демонструє свою актуальність, адже спрямована на гармонійний розвиток особистості, її творчої, інтелектуальної та соціальної складових. Вона поєднує навчання з життєвим досвідом і сприяє становленню відповідального громадянина, формуючи здатність до творчого мислення, самостійного прийняття рішень та емоційної стійкості. Перспективи включають інтеграцію вальдорфської

педагогіки з іншими освітніми системами та реформами, зокрема в Україні, що сприяє зростанню майбутніх поколінь.

Література

1. Вікторова Р. Вальдорфська педагогіка як засіб розвитку сфери почуттів учнів : електрон. ресурс. 2020. 34 с. URL: <https://upecnpu.pnpu.edu.ua/> (дата звернення: 23.10.2025).
2. Косенко Д. Ю. Предметно-просторове середовище Вальдорфської школи: практика та принципи : електрон. ресурс. 2015. URL: <https://er.knutd.edu.ua/>
3. Мезенцева О. В. *Нова українська школа та вальдорфська педагогіка: точки перетину* : електрон. ресурс // *Український педагогічний журнал*. № 4. 2018 URL: <https://uej.undip.org.ua/> (дата звернення: 23.10.2025).
4. Павленко В. В. Ідеї Р. Штайнера у сучасній освітній парадигмі : електрон. ресурс. 2019. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/> (дата звернення: 23.10.2025).
5. School Navigator. *Вальдорфська школа «Борисфен»*: електрон. ресурс. Одеса, 2025. URL: <https://schoolnavigator.com.ua> (дата звернення: 23.10.2025).

Мандажи Марія

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ KONJUNKTIV У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Категорія способу дієслова у німецькій мові є одним із ключових граматичних засобів вираження модальності. Особливе місце в її системі займає Konjunktiv, який відображає ставлення мовця до дії, вказує на можливість, припущення, сумнів або нереальність ситуації [4, с. 57–59]. У сучасній німецькій мові виділяють дві основні форми способу Konjunktiv –

Konjunktiv I та Konjunktiv II, які мають різне значення та сферу вживання [4, с. 60–62]. Konjunktiv I традиційно використовується у непрямій мові для передачі висловлювання іншої особи без втручання автора. Проте складність його формотворення та обмежене функціональне застосування призводять до поступового зменшення частоти вживання цієї форми у живому мовленні. Натомість Konjunktiv II набуває дедалі більшої популярності у сучасній комунікації. Він використовується для вираження умовності, нереальності, гіпотетичних ситуацій, побажань, а також у ввічливих формах мовлення (ich möchte, ich könnte, ich hätte gern). Ця форма активно застосовується як у літературній мові, так і в розмовному стилі, що зумовлює інтерес до її вивчення з позицій сучасної граматики, прагматики та лінгводидактики [1, с. 312–318; 2, с. 275–281].

Якщо раніше ця форма мала часову функцію – походила від дієслів претерита й уживалася для позначення минулих дій, – то з розвитком мови вона втратила зв'язок із часом і стала засобом вираження нереальності, можливості, бажання або ввічливості. Таким чином, Konjunktiv II сьогодні є не часовою, а чисто модальною формою.

Окрім вираження ситуацій, які не відповідають дійсності або є лише уявними (Wenn ich mehr Zeit hätte, würde ich reisen – «Якби я мав більше часу, я б подорожував»), форма може передавати потенційність – дію, що є можливою, але не певною (Er könnte recht haben – «Він міг би мати рацію»). Також Konjunktiv II часто використовується для пом'якшення висловлювання й вираження ввічливості (Ich hätte gern einen Kaffee, Könnten Sie bitte helfen?). Такі конструкції створюють ефект тактовності, даючи співрозмовникові свободу дії.

Крім того, Konjunktiv уживається в порівняльних і наслідкових реченнях – als ob er käme, Sie war zu müde, als dass sie arbeiten könnte, – де він допомагає передати нереальний або уявний характер порівняння. У старій мові зустрічалися також фінальні конструкції на позначення мети, однак нині ця функція майже зникла [3, с. 165–168].

Окрему групу становить уживання Konjunktiv II в непрямій мові, коли він замінює Konjunktiv I, якщо форми обох збігаються з індикативом. У таких випадках кон'юнктив слугує для позначення дистанціювання мовця від змісту чужої репліки: Er sagte, er hätte keine Zeit – «Він сказав, що не має часу». Тут Konjunktiv передає не реальність події, а лише її передавання.

У сучасній німецькій мові розвинулося два способи творення Konjunktiv II – синтетичний (käme, ginge, hätte) й аналітичний (würde kommen, würde gehen, würde haben). Історично аналітична форма würde + Infinitiv з'явилася як перифраза ще в середньовіччі, але саме у XVIII столітті вона остаточно утвердилася в літературній мові. Сьогодні вона є основною у розмовному мовленні, особливо коли синтетичні форми звучать архаїчно чи важкі у вимові. У письмовій та художній мові синтетичні варіанти залишаються поширеними, оскільки вважаються більш виразними й стилістично піднесеними [3, с. 176–179].

Окрему увагу привертає тенденція до використання аналітичних конструкцій типу würde + Infinitiv, які поступово замінюють традиційні синтетичні форми Konjunktiv II. Така заміна свідчить про спрощення граматичної системи мови, але водночас зберігає комунікативну точність, властиву німецькій мовній традиції [4, с. 66–68].

Отже, Konjunktiv II у сучасній німецькій мові виконує насамперед модальну функцію. Він позбавлений часової семантики, проте надзвичайно важливий для передавання ставлення мовця до висловлювання – сумніву, умовності, гіпотетичності чи ввічливості. Значення й функції Konjunktiv у сучасній німецькій мові не обмежуються граматичним рівнем. Вони відображають культурні, соціальні та етикетні особливості мовної спільноти. Тому вивчення особливостей уживання Konjunktiv має важливе практичне значення для викладання німецької мови як іноземної, адже правильне використання цієї форми є показником високого рівня мовної компетенції [5, с. 143–145].

Література

1. Engel U. Deutsche Grammatik. – Heidelberg: Groos, 2009.
2. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik: Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. – Leipzig: Langenscheidt, 2013.
3. Pickl S. Formen und Funktionen des Konjunktivs II in historischen ostoberdeutschen Predigten: Eine Langzeit-Perspektive // *Linguistik Online*. – 2022. – P. 157–192.
4. Тищенко О. С. Система дієслівних способів у німецькій мові: навчальний посібник. – Київ: Либідь, 2019.
5. Корунець І. Г. Порівняльна грамати́ка німецької та української мов. – Київ: ВЦ «Академія», 2018.

Саркісова Кіра

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

МОВА КОХАННЯ: ВІД ЛАТИНСЬКИХ ЕПІГРАМ ДО СУЧАСНОГО АНГЛІЙСЬКОГО СЛЕНГУ

Мова кохання – це найніжніша й водночас найсильніша мова у світі. Вона не потребує перекладу, бо зрозуміла серцем. Змінюючись разом із людством, вона завжди залишається джерелом натхнення для поетів усіх часів. Ще в античності Гай Валерій Катулл зумів передати любов не як пристрасть, а як стан душі – глибокий, щирий і навіть трагічний. У його віршах звучить не лише кохання до жінки, а й боротьба серця, яке одночасно любить і страждає. Саме тому мову кохання Катулла можна вважати початком нової епохи – коли почуття стали говорити голосом духовності, а не лише пристрасті. Антична мова кохання вирізнялася емоційністю, метафоричністю та ідеалізацією почуттів. Поети описували любов як силу, що водночас дарує радість і страждання, здатну впливати на долю людини.

У римській поезії ця тема яскраво простежується у творах Овідія (*Ars amatoria, Героїди*), де любов постає як мистецтво взаємодії між закоханими, а Катулл через образ Лесбії демонструє щирість, пристрасть і духовну глибину почуттів. У грецьких епосах, зокрема в «Одіссеї», Пенелопа символізує вірність і терпіння, а Брісеїда в «Іліаді» – чистоту та стійкість душі. Важливий внесок у становлення європейської традиції кохання зробили латинські вислови, що дійшли до наших днів: *Amor vincit omnia* – «Любов перемагає все», *Cape diem* – «Лови момент», *Cor cordis* – «Серце серця». У цих афоризмах відображено основні риси античного бачення любові – її всесильність, неповторність кожної миті та глибокий духовний зміст почуттів.

Мова кохання античності поєднувала емоційність, образність і морально-психологічну складову, закладаючи основу для всієї подальшої європейської літератури. Через вплив латини, церкви та літератури в англійській мові поступово сформувався власний любовний словник. Уже в добу Відродження поезія Шекспіра передала тонку гру почуттів – від ніжності до ревності. Такі слова, як *sweetheart, beloved* чи *darling*, стали символом глибокої, відданої любові. У поезії романтиків XVIII–XIX століть (*Byron, Shelley, Keats*) любов набула нового змісту – стала не лише пристрастю, а й філософським переживанням єдності душ.

З розвитком суспільства та зміною цінностей емоційний тон любовної лексики також трансформувалася: від піднесеного й сакрального – до індивідуального, іноді іронічного. Еволюція відображає зміну способу мислення: людина продовжує говорити про любов, але робить це більш просто, без пафосу, проте не менш щиро. Сучасна англійська мова постійно змінюється, а разом із нею – і способи говорити про почуття. Якщо колись звучали ніжні *sweetheart, darling* чи *beloved*, то сьогодні молодь частіше вживає *bae, crush, simp* або *situationship*. Ці слова народилися у соціальних мережах і стали частиною нової мови емоцій.

Сленг – це живий, гнучкий механізм мови, що безперервно відгукується на культурні тенденції, розвиток технологій і появу нових форм стосунків.

Платформи на кшталт TikTok і Instagram, меми, фільми та музика формують нову манеру говорити про кохання. Сучасна молодь прагне передати складні емоції коротко, яскраво й з гумором – і саме сленг стає інструментом цієї експресії. Наприклад, *bae* (*before anyone else*) означає «кохану людину»: *I'm spending the day with my bae*. А вираз *to ship* (від слова *relationship*) перекладається як «підтримувати пару»: *Fans totally ship those two characters!*

Слово *simp* описує того, хто надто відданий своїй симпатії, *situationship* позначає «стосунки без чіткого визначення», а *love bombing* – це перебільшена увага, яка часто приховує маніпуляцію. Такі терміни демонструють, як сучасна мова кохання відходить від класичного романтизму й набуває рис відвертості, самоіронії та реалізму. Попкультура лише підсилює ці зміни. У творчості Doja Cat, The Weeknd, Billie Eilish, Drake, а також у трендах TikTok любовна лексика поєднує гумор, емоційність і навіть сарказм. Вона стає частиною цифрового простору, де любовні переживання подаються легко, іноді мемно, але завжди з щирими емоціями.

Мова кохання – це безперервна еволюція від поетичних латинських епіграм до лаконічних сленгових формул ХХІ століття. Вона змінює форму, але зберігає сутність: прагнення людини висловити найглибше з почуттів. Від *Amor vincit omnia* до *bae* і *situationship* – любов залишається тією силою, що поєднує покоління, культури й мови, нагадуючи, що справжні емоції ніколи не втрачають своєї універсальності.

Література

1. Бровко К. А. Англійський сленг у соціальних мережах: семантико-функціональний аспект. Ніжин : Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, 2023. 75 с.

2. Петришин М. Й. Концепт любов крізь призму латинських паремій. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2020. Випуск 14. Т. 1. С. 256–260.

3. Turenko V. Ancient philosophy of love. Kyiv: Taras Shevchenko National University of Kyiv, 2017. URL:

https://www.academia.edu/33567150/Ancient_philosophy_of_love_in_Ukrainian

(дата звернення 05.11. 2025)

4. Xurmetullaevna U. Z., Jen'isbaevna R. M. Slang and its place in modern English language. *Journal of Scientific Research and Trends*. 2025. URL: <https://jsrt.innovascience.uz/index.php/jsrt/article/view/824/701> (дата звернення 05.11. 2025)

Світлична Анастасія

Науковий керівник: д. пед. н., проф. Цокур О. С.

Міжнародний університет

ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах цифрової трансформації суспільства формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти набуває особливого значення, оскільки остання тлумачиться в якості ключового чинника підготовки конкурентоспроможного фахівця - як «комплексна якість особистості, що завдяки досконалому оволодінню відповідними лінгвістичними, соціокультурними та прагматичними знаннями, вміннями і навичками, забезпечує здатність ефективно спілкуватися іноземною мовою в академічних, професійних і соціокультурних ситуаціях, сприяючи успішності міжкультурної комунікації» [2]. Отже, необхідність досягнення здобувачами вищої освіти найвищих рівнів іншомовної комунікативної компетентності зумовлено, з одного боку, глобальними інтеграційними процесами і зростанням ролі міжкультурної комунікації. З іншого, - трансформацією концепції навчання іноземних мов на засадах компетентнісного підходу, який вимагає інтенсивного застосування новітніх інформаційних технологій, мобільних додатків та цифрових ресурсів. Сукупність останніх, набуваючи властивостей провідних техніко-технологічних інструментів та потужних

дидактичних засобів іншомовної освіти, перетворюють традиційний освітній простір на інноваційний шляхом реалізації моделі електронного навчання іноземної мови.

Враховуючи актуальність проблеми інноватизації дидактичних та технологічних засад іншомовної освіти на засадах компетентнісного підходу та цифровізації освітнього середовища вищої школи, метою дослідження є теоретичне обґрунтування доцільності формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти засобами електронного навчання. В основі дослідження лежить положення про те, що інформатизація, цифровізація та інноватизація освітнього простору закладу вищої освіти кардинально змінює саму природу навчальної взаємодії провідних суб'єктів іншомовної освіти, створюючи за рахунок впровадження технологій електронного навчання більш сприятливі психолого-педагогічні умови для активного діалогу, самостійного пізнання й рефлексії.

У ході дослідження було виявлено, що ефективність формування іншомовної комунікативної компетентності у цифровому середовищі забезпечується єдністю когнітивно-комунікативного, інтерактивного та компетентнісного підходів. Їх синергія, як свідчать зарубіжні науковці (S.Baimakhan, M.Byram, C. Kramsch), дає змогу не лише більш успішно розвивати мовні і мовленнєві вміння суб'єктів іншомовної освіти, а й формувати їхню здатність до міжкультурної взаємодії, критичного мислення та саморегульованого вивчення іноземних мов [2]. Через це, електронне навчання сприяє успішній інтеграції мовного, соціокультурного та когнітивного досвіду здобувача, надаючи можливість використовувати іноземну мову не лише як інструмент пізнання, але й засів соціалізації та професійної самореалізації. Таке навчання базується на принципах інтерактивності, мультимодальності, зворотного зв'язку, адаптивності та автентичності [3], які забезпечують як високий рівень занурення здобувачів вищої освіти в іншомовне полікультурне середовище, так і суттєво інтенсифікують їхню іншомовну комунікативну практику.

У сучасних умовах інтенсивної цифровізації та трансформації освітнього простору лінгводидактичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти набувають особливої ваги, оскільки саме вони визначають ефективність реалізації їхньої іншомовної підготовки у вищій школі. Аналіз наукових джерел дозволяє стверджувати, що іншомовна комунікативна компетентність у цифровому середовищі виступає не лише інтегративним результатом засвоєння мовних знань, а й показником здатності здобувача діяти комунікативно в міждисциплінарних і глобалізованих контекстах. Сучасна вища освіта формує не просто користувача іноземної мови, а суб'єкта, здатного здійснювати критичне, рефлексивне й відповідальне іншомовне спілкування з урахуванням культурної, когнітивної та цифрової специфіки комунікативних процесів.

Таким чином, електронне навчання постає не лише інструментом модернізації освітнього процесу, а й каталізатором методологічних змін, що сприяють розвитку цілісної мовної особистості, здатної до критичного мислення, міжкультурного діалогу та професійної самореалізації в умовах глобалізованого інформаційного суспільства. Пов'язано це з тим, що використання арсеналу іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти у цифровому середовищі на основі їхнього занурення у формат електронного навчання, передбачає більш тісну взаємодію когнітивних, лінгвістичних, соціокультурних та технологічних факторів [1]. Зокрема, інтерактивні онлайн-платформи створюють умови для постійної міжкультурної взаємодії, що сприяє розвитку критичного мислення, толерантності та емпатії. Використання мультимедійних засобів і адаптивних технологій розширює можливості для індивідуалізації навчального процесу, що, у свою чергу, підвищує ефективність формування стратегічної та прагматичної складових іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти.

Література

1. Baimakhan S. Digital Strategies in Language Education: Autonomy, Interactivity and Global Competence. Cambridge Scholars Publishing, 2024. 284 с.
2. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence: Revisited. Multilingual Matters, 2021. 240 с.
3. Kramsch C. Language as Symbolic Power: Re-examining the Intercultural Turn. Oxford University Press, 2023. 296 с.

Семенова Аліна

Науковий керівник: Панчук Л. В.

Національний університет “Одеська політехніка”

ТОЧНІСТЬ І ВАРІАТИВНІСТЬ У НІМЕЦЬКОМУ МОВЛЕННІ: ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Переклад з німецької мови на українську вимагає поєднання двох ключових аспектів: точності в передачі змісту оригіналу та природності мови перекладу. Німецька мова, відома своєю структурованістю, чіткістю граматики та розвиненою термінологією, водночас відрізняється значною варіативністю на рівні лексики, стилістики та комунікативних стратегій. Саме це поєднання структурованості та гнучкості створює для перекладача головну дилему: як зберегти вірність оригіналу, уникаючи при цьому буквальності та штучності. Таким чином, пошук балансу між адекватністю та варіативністю стає центральним завданням у процесі перекладу.

Для перекладача бути точним - означає відтворити в новому тексті не лише зміст, а й комунікативну мету та вплив оригіналу. Саме цю якість часто вважають найважливішою. Як зазначають Кияк Т.Р. та інші “переклад повинен, насамперед, повністю передавати смисл оригіналу” [3, с.20]. Буквальний же переклад, або дослівність, зосереджений на механічному відтворенні лексичних одиниць і граматичних структур, що нерідко призводить до втрати смислу та порушення норм мови перекладу. Розглянемо

приклад: (“Das Kind ist ihm auf den Leim gegangen.”) при буквальному перекладі (“Дитина пішла йому на клей.”) є абсолютно безглуздом, тоді як адекватний переклад (“Дитина попалась йому на гачок.” або “Дитина дала себе обдурити.”) правильно передає ідіоматичне значення вислову - “потрапити в пастку, дати себе обдурити”. Таким чином, точність досягається шляхом передачі смислу, а не механічного копіювання форм.

Варіативність німецької мови проявляється на кількох рівнях. Насамперед, це лексична варіативність, тобто наявність численних синонімічних рядів, які розрізняються стилістичним забарвленням, частотністю вживання та семантичними відтінками. Одне поняття “купити” може бути передане низкою дієслів: kaufen (нейтральне, найпоширеніше), erwerben (книжкове, офіційне, часто стосується нерухомості або цінних активів), sich zulegen (розмовне, “придбати собі щось”). Вибір еквівалента залежить від контексту та реєстру мовлення. Наприклад, у юридичному документі “einen Gegenstand erwerben” буде перекладено як “придбати предмет”, тоді як у побутовій розмові “Ich habe mir ein neues Auto zugelegt” - “Я собі придбав нову машину”. Стилiстична варіативність також є важливою характеристикою. Німецька мова має чітку диференціацію функціональних стилів. Як зазначається в підручнику “стилiстика пропонує специфічні моделі, які описують ситуативні фактори, які впливають на мову” [3, с.15]. Це стосується, зокрема, рівня ввічливості та формальності. Порівняємо “*Hau ab!*”(грубе, розмовне) та “*Bitte gehen Sie!*” (офіційно - ввічливе). Обидва вислови можуть мати один комунікативний намір - прохання/ наказ піти геть, але їх тональність кардинально відрізняється. Перекладач зобов'язаний відтворити цей стилістичний нюанс українськими засобами: від різкого “Забирайся!”/ “Іди геть!” до офіційного “Прошу Вас піти”.

Поєднання точності та варіативності створює низку специфічних викликів для перекладача з німецької мови, які проявляються на різних рівнях мовної структури. На синтактичному рівні особливі труднощі виникають через характерні для німецької мови рамкові конструкції. Наприклад речення

“Ich habe gestern im Kino einen sehr interessanten Film gesehen” потребує трансформації у природний для української мови порядок слів: “Учора в кіно я подивився дуже цікавий фільм”. Ця необхідність структурних змін постає ще чіткіше при роботі зі складними синтаксичними конструкціями, для збереження німецької архітекtonіки речення могло б призвести до незрозумілого українського тексту. Не менш важливим аспектом є адекватна передача фразеологічних одиниць. Переклад стійких виразів вимагає пошуку функціональних аналогів, а не буквального відтворення. Так, вираз “Da steppt der Bär” правильно передається українськими відповідниками “Там буде весело!” або “Там гулятимуть на повну!”. Цей принцип пошуку смислових, а не формальних відповідностей особливо актуальний у роботі з образною лексиною.

Для досягнення балансу між точністю та варіативністю перекладачі вдаються до низки трансформаційних прийомів. Ефективним є прийом зміни частини мови (перехід від іменникової конструкції до дієслівної та навпаки). Цей прийом допомагає урівноважити тенденцію німецької мови до номіналізації та української – до вербалізації. Наприклад, речення “Sie ist eine gute Läuferin” (додай ще якийсь приклад в цьому дусі) (іменникова конструкція) природно перекладається як “Вона добре бігає” (дієслівна конструкція), що робить українське речення більш динамічним і природним. Аналогічно, конструкція “Sie ist eine ausgezeichnete Klavierspielerin” знаходить свій природний відповідник у варіанті “Вона чудово грає на фортепіано”. Окрему увагу потребує контекстуальна підстановка, особливо при роботі з багатозначними словами. Наприклад, німецьке “die Intelligenz” означає не “інтелігенція”, а “інтелект”. У таких випадках на допомогу перекладачеві приходить авторитетний словник Duden, який надає не лише дефініції, а й стилістичні позначки та приклади вживання. Звертання до словника Duden дозволяє точно визначити семантичне поле слова в німецькій мові та уникнути помилкових відповідностей. Таким чином, точність перекладу досягається не

буквальним копіюванням слів, а виваженим вибором значення, підтвердженого нормативними джерелами та підкріпленого контекстом.

Отже, успішний переклад з німецької мови на українську є мистецтвом пошуку рівноваги. Точність, якої вимагає німецька мова, полягає не в буквальності, а у правильній передачі смислу, комунікативного наміру та функції тексту. Варіативність німецького мовлення вимагає від перекладача високої мовної компетенції, чуття стилю та здатності до творчого пошуку адекватних відповідників. Подолання специфічних труднощів, таких як рамкової конструкції, фразеологізми та термінологічна полісемія, здійснюється завдяки арсеналу перекладацьких трансформацій. Таким чином, ключем до якісного перекладу є глибоке розуміння як системних відмінностей мов, так і їх внутрішньої варіативності, що дозволяє створити текст, одночасно точний щодо оригіналу і абсолютно природний для мови перекладу.

Література

1. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій : навч. посібник. Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 215 с.
2. Драганова Н., Король А. Особливості перекладу текстів німецькомовного офіційно-ділового дискурсу. *Вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Германська філологія*. URL: <https://journals.chnu.edu.ua/gp/article/view/212/210>.
3. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія і практика перекладу (німецька мова) : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова Кн., 2006. 592 с.
4. Лисенко Г. Л., Баклан І. М., Чепурна З. В. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 204 с.

МОВА КІНО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова кіно є однією з форм знакових систем, через які люди виражають свої думки, ідеї та емоції, а також передають культурні цінності. Кіно поєднує різні «мови» – усну мову, візуальні образи, міміку, жести, музичний супровід, світло і колір у єдину систему, здатну передавати значення та формувати наше уявлення про світ. Будь-який елемент кіно, який виконує функцію знака і організований у систему, здатну передавати значення, можна розглядати як частину мови кіно [4, с. 18].

Художня сила кінематографа виходить далеко за межі розваг; він формує та відображає культурну ідентичність значущими способами. Фільми стають своєрідними «вікнами» у різноманітні суспільства, традиції та світогляди. Вони розповідають історії, які формують як особисту, так і колективну ідентичність, допомагаючи подолати розрив між культурами, водночас зберігаючи унікальні наративи. Отже, досліджуючи вплив кіномистецтва на культурну ідентичність, важливо усвідомлювати, як оповідь, символіка та візуальне представлення формують наше відчуття себе та спільноти [6].

Кіно – це не лише мистецтво відображення дійсності, а й активний чинник її творення. Воно не просто показує суспільство, у якому створюється, а й здатне впливати на його розвиток, формувати ідеології, об'єднувати людей спільними цінностями та культурними символами. Як зазначав Бенедикт Андерсон, нації можна розглядати як «уявні спільноти», які існують завдяки спільним наративам. У цьому сенсі кінематограф виступає одним із найпотужніших інструментів конструювання таких спільнот, адже саме через

фільми формується спільне бачення історії, майбутнього та культурних орієнтирів [5].

Важливо також зазначити, що культурна ідентичність визначається як внутрішнє уявлення людини про себе як частину певної культурної спільноти. Через кінематограф глядач знайомиться з історією, традиціями, цінностями та способом життя конкретної культури. Фільми передають символи та значення, що формують уявлення про національну та етнічну приналежність, мову, релігійні переконання та культурні практики. Таким чином, кіно стає засобом не лише пізнання іншої культури, а й саморефлексії, сприяючи усвідомленню власної ідентичності [3].

Кожен фільм є своєрідним відображенням суспільства, у якому він створений. Стрічки передають цінності, настрої та емоції культур, демонструють спосіб мислення й систему моральних координат суспільства. Глядач, взаємодіючи з фільмом, проживає емоційний досвід, який може впливати на його уявлення про себе, інших людей і світ довкола. Теми боротьби, кохання, втрат і самопізнання, що часто лежать в основі фільмів, віддзеркалюють універсальні людські переживання, створюючи спільний культурний простір розуміння [6].

Водночас кінематограф є не лише дзеркалом, а й інструментом культурної критики. Через художні образи режисери піднімають питання справедливості, ідентичності, свободи та нерівності, формуючи нові ціннісні орієнтири. Крім того, кіно відіграє важливу роль у збереженні культурної пам'яті, зокрема через переосмислення історичних подій, фольклору та народних традицій, допомагаючи суспільству не втратити власну ідентичність у процесі глобалізації.

Не менш значущим є вплив кіно на соціальні процеси. Документальні фільми нерідко стають каталізаторами змін, демонструючи, що кінематограф може бути не лише засобом відображення, а й рушійною силою розвитку суспільства [5].

Сучасні технології ще більше розширили можливості кіно. Стрімінгові платформи, як-от Netflix, зробили міжнародне кіномистецтво доступнішим, відкриваючи глядачам нові культурні перспективи. Знайомство з кінематографом різних народів сприяє розвитку емпатії, взаємоповаги та міжкультурного діалогу. Водночас глобальний кіноринок може призводити до певної культурної уніфікації, коли домінантні наративи затьмарюють голоси меншин. Тому надзвичайно важливо підтримувати різноманіття у кіновиробництві, аби кожна культура мала можливість бути почутою [6].

Фільми впливають на формування світогляду, уявлень про соціальні норми та цінності. Вони здатні стимулювати роздуми, розвивати співпереживання та толерантності, але водночас іноді можуть посилювати стереотипи або спотворювати реальність. Водночас кіно виступає своєрідним документом культури, здатним зберігати традиції, мову та інші аспекти життя, які могли б бути втрачені з часом.

Таким чином, кіномистецтво має потужний вплив на культурну ідентичність суспільства. Воно відображає різноманітні культурні явища, порушує актуальні соціальні проблеми, сприяючи формуванню наших цінностей, розширює світогляд і сприяє розумінню культурного різноманіття. Усвідомлення ролі кіно на суспільство допомагає глибше усвідомлювати себе, інших людей та світ навколо нас [2].

Отже, мова кіно є не лише способом художнього самовираження, а й потужним інструментом формування культурної пам'яті, ідентичності та глобального діалогу. Розуміння цієї мови допомагає не лише сприймати фільми як мистецтво, а й осмислювати власне місце у світі культурних значень.

Література

1. Брюховецька Л. І. Кіномистецтво : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Брюховецька. Київ: Логос, 2011. 391 с.
2. Kolins. Кіно та культурна ідентичність: як фільми відображають та формують суспільні цінності. Семе Ти. URL: <https://samety.com.ua/kino-ta->

[kulturna-identychnist-yak-filmy-vidobrazhayut-ta-formuyut-suspilni-tsinnosti/](#)

(дата звернення: 04.11.2025).

3. Протасова (Збаранська) А. Ідентичність: хто я, який я? Meclee. URL: [https://meclee.com/blog/obshchie/identychnist-hto-ya-yakiy-ya](#) (дата звернення: 04.11.2025).

4. Hall S. Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. London : Sage, 1997.

5. Multimedia Marketing Group. Part 2: How Film Creates and Shapes Culture. MMG, 2023. URL: [https://mmg-1.com/part-2-how-film-creates-and-shapes-culture/](#) (дата звернення: 04.11.2025).

6. Prathapan A. The Impact of Film on Cultural Identity: Exploring the Unknown Narratives. 2023. URL: [https://www.anoopprathapan.com/post/the-impact-of-film-on-cultural-identity-exploring-the-unknown-narratives](#) (дата звернення: 04.11.2025).

Сінчук Аріна

Науковий керівник: к. філол. н., доцент кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови Віт Ю.В.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ ТЕРМІНІВ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ

Епідеміологія є однією з ключових дисциплін сучасної науки, що вивчає закономірності поширення захворювань серед населення та розробляє методи їхнього контролю й профілактики. У ХХІ столітті, коли людство стикається з глобальними пандеміями, біологічними загрозами та екологічними змінами, значення епідеміології виходить далеко за межі медицини – вона стає наукою про суспільне виживання.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю глибокого аналізу англomовної епідеміологічної термінології, яка є не лише лінгвістичним явищем, а й важливим засобом міжнародної наукової

комунікації. Саме терміни забезпечують точність фахового спілкування та відображають історію становлення наукових понять.

Термін «епідеміологія» походить від грецьких слів «ἐπιδημία» (*epidēmia*), що означає «масове поширення хвороби» та «λόγος» (*logos*) – «вчення», «наука». Перші спроби систематизації понять, пов'язаних із поширенням хвороб, сягають античності. Давньогрецькі лікарі Гіппократ і Гален використовували терміни *epidemia* та *pandemia* для опису масових захворювань. У латинізованій формі слово «*epidemiologia*» з'явилося у XVII столітті у працях французького лікаря Луїссона Ліонофа, а в англійській мові поширилося у XVIII–XIX століттях.

Українська наукова школа, представлена Левом Громашевським, розглядала епідеміологію як науку про інфекційні процеси. Епідеміологія вивчає не просто хворобу, а її рух у популяції, враховуючи чинники, що сприяють або перешкоджають цьому руху, цей підхід підкреслює динамічність епідемічного процесу та його соціальну природу. У той же час британський вчений Вільям Фарр один із засновників медичної статистики, у XIX столітті визначав епідеміологію через призму кількісного аналізу: «Епідеміологія – це наука, що базується на цифрах, які говорять про здоров'я і смерть» [1; с. 496]. Його акцент на статистичних даних заклав основи для сучасних методів аналізу. Американський підхід, яскраво представлений Джоном Сноу, фокусувався на причинно-наслідкових зв'язках: «Епідеміологія – це пошук джерела хвороби та шляхів її усунення» [5; с. 162], – показав він на прикладі своєї роботи з холерою.

Таким чином, у різних підходах термін набуває специфічного забарвлення: від інфекційного фокусу в українській традиції до статистичного і причинного аналізу у британській та американській школах.

Сучасна епідеміологія вже давно вийшла за межі просто вивчення захворювань. Вона стала міждисциплінарною наукою, що поєднує знання з медицини, соціології, екології та економіки. Сьогодні епідеміологія не обмежується лише медичними аспектами, а також включає дослідження

соціальних, економічних і навіть культурних чинників, які можуть впливати на поширення хвороб.

Епідеміологія набуває також нових вимірів завдяки використанню новітніх технологій, зокрема в генетиці та молекулярній біології. Вивчення генетичних факторів, що визначають сприйнятливість до хвороб, стало важливим напрямом епідеміологічних досліджень. Це дозволяє досліджувати хвороби не тільки з медичної точки зору, але й на молекулярному рівні, що суттєво змінює наше розуміння епідемій.

Інтеграція епідеміології з іншими науками, зокрема соціологією та економікою, дозволяє краще зрозуміти, як соціальні структури та політичні режими впливають на поширення захворювань. Соціокультурні фактори, такі як рівень життя, доступ до медичних послуг, політичні умови, а також культурні та етнічні особливості, можуть суттєво змінювати поширення хвороб в різних регіонах. Це вимагає нового підходу до терміна, який розглядається не лише через призму медичних фактів, а й з урахуванням соціальних, економічних і політичних реалій.

Отже, еволюція терміна «епідеміологія» ілюструє, як наука, через розвиток своєї теоретичної та практичної складової, не лише адаптується до нових реалій, а й розширює свої межі, залучаючи нові галузі знань. Вивчення цього терміна через призму філології дозволяє побачити, як зміни в суспільних потребах і наукових підходах призводять до перетворення терміна в багатозначний інструмент для міждисциплінарних досліджень і вирішення глобальних проблем здоров'я.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі динаміки англomовних епідеміологічних термінів у контексті цифровізації та глобальної наукової комунікації.

Література

1. Farr W. Vital Statistics: A Memorial Volume of Selections from the Reports and Writings of William Farr. – London : The Sanitary Institute, 1885. – 496p.

2. Gomez-Verjan J. C., Rivero-Segura N. A. Genetic Approaches in Modern Epidemiology. – Oxford : Oxford University Press, 2017. – 301p.
3. Gromashevskiy L. V. Theory of Epidemic Process. – Kyiv : Zdorovia, 1941. – 280p.
4. Petrov M. Epidemiology as an Interdisciplinary Science. – Kyiv : Medytsyna, 2017. – 245p.
5. Snow J. On the Mode of Communication of Cholera. – London : John Churchill, 1855. – 162p.

Степаненко Яків

Науковий керівник: Пшоняк В.О.

Одеський Національний Морський Університет

ЛІНГВІСТИКА НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ: НЕОЛОГІЗМИ, СВІТОБУДОВА ТА ЖАНРОВІ НОРМИ

Наукова фантастика (НФ) – це, по суті, жанр про надію та попередження. Вона занурює нас у світи, що не є нашими, наповнені технологіями, суспільствами та ідеями, яких ще не існує. Актуальність дослідження полягає у необхідності систематизувати лінгвістичні особливості жанру, де неологізм виступає не просто стилістичним прийомом, а ключовим інструментом світобудови.

Теоретик Дарко Сувін назвав визначальний принцип жанру “когнітивним відчуженням” (cognitive estrangement) – здатністю зробити звичне дивним, а дивне – логічним [4]. Як стверджує Адам Робертс, НФ – це “Література ідей”, але ці ідеї стають відчутними лише завдяки інноваційній мові [3].

Головним інструментом у цій світобудові є неологізм. Такі терміни, як “гіпердвигун” чи “реплікант”, інкапсулюють у собі складну ідею, роблячи її зрозумілою. Способи створення цих неологізмів суттєво різняться залежно від

піджанру, оскільки естетика й філософія кожного з них безпосередньо впливають на підхід автора до мови.

Тверда наукова фантастика надає перевагу науковій правдоподібності та системній логіці. Мова тут імітує технічний дискурс, створюючи правдоподібний світ. Неологізми зазвичай створюються логічно (телескопія, префіксація). Терміни на кшталт “*plasteel*” (пластик + сталь) створені так, щоб їхнє значення можна було вивести з компонентів. Ця ясність служить головній темі жанру: раціональному осмисленню складних систем. Мова тут – це інструкція до світу.

Кіберпанк, навпаки, менше переймається науковою точністю, а більше – естетикою, атмосферою та соціальним коментарем. Його лексикон – це хаотична суміш вуличного сленгу, комп’ютерного жаргону та хижого корпоративного брендингу. У традиції, закладеній Вільямом Гібсоном, мова кіберпанку навмисно стилізована. Мета тут – не миттєва ясність, а створення специфічного нуарного тону, що віддзеркалює теми жанру: корпоративний контроль та розмиття межі між людиною й машиною [1].

Висновки. Неологізм у науковій фантастиці не є монолітним поняттям. Його лінгвістичні характеристики (структура, семантика, спосіб творення) безпосередньо залежать від норм та філософії конкретного піджанру.

У твердій НФ неологізм виступає як інструмент логічної світобудови, що прагне до термінологічної чіткості та системності, часто використовуючи прозоре калькування та морфологічні адаптації. У кіберпанку неологізм є інструментом створення атмосфери, надаючи перевагу стилістичній ефектності, сленгу та конотаціям.

Перспективи подальших досліджень полягають у лінгвістичному аналізі інших піджанрів НФ (напр., соціальна фантастика, космоопера, постапокаліпсис).

Література

1. Cavallaro D. Cyberpunk and Cyberculture: Science Fiction and the Work of William Gibson. London : Athlone Press, 2000. 256 p.

2. Hartwell D. G. Age of Wonders: Exploring the World of Science Fiction. New York : Walker & Company, 1984. 203 p.

3. Roberts A. Science Fiction (The New Critical Idiom). London : Routledge, 2000. 208 p.

4. Suvin D. Metamorphoses of Science Fiction: On the Poetics and History of a Literary Genre. New Haven : Yale University Press, 1979. 433 p.

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31024>

Столяренко Оксана

Вінницький національний технічний університет

Столяренко Олена

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

В умовах глобалізації економіки та інтернаціоналізації інженерної діяльності сучасний фахівець технічного профілю дедалі частіше бере участь у транснаціональних проєктах. Це зумовлює кардинальну зміну вимог до його комунікативних навичок, оскільки традиційна підготовка з іноземної мови ігнорує міжкультурний та професійно-комунікативний контексти, створюючи значний розрив між академічними знаннями та реальною здатністю ефективно спілкуватися у полікультурному професійному середовищі. Таким чином, виникає гостра потреба у науковому обґрунтуванні дієвого дидактичного підходу, здатного цілісно інтегрувати лінгвістичну, професійну та культурну підготовку.

Аналіз досліджень підтверджує, що необхідність формування міжкультурної комунікативної компетентності (МКК) визнана ключовою умовою успішної міжнародної мобільності інженерів. Дослідники

(Левченко І. О. [1], Приходько В. С. [2], Столяренко О. В., Магас Л. М. [3]; [4]; [5]) розглядають МКК як інтегральну характеристику, що охоплює мотиваційно-ціннісний та когнітивно-діяльнісний компоненти. Хоча міждисциплінарний підхід визнано інноваційною стратегією, що сприяє розвитку навичок вирішення проблем у реальних умовах, бракує цілісної структурно-функціональної моделі інтеграції професійних та лінгвістичних дисциплін для формування МПКК.

Науковим результатом дослідження є обґрунтування того, що МПКК інженера є інтегральним утворенням трьох ключових компонентів, як це підкреслює В. С. Приходько: мотиваційно-ціннісного (внутрішня готовність, толерантність, запобігання конфліктам), когнітивно-діяльнісного (володіння професійною термінологією, ведення документації, знання професійної культури та етикету країн-партнерів) та особистісно-рефлексивного (здатність до самоаналізу та ефективного застосування стратегій компенсації у складних ситуаціях) [2].

Сам міждисциплінарний підхід реалізується через змістовну та процесуальну інтеграцію. Змістовна інтеграція передбачає формування курсу іноземної мови на основі реальних комунікативних завдань, термінології та тем профільних інженерних дисциплін, наприклад, "Презентація CAD-моделі для міжнародного замовника". Процесуальна інтеграція здійснюється через інноваційні форми навчання, зокрема, Case Study (аналіз міжкультурних комунікативних провалів, спричинених культурною різницею), Integrated Project-Based Learning (спільне виконання інженерного проєкту, що вимагає обов'язкової комунікації іноземною мовою) та Role-Playing and Simulation (моделювання ділових переговорів з представниками різних культур).

Для систематизації процесу запропоновано триетапну структурно-функціональну модель : професійно-мотиваційний етап (формування ціннісного ставлення), міждисциплінарно-діяльнісний етап (формування практичних умінь через інтегровані методи) та рефлексивно-адаптивний етап (оцінювання, самокорекція та формування стратегічної компетентності).

Отже, теоретичне обґрунтування засвідчило, що міждисциплінарний підхід є найбільш ефективною стратегією, оскільки перетворює іноземну мову на інструмент інженерної діяльності. Подальші дослідження будуть спрямовані на емпіричну перевірку ефективності запропонованої моделі та розробку критеріїв оцінювання рівня сформованості МПКК майбутніх інженерів.

Література

1. Левченко І. О. Міжкультурна компетентність: поняття, структура, принципи та методи розвитку. *Вісник освіти дорослих*. 2022. Вип. 1. С. 120–135.
2. Приходько В. С. Сутність і структура іншомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх інженерів. *Міжнародний філологічний часопис*. 2023. № 4. С. 200–215.
3. Столяренко О. В., Столяренко О. В. Міжкультурний підхід у формуванні англомовної компетентності майбутнього фахівця. *Матеріали ІІІ всеукраїнської науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ*, Вінниця, 20–22 березня 2024 р. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp/2024/paper/view/20218/16719> (дата звернення: 23.10.2025).
4. Столяренко О. В., Столяренко О. В., Магас Л. М. Освіта в міждисциплінарному вимірі. *Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога : теорія, історія, практика* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, (м. Умань, 24 листопада 2021 р.) / гол.ред. Бойченко В. В. Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. – 240 с. – С. 236 -240.
5. Столяренко О. В., Столяренко О. В., Магас Л. М. Удосконалення мовних та професійних компетентностей майбутнього інженера в процесі вивчення іноземної мови: Збірник тез доповідей [Електронний ресурс] VI Міжнародної науково практичної інтернет-конференції «Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії». Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. 423 с. С. 381-383.

Туша Євгеній

Науковий керівник: д. філол. н., проф. Шкворченко-Осадца Н. М.

Міжнародний університет

НОВИННИЙ ДИСКУРС АНГЛОМОВНИХ ЗМІ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОВНОГО ВПЛИВУ

У сучасному медійному просторі англomовні засоби масової інформації відіграють ключову роль у формуванні громадської думки, політичної свідомості та соціальних установок. Проблема маніпуляції у новинному дискурсі є надзвичайно актуальною, адже мова новин здатна не лише інформувати, а й приховано впливати на емоції, оцінки та поведінку аудиторії [1; 2].

Маніпулятивні стратегії в медіа реалізуються на різних рівнях: лексико-семантичному, синтаксичному, стилістичному та прагматичному. До лексико-семантичних засобів належать евфемізми, емоційно забарвлені слова та метафори, що створюють певну оцінку події або дії учасників комунікації [4]. Синтаксичні засоби включають безособові та пасивні конструкції, інверсії, а також контрастні опозиції, які дозволяють автору приховати суб'єкт дії або сформулювати поляризоване бачення ситуації [2; 5]. Стилiстичні та прагматичні ресурси, такі як заголовки, підводки, гіперболи та емоційна оцінка, активізують читача, створюють емоційне забарвлення та сприяють прихованому впливу на його ставлення до подій [3; 1].

Дослідження мовних засобів маніпуляції має не лише теоретичне, а й практичне значення. Воно дозволяє виявити прийоми маніпуляції, систематизувати їх та розробити методики медіаграмотності, спрямовані на критичне сприйняття інформації [4; 5]. Актуальність дослідження обумовлена тим, що сучасні новини англomовних ЗМІ, особливо в умовах глобалізації

інформаційного простору та цифрових платформ, дедалі частіше стають засобом прихованого впливу на громадську думку.

Метою даного дослідження є виявлення та систематизація мовних засобів маніпуляції у новинному дискурсі англomовних ЗМІ, а також визначення їхніх комунікативних і прагматичних ефектів. У межах роботи проаналізовано як класичні друковані матеріали та академічні джерела, так і сучасні електронні публікації [4; 5], що дозволяє комплексно оцінити механізми мовного впливу.

Мовні засоби маніпуляції у новинному дискурсі англomовних ЗМІ можна класифікувати за кількома рівнями: лексико-семантичним, синтаксичним, стилістичним та прагматичним [1; 2]. Кожен із зазначених рівнів реалізує специфічні механізми впливу на читача та сприяє формуванню його оцінок подій.

До лексико-семантичних засобів належать слова та словосполучення, що несуть оцінне або емоційне забарвлення. Так, у повідомленні BBC News “Russia’s actions have left Ukrainian cities in ruins” застосовано евфемізм “actions” замість більш точної та негативно забарвленої лексеми “attacks”, що зменшує сприйняття агресії [4]. Аналогічно, у новинах CNN використано конструкцію “Biden defends democracy as Trump threatens to undo years of progress”, де антонімічна опозиція “defends – threatens” створює у читача моральну дихотомію між позитивним та негативним оцінюванням суб’єктів комунікації [4].

Синтаксичні конструкції забезпечують можливість приховання або переміщення акценту на суб’єкті дії. Так, у повідомленні Al Jazeera “Thousands flee as conflict escalates” використано безособову форму, що дозволяє описати подію без уточнення конкретного виконавця дії [5].

Стилістичні засоби, включно з метафорами та гіперболами, активізують емоційне сприйняття інформації. У The Guardian у статті “As the planet burns, world leaders remain reluctant to act” використано метафору “the planet burns”,

що драматизує глобальну екологічну кризу і провокує у читача емоційну реакцію [4].

Прагматичні засоби маніпуляції включають оцінні висловлення, безпосередню апеляцію до джерел та емоційно забарвлені конструкції. Наприклад, у Bloomberg повідомлення “Markets tumble as investors fear prolonged instability” містить емоційно забарвлене дієслово “tumble” та концепт “fear”, що створює відчуття кризової ситуації у читача [5]. Подібна стратегія спостерігається у використанні безособових конструкцій із посиленням на джерела: “Critics say the administration’s border policy has led to chaos”, що дозволяє автору дистанціюватися від оцінки, зберігаючи видимість об’єктивності [2].

У реальних медіатекстах часто поєднуються кілька маніпулятивних прийомів одночасно. Так, у статті Sky News “AI could revolutionize jobs, but some fear the human cost” спостерігається синтаксичний контраст (could – fear) та прагматична оцінка, що формує у читача двоїсту емоційну реакцію: оптимізм і тривогу одночасно [5].

Комплексне застосування зазначених засобів у новинному дискурсі демонструє, що англomовні ЗМІ використовують мовні механізми для прихованого впливу на аудиторію, що потребує розвитку медіаграмотності та критичного сприйняття інформації [1; 4; 5].

Література

1. Беляєва, Л. В. Мовна маніпуляція в медійному дискурсі: теоретичні та практичні аспекти. – К. : Лінгвіст, 2018. – 248 с.
2. Ван Дейк, Т. А. Манипуляція в медіа-дискурсі : переклад з англ. – К. : Критика, 2001. – 256 с.
3. Почепцов, Г. Г. Теория текста і дискурс. – К. : Вища школа, 2000. – 400 с.
4. Farooq, M. Manipulative Language of Newspapers: A Contrastive Study // Academia Journal of Educational Research. – 2022. – Vol. 10, № 4. – P. 45–53. – Режим доступу:

<https://www.new.academiapublishing.org/journals/ajer/pdf/2022/Oct/Farooq.pdf>

(дата звернення: 23.10.2025).

5. Mialkovska, L., Yanovets, A., Sternichuk, V., Nykoliuk, T., Honchar, K., Khnykina, O. Manipulative Tactics in Modern English-Language Media Discourse: Linguistic, Pragmatic, and Educational Approach / L. Mialkovska, A. Yanovets, V. Sternichuk, T. Nykoliuk, K. Honchar, O. Khnykina // *Conhecimento & Diversidade*. – 2023. – Vol. 15, № 3. – P. 101–114. – Режим доступу: [https://www.researchgate.net/publication/374576104 MANIPULATIVE TACTICS IN MODERN ENGLISH-LANGUAGE MEDIA DISCOURSE LINGUISTIC PRAGMATIC AND EDUCATIONAL APPROACH](https://www.researchgate.net/publication/374576104_MANIPULATIVE_TACTICS_IN_MODERN_ENGLISH-LANGUAGE_MEDIA_DISCOURSE_LINGUISTIC_PRAGMATIC_AND_EDUCATIONAL_APPROACH) (дата звернення: 23.10.2025).

Удодова Вероніка

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний Університет,

ВПЛИВ НЕЙРОМЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЯКІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Сучасний етап розвитку цифрових технологій позначений активним упровадженням нейромережових систем у різні сфери діяльності людини, зокрема й у перекладознавство. Штучний інтелект поступово змінює підходи до процесу перекладу, пропонуючи нові інструменти для оптимізації роботи перекладача. Особливу актуальність ці технології мають у сфері художнього перекладу, де поєднуються точність, естетика й творча інтерпретація тексту. Саме тому дослідження впливу нейромережових технологій на якість художнього перекладу є важливим завданням сучасної лінгвістики.

Дослідження зосереджене на тому, щоб виявити, як саме нейромережеві технології впливають на якість художнього перекладу та яким чином можна досягти гармонійного поєднання людської творчості й машинної точності. Використання штучного інтелекту у перекладі дозволяє значно підвищити

швидкість роботи та забезпечити попередню структурну відповідність між текстами. Однак, навіть найсучасніші системи не завжди здатні адекватно передати культурні алюзії, іронію, художні образи й емоційні відтінки, які становлять основу художнього перекладу.

Нейромережеві системи перекладу базуються на складних алгоритмах машинного навчання, які дають змогу аналізувати контекст і знаходити статистично найбільш імовірні відповідники. Завдяки моделі «Transformer», запровадженій у 2017 році, якість автоматизованого перекладу значно зросла, адже такі системи навчилися враховувати контекст не лише на рівні окремих слів, а й у межах усього речення або навіть тексту. Попри це, процес художнього перекладу вимагає більш глибокого розуміння тексту – не лише змістового, а й емоційно-образного. У цьому аспекті машинний переклад часто демонструє обмеження, оскільки нейромережа не має естетичного відчуття мови та не здатна до інтерпретації, властивій людині.

Однією з головних проблем, що виникають під час машинного перекладу художніх творів, є втрата стилістичних та культурних особливостей. Наприклад, при перекладі метафор чи фразеологізмів нейромережа може обрати буквальний варіант, який позбавляє текст образності. Подібна ситуація спостерігається і в передачі авторського тону – машина здебільшого прагне до нейтральності, уникаючи стилістичних ризиків, характерних для живої мови. Водночас людський перекладач здатен інтуїтивно відчувати ритм і настрій твору, що робить результат перекладу більш виразним і автентичним.

Водночас нейромережеві технології мають очевидні переваги. Вони забезпечують високу швидкість перекладу, допомагають уникнути граматичних помилок, пропонують широкі словникові бази і дають змогу порівнювати різні варіанти перекладу. Використання штучного інтелекту особливо ефективно на початкових етапах роботи, коли потрібно отримати чорновий варіант перекладу. У такому разі перекладач може зосередитися не на механічній передачі змісту, а на творчому вдосконаленні тексту. Таким

чином, симбіоз людини та нейромережевої системи стає новою моделлю перекладацької діяльності, де штучний інтелект виступає інструментом, а не конкурентом.

Дослідження українських учених [1, 2, 3, 4, 5] підтверджують, що перспективи розвитку нейромереж у перекладознавстві тісно пов'язані з удосконаленням контекстного розуміння та емоційної адаптації тексту. Уже сьогодні можна спостерігати тенденцію до створення гібридних систем, де штучний інтелект і перекладач працюють у тісній взаємодії. Це дозволяє зберігати точність і водночас забезпечувати художню виразність тексту.

З огляду на це, варто зазначити, що подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку методик оцінювання якості машинного перекладу саме у сфері художніх текстів. Потрібно враховувати не лише лексико-граматичну правильність, а й здатність системи передавати атмосферу, інтонацію, авторську іронію та культурний підтекст. Одним із перспективних напрямів розвитку є створення спеціалізованих корпусів художніх текстів для навчання нейромереж, які б містили зразки образного мовлення, стилістичних фігур і метафоричних конструкцій. Це дозволить значно підвищити якість автоматизованих перекладів у майбутньому.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що нейромережеві технології мають істотний вплив на сучасне перекладознавство та відкривають нові можливості для оптимізації роботи перекладача. Проте вони не можуть повністю замінити людську творчість, оскільки художній переклад – це не лише передача інформації, а й мистецтво інтерпретації, яке потребує емоційного відчуття мови, індивідуального стилю та культурного досвіду. Найефективнішою моделлю роботи залишається співпраця людини та машини, коли нейромережа забезпечує попередній переклад, а перекладач надає тексту остаточної художньої форми. Такий підхід дозволяє не лише підвищити продуктивність перекладу, а й зберегти його естетичну цінність.

Подальші дослідження у цій сфері мають бути спрямовані на поглиблення розуміння процесів взаємодії між штучним інтелектом і

перекладачем, розробку ефективних методів редагування машинного перекладу та формування етичних стандартів використання нейромереж у творчій діяльності. Переклад майбутнього – це гармонійне поєднання інтелекту людини і потенціалу машини, де обидві сторони працюють на досягнення спільної мети – створення якісного, художньо довершеного тексту, який зберігає дух і красу оригіналу.

Література

1. Бараненко О. М. Роль штучного інтелекту в перекладацькій діяльності *Мовні і концептуальні картини світу*. 2023. №2(74). С. 112–118.
2. Іваненко Т. В. Нейромережеві технології в системі автоматизованого перекладу: сучасний стан та перспективи розвитку *Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки*. 2022. Т. 5. С. 56–63.
3. Попович О. В. Нейромережеві технології у сучасному перекладознавстві *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Іноземна філологія*. 2022. №2. С. 45–53.
4. Шевченко Н. І. Використання штучного інтелекту в художньому перекладі: переваги та ризики *Вісник перекладознавства*. 2023. №2. С. 34–41.
5. Яковенко М. С. Можливості та обмеження машинного перекладу художніх текстів у сучасному перекладознавстві *Лінгвістичні студії*. 2023. №47. С. 92–98.

Федоренко Крістіна

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ В МОВІ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОГЛЯД

У сучасному світі мова розглядається не лише як засіб комунікації, а й як інструмент формування соціальної свідомості. Одним із важливих аспектів цього процесу є гендер – соціокультурна категорія, що відображає уявлення суспільства про ролі, поведінку та статус жінок і чоловіків. У лінгвістиці

гендерна проблематика посідає помітне місце, оскільки мова не лише відображає, а й конструює соціальні відносини між статями. Саме тому аналіз гендерних аспектів мови є важливою складовою сучасних філологічних досліджень.

Поняття *гендер* у мовознавстві виникло під впливом соціолінгвістики та феміністської критики у 1970-х роках. На відміну від *біологічної статі (sex)*, гендер розглядається як соціально зумовлений конструкт, що визначає очікувані мовні моделі поведінки. За визначенням Дебори Камерон, мова «є одним із ключових механізмів, за допомогою яких суспільство відтворює гендерні відмінності». Наприклад, у щоденному спілкуванні можна спостерігати різницю у тематиці розмов: жінки частіше обговорюють міжособистісні відносини (*“How are you feeling?”*), тоді як чоловіки – факти або події (*“Did you see the game last night?”*). Такі відмінності, утім, не є універсальними, адже залежать від контексту й культури.

Робін Лакофф (1975) у праці *Language and Woman's Place* зазначала, що жіноче мовлення частіше характеризується ввічливістю, емоційністю та невпевненістю. Наприклад, використання конструкцій типу *“I think”*, *“Maybe”*, *“You know?”* створює враження м'якості висловлювання:

- “I think this colour is nice.”
- “Maybe we could go there later?”

Натомість чоловіче мовлення частіше має категоричний характер:

- “This colour is better.”
- “Let's go there now.”

В українській мові подібні тенденції також помітні. Наприклад, жінки частіше використовують пестливі форми (*донечка, матуся, гарненький*), тоді як чоловіки схильні до нейтральних або грубіших слів (*син, батько, великий*). Проте сучасна гендерна лінгвістика підкреслює, що такі відмінності не є «біологічними», а формуються соціальними очікуваннями. Так, у діловому чи академічному середовищі мовлення представників обох статей зазвичай має схожу структуру та стиль.

Гендерна маркованість закладена в граматичній системі української мови. Іменники мають категорію роду, що впливає на сприйняття соціального статусу особи. Наприклад, пара *вчитель* – *вчителька* є граматично рівноправною, але довгий час форма *вчителька* вважалася «менш престижною». Інші фемінітиви, як-от *директорка*, *міністерка*, *авторка*, спочатку сприймалися скептично, але нині активно вживаються у ЗМІ, офіційних документах і науковому дискурсі. Це демонструє, що мова змінюється відповідно до суспільного запиту на рівність. В англійській мові процес гендерної нейтралізації також триває. Наприклад, замість *fireman* уживають *firefighter*, замість *chairman* – *chairperson*, а замість *policeman* – *police officer*. Уживання займенника *they* як нейтрального щодо роду є ще одним показником змін: “*Someone left their umbrella here.*” (замість *his or her umbrella*).

В українських медіа й офіційних текстах дедалі частіше спостерігається прагнення до інклюзивності. Наприклад, у публікаціях урядових структур уживають обидві форми – *викладачі та викладачки*, *студенти та студентки*. Така практика сприяє видимості обох статей у публічному просторі. ЮНЕСКО у *Guidelines on Gender-Neutral Language* (2019) рекомендує уникати мовних конструкцій, що підкреслюють стереотипи. Наприклад: “*A nurse should be kind and care about patients.*” (замість “*A nurse should be kind; he should care about patients*”). Таким чином, мова може як підтримувати, так і долати упередження – залежно від того, як ми її використовуємо.

У перекладі важливо враховувати культурні особливості вираження гендеру. Наприклад, англійське *chairperson* можна передати як *голова* або *голова комісії*, уникаючи позначення статі. Проте іноді доречним є саме фемінітив, якщо в контексті підкреслюється жіноча роль: *the first female president* – *перша президентка*. Цікаво, що в українських перекладах літератури останніх років фемінітиви вживаються дедалі частіше – наприклад, у перекладі романів Вірджинії Вулф або Маргарет Етвуд.

Отже, мова – це дзеркало суспільства, у якому відображаються його уявлення про гендер, владу й рівність. Аналіз гендерних аспектів мовлення показує, що лінгвістика вже давно вийшла за межі суто структурного опису, охоплюючи соціокультурні та прагматичні чинники.

Сучасна тенденція до інклюзивності в мові не лише відображає демократичні зміни, а й сприяє формуванню рівноправного суспільства. Гендерна лінгвістика, поєднуючи теорію мови з соціологією та культурологією, залишається перспективним напрямом філологічних досліджень.

Література

1. Butler, J. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge. 1990.
2. Cameron, D. Language, Gender, and Sexuality: Current Issues and New Directions. *Applied Linguistics*. 2005. 26(4), 482–502.
3. Sunderland, J. *Language and Gender: An Advanced Resource Book*. London: Routledge. 2006
4. UNESCO. *Guidelines on Gender-Neutral Language*. Paris: UNESCO. 2019.
5. Вінтонів, М., Бойко, М., & Горохова, Т. Фемінітиви в сучасному українськомовному середовищі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2023. № 63. С.14–19.
6. Космеда Т. А. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика : [колект. моногр.] / Т. А. Космеда, Н. А. Карпенко, Т. Ф. Осіпова, Л. М. Саліонович, О. В. Халіман; за наук. ред. проф. Т. А. Космеди. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди; Дрогобич : Коло, 2014. 472 с.

**ІСПАНОМОВНА НАУКОВА АНАЛІТИКА ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ:
ВИЯВЛЕННЯ НЕЄВРОЦЕНТРИЧНИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ
ГЛОБАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ**

У світлі зростання напруженості в системі глобальної безпеки, ядерна загроза дедалі частіше розглядається як ключовий елемент сучасних міжнародних відносин. У цьому контексті особливу дослідницьку цінність становить іспаномовна аналітика, яка репрезентує не лише позиції ядерних держав, але й альтернативні погляди, зокрема з боку Іспанії та країн Латинської Америки [1–3].

Актуальність теми зумовлена виявленням особливого значення, що мають оцінки іспаномовних аналітиків щодо правових і гуманітарних наслідків можливого використання ядерної зброї [1-3]. Дослідження іспаномовного сегменту дозволяє виявити етично мотивовані та антимілітаристські інтерпретації. Мета дослідження – системно описати обрані іспаномовні публікації з тематики ядерної загрози та виявити їхній внесок у формування гуманітарно-орієнтованих підходів до питань стратегічної стабільності, конкретизувати, яким чином вони формують неєвроцентричні, переважно миротворчі підходи до проблем глобальної безпеки

У своїй статті Едуардо Замарріпа Мартінес розглядає ядерний чинник як структуроутворюючий елемент сучасної системи міжнародних відносин. Автор підкреслює, що попри численні зусилля щодо роззброєння, ядерна зброя зберігає значення інструменту стримування, дипломатичного впливу та символу міжнародного престижу. Особлива увага приділена ролі Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ), який автор визначає як правову основу глобального ядерного порядку. Однак позадоговірні держави (Індія,

Пакистан, Ізраїль, КНДР) та ядерні амбіції Ірану створюють виклики для стабільності, підвищуючи ризики регіональної ескалації та підриву багатосторонніх механізмів контролю [3].

Питання про можливість ядерної війни залишається одним з найважливіших у сучасних міжнародних відносинах. У статті «Чи можлива ядерна війна?» [2] стверджується, що так, ядерна війна залишається реальною можливістю, і що ця можливість формується під впливом геополітичних реалій, технологічних змін та нестабільності існуючого ядерного порядку. Історично, під час холодної війни ядерна загроза була відносно стабільною, оскільки базувалася на логіці двополярного стримування між двома наддержавами. Ключовою причиною вказується зростання ядерної багатополарності. Крім того, підкреслюється, що технологічні та доктринальні зміни створюють нові вразливі місця. Автор зазначає, що регіони, де вже давно існують конфлікти, такі як Близький Схід, Індо-Тихоокеанський регіон та Східна Європа, зараз збільшують ядерний ризик, оскільки в них задіяні актори з меншим досвідом ядерної політики на межі війни, слабшими інституційними обмеженнями та вищою нестабільністю. Поєднання цих структурних змін означає, що ядерний обмін більше не обмежується екстремальним сценарієм апокаліпсису супердержав часів холодної війни, а може виникнути з регіонального конфлікту з каскадним ефектом.

У статті «Російська ядерна загроза: тягар невизначеності» [0] авторка розглядає можливість застосування ядерної зброї з боку Росії під час її вторгнення в Україна, наголошуючи, що хоча офіційно така можливість лишається малоімовірною, сама ідея вже стала предметом обговорення через декілька факторів. Зокрема, авторка підкреслює, що Україна не має ядерної зброї – після Будапештського меморандуму 1994 р. вона добровільно відмовилась від ядерних боєголовок. Натомість Росія володіє приблизно 6 400 боєголовками, і ця асиметрія створює ситуацію, коли теорія ядерного стримування може бути не такою ефективною, як за часів холодної війни. Авторка також аналізує мотиви та логіку російського керівництва, зокрема

роль Володимира Путіна в процесі прийняття рішення, а також імовірність того, що ядерна загроза використовується як елемент психологічного тиску на Захід і Україну – більше як інструмент шантажу, ніж реально запланована операція. Одна з ключових тез, що хоча ймовірність прямого застосування ядерної зброї Росією наразі оцінюється як низька, існує значна зона «невідомості», і саме ця невизначеність – фактор, який створює напругу і змушує міжнародне співтовариство серйозно ставитись до ситуації

Отже, ядерний фактор залишається вирішальним елементом сучасних міжнародних відносин, формуючи динаміку влади, політику безпеки та глобальну стабільність. Продовжуючи стримувати великомасштабні війни, він також створює серйозні ризики через модернізацію, суперництво та розірвання договорів. Сьогодні ядерна зброя символізує як силу, так і вразливість, що робить глобальну співпрацю та поновлення зусиль з роззброєння необхідними для більш безпечного майбутнього.

Проведений аналіз показав, що іспаномовна академічна та публіцистична думка відіграє важливу роль у формуванні глобального розуміння ядерної безпеки. На відміну від англоцентричних підходів, зазначені публікації пропонують більш багатовимірне бачення: поєднання стратегічного реалізму з гуманітарним виміром. Іспаномовні аналітики розглядають ядерний чинник як не лише політичний або військовий, а й морально-правовий виклик для людства, що розширює рамки класичної безпекової теорії, надаючи їй миротворчого та антимілітарного змісту. Таким чином, аналіз іспаномовних публікацій збагачує український науковий дискурс, інтегруючи його у ширший міжрегіональний контекст.

Література

1. Chinchilla M. La amenaza nuclear rusa: El peso de la incertidumbre. *Universidad de Navarra*. 10.03.2022. URL: <https://www.unav.edu/web/global-affairs/la-amenaza-nuclear-rusa-el-peso-de-la-incertidumbre>. (Consulta: el 30 de octubre de 2025).

2. Cortizo Rodríguez V. ¿Es posible una guerra nuclear?. The Conversation. 09.01.2025. DOI: <https://doi.org/10.64628/AAO.m3tdtxc6k>.

3. Zamarripa Martínez E. El factor nuclear en las relaciones internacionales: dimensiones bélicas y pacíficas. *Revista del Instituto Español de Estudios Estratégicos*. 2022. № 20. P. 213-242. URL: <https://revista.ieee.es/article/view/4631> (Consulta: el 30 de octubre de 2025).

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31026>

Фрумкіна Арина

Міжнародний університет

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ

Інтегроване навчання у сучасній педагогічній науці розглядається як цілісна технологія, що забезпечує синтез змістових, процесуальних і ціннісних компонентів освітнього процесу. Його сутність полягає у взаємопов'язаному формуванні знань, умінь і компетентностей на міждисциплінарній основі, що дозволяє здобувачу вищої освіти осмислювати явища не ізольовано, а в системі взаємозв'язків і смислових контекстів. Інтегрована модель навчання сприяє розвитку інтелектуальної допитливості, підвищенню мотивації до пізнання та формуванню вмінь вирішувати складні проблеми, що вимагають синтезу знань із різних галузей [1]. Подібні висновки роблять і Matinho та співавтори [3], наголошуючи, що у світовій освітній практиці спостерігається розмаїття підходів до інтеграції змісту, однак усі вони об'єднані спільною метою – забезпеченням цілісності навчального досвіду.

У сучасному освітньому дискурсі інтегроване навчання набуває особливої ваги в контексті реалізації студентоцентрованого підходу. Студентоцентрованість розуміється як парадигма, у якій провідна роль належить не викладачеві, а здобувачеві освіти, який виступає активним суб'єктом навчального процесу, здатним самостійно визначати власні освітні

потреби, обирати шляхи їх реалізації, здійснювати самооцінювання та рефлексію. Студентоцентроване навчання ґрунтується на принципах автономії, активності, саморегуляції та співпраці, тоді як завдання викладача полягає у фасилітації пізнавальної діяльності студентів. Студентоцентрованість передбачає гнучке освітнє середовище, у якому індивідуальні потреби кожного здобувача стають вихідним пунктом побудови навчального процесу, а технології лише підтримують реалізацію особистісних стратегій навчання [2].

Поєднання інтегрованого та студентоцентрованого підходів створює нову якість педагогічного процесу, оскільки інтеграція змісту, форм і методів навчання природно вимагає активної, суб'єктної позиції здобувача вищої освіти. Такий синтез забезпечує перенесення акценту з передавання знань на їх самостійне конструювання, що відповідає суті конструктивістської парадигми. Інтеграція навчального змісту сприяє формуванню цілісної картини світу, а студентоцентрованість забезпечує умови, за яких здобувач усвідомлено взаємодіє з цим змістом, співвідносить його з власним досвідом і професійними інтересами. У такому контексті інтегроване навчання виступає не лише дидактичним принципом, а й педагогічною технологією, спрямованою на створення умов для самоорганізації та саморозвитку особистості.

Інтегрована педагогічна технологія реалізації студентоцентрованого підходу передбачає системність у поєднанні дисциплін, логічну узгодженість етапів навчання, використання методів, які стимулюють рефлексію, критичне мислення й міждисциплінарні зв'язки. Вона орієнтована на проектну, проблемну та дослідницьку діяльність, у процесі якої здобувач вищої освіти інтегрує знання з різних галузей для розв'язання комплексних завдань. Таким чином, інтегроване навчання стає засобом формування здатності до комплексного мислення, комунікації, співпраці й самоосвіти – тих компетентностей, що визначають успішність особистості у сучасному світі.

Ефективність інтегрованого навчання значною мірою залежить від готовності викладачів бути фасилітаторами, а не єдиним джерелом знань. У цьому аспекті педагогічна технологія має включати чітко структуровані етапи підтримки студентської автономії: постановку спільних цілей, організацію співпраці, створення ситуацій вибору, застосування формувального оцінювання. Інтегрований освітній простір дозволяє реалізувати принципи студентоцентрованості через гнучке поєднання дисциплін, активне використання технологій, орієнтацію на самостійне здобуття й інтеграцію знань.

Водночас інтеграція та студентоцентрованість потребують значного методичного й організаційного ресурсу: від перегляду навчальних планів до підготовки викладачів нової формації. Відсутність єдиного концептуального підходу до інтеграції створює ризик фрагментарності й декларативності. Тому інтегроване навчання як педагогічна технологія має передбачати не лише міждисциплінарне поєднання змісту, а й створення цілісного педагогічного середовища, у якому здобувач вищої освіти відчуває себе суб'єктом власного навчання.

Отже, інтегроване навчання постає як ефективний механізм реалізації студентоцентрованого підходу, оскільки поєднує когнітивні, діяльнісні та рефлексивні компоненти навчання у цілісну систему. Воно забезпечує умови для розвитку автономії, критичного мислення, відповідальності та професійної гнучкості здобувачів освіти, що відповідає сучасним вимогам до підготовки фахівців нового покоління. Саме інтеграція, а не розділення знань, формує справжню освітню компетентність – здатність людини бачити цілісну картину світу й діяти у ній творчо та відповідально.

Література

1. Frumkina, A. Theoretical and Empirical Models of Organizational Learning Processes in Knowledge Management. *Economics. Ecology. Socium*,. 2023. № 7(3), Pp. 49–64. <https://doi.org/10.31520/2616-7107/2023.7.3-5>(дата звернення: 23.10.2025).

2. Kerimbayev, N., Kultan, J., & Abdykarimova, S. (2023). Student-centered approach in distance learning: Challenges and Opportunities. *Smart Learning Environments*, 10(15). <https://doi.org/10.1186/s40561-023-00280-8> (дата звернення: 23.10.2025).

3. Matinho, C., Ferreira, J., & Fernandes, R. (2022). Integration in Education: Definitions, Theories, and Practices – A Systematic Review. *Education Sciences*, 12(3), 165. <https://doi.org/10.3390/educsci12030165> (дата звернення: 23.10.2025).

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31025>

Храбан Тетяна

Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти

МЕТАКОГНІТИВНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі, що характеризується стрімкими технологічними, соціальними й культурними трансформаціями, проблема ефективності навчання іноземних мов набуває нового змісту. Вона виходить за межі традиційних підходів до оволодіння лексикою й граматикою та охоплює питання саморегуляції, критичного мислення, психологічної стійкості та неперервного розвитку особистості. Особливе значення у цьому контексті мають метакогнітивні стратегії – цілеспрямовані дії, спрямовані на усвідомлення, контроль і регулювання власних когнітивних процесів. Саме вони визначають здатність студента до рефлексії, самоаналізу, постановки цілей і корекції навчальних дій, що є ключовими чинниками автономного та ефективного навчання [3]. Метою дослідження є з'ясування особливостей розвитку метакогнітивних стратегій студентів у процесі навчання англійської мови та визначення їхнього значення для підтримання навчальної автономії, саморегуляції й психологічної рівноваги особистості у складних соціальних умовах. Об'єктом дослідження виступає процес навчання англійської мови

студентів у межах неперервної освіти, а предметом – метакогнітивні стратегії як механізм підвищення ефективності навчання, розвитку саморегуляції й критичного мислення. Основними завданнями є: проаналізувати сучасні теоретичні підходи до вивчення метакогніції в контексті мовної освіти; визначити структуру метакогнітивної діяльності; охарактеризувати педагогічні умови, що сприяють її формуванню.

У процесі навчання англійської мови розвиток метакогнітивних стратегій має поетапний характер: від усвідомлення власних дій і труднощів до формування вмінь планувати, контролювати та оцінювати результати навчання, а далі – до повної саморегуляції й перенесення цих умінь у нові ситуації. Цей процес відображає поступовий перехід від зовнішнього управління навчальною діяльністю до внутрішнього самоконтролю, що є ознакою зрілої навчальної автономії [2]. Формування метакогнітивних стратегій значною мірою залежить від педагогічного дизайну освітнього процесу. Інтерактивні, рефлексивні та колаборативні форми навчання, зокрема модель «перевернутого класу», активізують самостійність студентів, підвищують рівень усвідомлення власних дій і розвивають критичне мислення. До ефективних технологій належать стратегічне навчання, рефлексивні щоденники, проєктна й дослідницька діяльність, а також цифрові платформи для індивідуального моніторингу успішності. Вони формують у студентів здатність до планування, самооцінювання та рефлексії, перетворюючи процес вивчення англійської мови на свідомий і гнучкий процес самонавчання. Важливою умовою розвитку метакогнітивної компетентності є позиція викладача як фасилітатора, що демонструє власні метакогнітивні дії – планування, моніторинг, оцінювання – і створює модель свідомої когнітивної поведінки. Така підтримка особливо важлива в умовах війни, коли навчання супроводжується стресом і психологічною втомою [1]. Викладач має допомагати студентам не лише засвоювати зміст дисципліни, а й усвідомлювати власні навчальні стратегії, знаходити ресурси для саморегуляції та подолання тривожності. Метакогнітивні практики –

«мислення вголос», групова рефлексія, планування навчального тижня – сприяють збереженню відчуття контролю та підвищують освітню стійкість студентів. Метакогніція в навчанні англійської мови має не лише когнітивний, а й гуманістичний вимір, адже сприяє формуванню рефлексивного мислення, самоаналізу та самовдосконалення. Ефективність формування метакогнітивних стратегій зумовлена умовами освітнього середовища, орієнтованого на рефлексію, партнерську взаємодію та цифрову інтеграцію [2]. Розвинена метакогнітивна свідомість підвищує академічну успішність, якість письма, рівень критичного мислення й навчальну автономію [3]. В умовах війни метакогнітивні стратегії виконують адаптаційну функцію – допомагають студентам планувати власне навчання, знижувати стрес і зберігати мотивацію. Здатність до саморефлексії й саморегуляції стає важливим чинником психологічної стійкості, що забезпечує продуктивність навіть у ситуаціях невизначеності [1]. Отже, метакогнітивний підхід не лише оптимізує процес навчання, а й виконує гуманітарну місію освіти – підтримує ментальне здоров'я, внутрішню рівновагу й освітню стійкість особистості.

Підсумовуючи результати дослідження, можна стверджувати, що розвиток метакогнітивних стратегій є ключовим чинником удосконалення навчання англійської мови в системі неперервної освіти. Метакогніція інтегрує знання, досвід і стратегії, спрямовані на свідоме управління пізнавальною діяльністю, формуючи рефлексивне мислення, автономію та здатність до самонавчання. В умовах війни метакогнітивні стратегії допомагають підтримувати мотивацію, психологічну стійкість і навчальну стабільність. Отже, метакогнітивний підхід є основою формування саморегульованої, критично мислячої та адаптивної особистості. Перспективи подальших досліджень передбачають розроблення методик упровадження метакогнітивного підходу, створення україномовних діагностичних інструментів і підготовку викладачів до фасилітативної підтримки рефлексії та саморегуляції студентів.

Література

1. Храбан Т. Є. Актуальні питання психологічного благополуччя молоді під час навчання за військовим профілем: приклад України. *Освітня аналітика України*. 2023. № 1. Вип. 22. С. 51–66. <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2023-1-51-66> (дата звернення: 23.10.2025).
2. Guanuche A., Paucar W., Oñate W., & Caiza G. Immersive Haptic Technology to Support English Language Learning Based on Metacognitive Strategies. *Applied Sciences*. 2025. № 15. Iss. 2. P. 665. <https://doi.org/10.3390/app15020665> (дата звернення: 23.10.2025).
3. Xu Z. Metacognition in Language Teaching and Research: A Conversation With Professor Lawrence Jun Zhang. *REL C Journal*. 2023. № 54. Iss. 1. P. 300–308. <https://doi.org/10.1177/00336882231157497> (дата звернення: 23.10.2025).

Чернявська Анастасія

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Молодший шкільний вік (6–10 років) є сенситивним періодом розвитку мовлення. У цей час формуються основні психолінгвістичні механізми, що забезпечують мовленнєву діяльність: фонематичний слух, артикуляційна моторика, мовна пам'ять, словниковий запас, граматичне чуття та внутрішнє мовлення. Як зазначає Л. Калмикова, мовлення в цьому віці стає не лише засобом спілкування, а й інструментом мислення, самовираження та навчання [2].

Вивчення англійської мови дітьми молодшого шкільного віку має специфічні психолінгвістичні умови. Іноземна мова засвоюється не природним шляхом, як рідна, а в навчальній ситуації, де діє інтерференція –

перенесення фонетичних, граматичних і семантичних закономірностей рідної мови на іноземну [5]. Ефективність навчання залежить від розуміння цих особливостей та врахування когнітивних процесів – сприймання, уваги, пам'яті, мислення, уяви [1].

На думку І. Черезової, молодші школярі здатні до активного імітаційного засвоєння – вони швидко запам'ятовують звукові й інтонаційні моделі, однак потребують опори на візуальні та емоційні стимули [3]. У процесі навчання англійської важливо поєднувати *comprehensible input* (зрозуміле мовлення) та поступову підтримку з боку вчителя (*scaffolding*) [5].

Мовленнєвий розвиток у цьому віці характеризується переходом від зовнішнього мовлення (усного, діалогічного) до внутрішнього, що забезпечує мовне планування і контроль. Цей процес відбувається і при вивченні іноземної мови, але вимагає більших когнітивних зусиль через необхідність переключення між двома мовними системами [2].

Українська й англійська мови мають суттєві психолінгвістичні відмінності. Українська – фонетично прозора: звуковий склад відповідає написанню, інтонаційна структура ритмічна, граматики синтетична. Англійська – фонетично складніша: спостерігається невідповідність між звуком і графемою, редукція голосних, велика кількість дифтонгів, відсутність фіксованого наголосу. Через це у дітей виникають типові труднощі: вимова звуків [θ], [ð], [w], [æ], які відсутні в українській; неправильне розташування наголосу (*in'teresting* → *inte'resting*); буквальне перекладання граматичних конструкцій; відсутність артиклів у мовленні. Такі помилки зумовлені інтерференцією рідної мови, про що наголошував S. Krashen [5]. Він підкреслює, що засвоєння другої мови (*L2 acquisition*) проходить не шляхом механічного запам'ятовування, а через осмислене сприймання мовного матеріалу (*meaningful input*). Тому учні ефективніше розвивають мовлення, коли англійська подається в контексті – у діалогах, історіях, ситуаціях спілкування.

Психолінгвістичний розвиток дитини тісно пов'язаний із когнітивними механізмами – увагою, асоціативним мисленням, мовною пам'яттю. Як зазначає О. Боряк, молодші школярі краще запам'ятовують лексичний матеріал у грі, піснях, римівках, рухливих вправах, адже такі форми стимулюють не лише інтерес, а й емоційний компонент сприйняття [1]. Позитивні емоції знижують «афективний бар'єр» (*affective filter*), що заважає природному мовленню [5]. Якщо дитина не боїться помилки, вона активніше говорить, а її висловлювання стають змістовнішими.

У процесі вивчення англійської мови відбувається взаємодія двох мовних кодів – українського й англійського. Це стимулює розвиток метамовленнєвих умінь (*metalinguistic awareness*) – здатності усвідомлювати структуру й правила мови. Двомовна гнучкість позитивно впливає на когнітивний розвиток загалом [2].

Основні психолінгвістичні труднощі, з якими стикаються учні – інтерференція рідної мови (фонетична, граматична, лексична), обмежена мовна пам'ять, повільне переключення між мовами (*code-switching*), страх помилки. Для їх подолання ефективними є такі підходи: аудіовізуальна підтримка (картки, відео, пісні, короткі історії), імітаційні вправи для розвитку артикуляційної бази, ігрові методики («*role play*», «*find someone who...*»), диференційовані завдання для розвитку слухової пам'яті, емоційне підкріплення (похвала, успіх, зацікавлення змістом) [1; 4].

Як підкреслює І. Шастова, головна умова розвитку іншомовного мовлення – створення ситуацій, де дитина говорить не тому, що «треба», а тому, що є сенс висловитися [4]. Саме такий підхід активізує мовленнєві механізми на рівні мислення та сприяє формуванню комунікативної компетентності.

Психолінгвістичні особливості розвитку мовлення дітей молодшого шкільного віку у процесі вивчення англійської мови зумовлені взаємодією рідної та іноземної мовних систем. Ефективне навчання враховує вікові психолінгвістичні закономірності, фонетичні й граматичні відмінності між

українською та англійською мовами, потребу у зрозумілому мовному середовищі, роль позитивних емоцій та ігрової діяльності, поступовий перехід від наслідування до самостійного мовлення. Такий психолінгвістичний підхід сприяє не лише розвитку мовних навичок, а й формуванню мислення, пам'яті та гармонійному становленню двомовної особистості

Література

1. Боряк О. В. Розвиток мовлення молодших школярів: теорія і практика. Харків: Основа, 2022. 176 с.
2. Калмикова Л. О. Психологія мовлення і психолінгвістика. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2017. 256 с.
3. Черезова І. В. Психолінгвістична складова мовленнєвої діяльності молодших школярів *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія і педагогіка». 2014. Вип. 29. С. 154–159.
4. Шастова І. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. Київ: Генеза, 2022. 212 с.
5. Krashen S. D. Principles and Practice in Second Language Acquisition. Oxford: Pergamon Press, 1982. 202 p.

Чорна Анастасія

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Фрумкіна А. Л.

Міжнародний університет

DIGITAL-ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ НОВИХ ДІСЛІВНИХ СТРУКТУР В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У епоху цифрової комунікації українська мова зазнає активних процесів трансформації, що зумовлені розширенням сфер використання інформаційних технологій, соціальних мереж і мас-медіа. Мовне середовище сучасного користувача формується під впливом глобального digital-простору, у якому англійська мова виступає основним джерелом інноваційних лексичних і

словотвірних моделей. У цьому контексті особливо динамічними є зміни в дієслівній системі української мови, де виникають нові форми, мотивовані потребою номінувати дії, притаманні саме цифровому способу життя.

Метою цього дослідження є виявлення характеру digital-впливу на формування нових дієслівних структур у сучасній українській мові. Об'єктом дослідження виступають українські дієслова, що виникли під впливом цифрових технологій, а предметом – їхні структурно-семантичні особливості та способи граматичної адаптації. Для досягнення мети проаналізовано чинники виникнення таких дієслів, зокрема вплив англійської мови, комунікативні потреби користувачів, швидкість поширення нових мовних моделей у цифровому просторі та механізми морфологічного засвоєння іншомовних основ.

Як показують сучасні дослідження, цифрове середовище є одним із найпотужніших чинників мовних змін, адже воно створює нові комунікативні ситуації, що потребують власних мовних засобів. За спостереженням О. Стишова, «лексичні інновації в мові ЗМІ та інтернет-комунікації є реакцією мовної системи на соціокультурні трансформації» [1, с. 89]. Саме тому в сучасному українському мовленні з'являються дієслова, які передають дії, пов'язані з онлайн-активністю: загуглити (здійснити пошук у Google), запостити (розмістити повідомлення чи фото), зашерити (поширити), залайкати (вподобати), забанити (заблокувати), проскролити (прогорнути сторінку). Ці неологізми утворені від англійських дієслів (*to google, to post, to share, to like, to ban, to scroll*), які пройшли морфологічну адаптацію до української системи шляхом додавання суфіксів -ити, -ати, -нути та інших афіксів, характерних для дієслівних форм.

Такі процеси свідчать про здатність української мови інтегрувати іншомовні елементи без втрати своєї морфологічної цілісності. Як зазначає Н. Клименко, «в основі сучасних словотвірних змін лежить принцип морфологічної гнучкості, що дозволяє мові швидко пристосовуватися до нових реалій» [2, с. 54]. Новітні дієслова digital-походження формуються за

моделями, притаманними українській словотвірній системі: 3- + іншомовна основа + -ити (*запостити, зашерити*), або від- + основа + -ати (*відлайкати, відфоловити*). У такий спосіб відбувається не лише лексичне, а й структурне оновлення дієслівної підсистеми мови.

Особливістю digital-дієслів є їхня багатофункціональність та семантична гнучкість. Наприклад, дієслово *загуглити* може функціонувати як у побутовому, так і в професійному дискурсі, демонструючи перехід із розмовного рівня в нейтральну комунікацію. Водночас деякі інновації залишаються маркерами молодіжного мовлення, сленговими одиницями (*задонатити, застрімити, заінітити*), що поступово проходять шлях від okazіональних утворень до нормативних форм. За спостереженням Л. Мацько, інтернет-комунікація виступає «лабораторією мовної еволюції», у якій формуються нові моделі не лише словотвору, а й граматичних зв'язків [3, с. 28].

Діджиталізація комунікації також впливає на семантичні особливості дієслів. Вони відображають специфіку онлайн-реальності, у якій дії мають нові часові, просторові та соціальні параметри. Так, *запостити* передбачає миттєву реакцію аудиторії, *зашерити* – акт соціальної взаємодії, *забанити* – обмеження комунікації. Отже, мова не лише віддзеркалює цифрову культуру, а й активно конструює її через мовні моделі.

Важливим аспектом є також ставлення мовної спільноти до подібних інновацій. Частина лінгвістів вважає надмірне вживання англомовних основ проявом «мовної інтерференції», проте інші, як-от Л. Шевченко, наголошують, що «інтернет-неологізми становлять природний етап розвитку сучасної української мови» [4, с. 61]. Відповідно, завдання мовознавства полягає не лише в описі таких одиниць, а й у визначенні їхнього статусу – чи залишаться вони елементами жаргону, чи увійдуть у літературну норму.

Отже, digital-вплив сприяє не лише розширенню лексичного складу української мови, але й оновленню її словотвірних моделей, зокрема дієслівних. Мова, реагуючи на соціальні та технологічні зміни, демонструє

високу адаптивність і відкритість до інновацій, що забезпечує її сучасність і конкурентоспроможність у глобальному інформаційному просторі.

Узагальнюючи викладене, можна зробити висновок, що digital-комунікація є ключовим чинником формування нових дієслівних структур у сучасній українській мові. Її вплив проявляється у морфологічному засвоєнні іншомовних основ, зміні семантичного спектра дієслів, появі нових словотвірних моделей і переосмисленні традиційних мовних норм.

Література

1. Стишов О. А. Динаміка лексичного складу сучасної української мови (на матеріалі мови засобів масової інформації 1990–2000-х років). Київ: Вид-во КНЛУ, 2012. 312 с.
2. Клименко Н. Ф. Сучасні процеси в українському словотворі. Київ: Видавничий дім Д. Бураго, 2015. – 256 с.
3. Мацько Л. І. Мовна особистість у цифрову добу: комунікативні трансформації. Київ: Логос, 2021. – 198 с.
4. Шевченко Л. І. Словник українських інтернет-неологізмів. Київ: Інститут філології КНУ ім. Т. Шевченка, 2020. 142 с.
5. Frumkina A. *Mediensprache als varietaten-mix Правове життя сучасної України : у 2 т. : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : ВД «Гельветика», 2019. Т. 1. С. 659–661.*

Чупрун Вікторія

Науковий керівник: д. пед. н., проф. Цокур О.С

Міжнародний університет

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФІЛОЛОГА

Креативне навчання передбачає розвиток ключових компетентностей ХХІ століття, тобто критичного мислення, творчої ініціативи та здатності до інновацій. Концепція та поняття творчого мислення у підготовці студентів

філологічних спеціальностей бакалаврського освітнього рівня є багатоаспектною, різнобічною і досліджується в межах психологічної, педагогічної та лінгвістично-дидактичної наукових галузей [1]. У межах парадигми психологічного підходу творче мислення визначається як здатність особистості генерувати нові, оригінальні ідеї, відходити від стандартних схем аналізу інформації, проявляти гнучкість і незалежність суджень. Вчені, зокрема Дж. Гілфорд та Е. Торренс, виділяють такі характеристики креативності, як дивергентне мислення, багатовимірність та образність, асоціативність та вміння комбінувати звичний зміст у нестандартний спосіб. Для майбутніх фахівців-філологів це означає не лише здатність продукувати нові значення, а й інтерпретувати, тлумачити художні та лінгвістичні явища з різних поглядів, виявляючи в них приховані семантичні зв'язки та підтексти.

Педагогічний підхід до розуміння креативного мислення пов'язаний з потребою у створенні належних умов освітнього середовища, яке б стимулювало у студентів пізнавальну активність, простір для самовираження та вияв творчої ініціативи. Сучасні педагоги (С. Сисоєва, О. Савченко) відзначають, що розвиток креативного мислення можливий за умов впровадження проблемного та проектного навчання, застосування діалогічних методів, ситуацій вибору та інтелектуальних експериментів [2]. Для студентів бакалаврських програм з філології важливою є та діяльність, під час виконання якої вони не лише відтворюють набуті знання, а й аналізують авторські стилі, продукують власні тексти та дискутують щодо інтерпретацій художніх образів чи мовних явищ.

У лінгводидактичному аспекті креативне мислення розглядається як спроможність застосовувати мову для створення нових значень. Це проявляється у мовній гнучкості, умінні урізноманітнювати синтаксичні конструкції, у використанні мовних, міжтекстових та стилістичних технік. Науковці зазначають, що саме розвиток творчого мислення у студентів-філологів тісно переплітається з формуванням високого рівня мовної та культурної компетентності [3].

У рамках компетентнісного підходу креативне мислення розглядається як одна з провідних професійних компетентностей майбутніх філологів. Воно охоплює когнітивний компонент (знання мовно-літературних закономірностей), оперативно-діяльнісний компонент (вміння аналізувати, тлумачити та створювати різножанрові тексти) та ціннісно-мотиваційний компонент (прагнення до самовираження, духовної свободи та творчого пізнання).

Креативне мислення є необхідною компонентом професійної підготовки майбутніх бакалаврів-філологів, але для його розвитку важливими підставами є використання інноваційних навчальних методів, вирішення проблемних і творчих завдань, забезпечення активної мовленнєвої практики, побудова сприятливого навчального середовища. Подальші перспективи досліджень полягають у вдосконаленні ефективних методів розвитку креативного мислення та впровадженні цифрових інструментів для підтримки творчої діяльності студентів.

Література

1. Бабак І., Вольянська М. Креативне мислення - ключова компетентність педагога ХХІ століття. 2020. С. 33-41.
2. Сисоєва С. Педагогічна креативність: розвиток художньо-творчої компетентності педагога та учня. Київ : НПУ, 2021.
3. Collard P., Looney J. Nurturing creativity in education. *European Journal of Education*. 2014. Vol. 49 (3). P. 348-364.

ГЕНДЕР У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ: ОСОБЛИВОСТІ ФЕМІННОГО ВИРАЖЕННЯ

Гендерні дослідження в мовознавстві останніх десятиліть активно привертають увагу науковців до способів, у які мова відображає соціальні ролі та ідентичності чоловіків і жінок. Особливе місце в цьому контексті займає фемінний науковий дискурс, який характеризується специфічними лексичними, стилістичними та риторичними моделями вираження знання, аргументації та позиціонування авторки в тексті.

Дослідження Мартсенюк показує, що фемінні моделі наукового письма часто включають елементи інклюзивності, делікатності та рефлексивності, що відрізняє їх від домінантних маскулінних стратегій наукової комунікації. Такі особливості проявляються як у виборі лексики та синтаксису, так і в способах аргументації та структуруванні тексту, що дозволяє підкреслити авторську позицію і водночас зберегти об'єктивність [4, с. 200].

Гендерні відмінності в дискурсі не обмежуються лише словниковим вибором, а включають ширший соціокультурний контекст, в якому функціонує наукове письмо [3, с. 45]. Ці аспекти впливають на формування фемінного стилю наукового дискурсу, його здатність передавати не лише факти, а й ціннісні та емоційні компоненти знання.

Таким чином, дослідження фемінного наукового дискурсу дозволяє виявити специфічні мовні та дискурсивні механізми, що відображають гендерну ідентичність авторок, та сприяє розширенню розуміння того, як гендер впливає на процес створення і передачі наукового знання.

Фемінний науковий дискурс характеризується певними лінгвістичними та стилістичними особливостями, які дозволяють авторкам поєднувати строгість наукового викладу з елементами персональної позиції та соціальної

чутливості. Серед ключових характеристик виділяють інклюзивну лексику, що спрямована на залучення різних груп читачів, та рефлексивні структури, які демонструють усвідомлення авторкою обмежень і контексту свого дослідження [1, с. 10].

Однією з важливих особливостей фемінного дискурсу є делікатність аргументації, що проявляється через використання модальних слів та конструкцій пом'якшення, наприклад «можливо», «припускається», «можна стверджувати». Такий підхід дозволяє авторці уникати жорстких категоричних висловлювань, що традиційно асоціюються з маскуліним стилем наукового письма [5, с. 121].

Велике значення у формуванні фемінного дискурсу має структурування тексту. Як показує дослідження, авторки часто використовують логічні блоки, які поєднують опис досліджуваного явища, аналіз контексту та власну оцінку, що дозволяє одночасно зберігати академічну об'єктивність та висловлювати суб'єктивну позицію [4, с.1]. Такі стратегії забезпечують ефективну комунікацію знання та формування дискурсивної присутності авторки в науковому тексті.

Крім того, деякі лінгвісти наголошують на важливості соціокультурного контексту, у якому функціонує текст. Фемінний дискурс часто демонструє чутливість до соціальних проблем, гендерних стереотипів та етичних аспектів досліджуваних тем. Це дозволяє авторкам створювати тексти, які не лише передають інформацію, а й формують соціально відповідальне наукове знання [2, с. 23].

Таким чином, фемінний науковий дискурс поєднує традиційні академічні засоби викладу з елементами персональної та соціальної рефлексії. Його дослідження є важливим для розуміння того, як гендер впливає на мовні стратегії, структурування тексту та стилістичні особливості сучасного наукового письма [1, с.32].

Аналіз сучасного наукового дискурсу дозволяє зробити висновок, що фемінний стиль письма має низку характерних особливостей, які відрізняють

його від традиційних маскулінних моделей. Поєднання академічної строгості з елементами персональної позиції та соціальної чутливості забезпечує більш комплексну і багатовимірну подачу знання, де увага приділяється не лише фактам, а й ціннісним і етичним аспектам дослідження [4, с. 3].

Серед ключових рис фемінного дискурсу виділяють інклюзивну лексику, делікатність аргументації, рефлексивні конструкції та структуроване поєднання опису явища, аналізу контексту і власної оцінки авторки [5, с. 111]. Окрім того, значну роль відіграє соціокультурний контекст, який впливає на формування тексту та спосіб подачі інформації, дозволяючи авторкам демонструвати чутливість до гендерних питань і соціальних проблем [3, с. 2].

Таким чином, дослідження фемінного наукового дискурсу сприяє глибшому розумінню того, як гендер впливає на мовні та дискурсивні стратегії в науковому письмі. Розкриття цих особливостей дає змогу краще оцінити роль авторки у формуванні наукового знання та підкреслює значущість врахування гендерного аспекту при аналізі стилістики та структури наукових текстів. Перспективи подальших досліджень пов'язані з порівнянням фемінних і маскулінних моделей наукового дискурсу у різних галузях і культурних контекстах, а також з аналізом впливу гендерних відмінностей на ефективність комунікації наукових результатів [1, с. 4].

Література

1. Маєрчик М. С. Критика феміністична: Східноєвропейський журнал феміністичних та квір-студій. Львів : Смолоскип, 2019. 150 с.
2. Мартсенюк Т. О. Гендерний підхід передбачає вибір. Київ : Наукова думка, 2018. 120 с.
3. Ageyeva V. A Voice of Her Own: Female Integrity and the Modernist Revolt // Other Optics: Gender Challenges of Today. Kyiv : Berezil Publishing, 2020. P. 45–67.
4. Pascoe C. J. Dude, You're a Fag: Masculinity and Sexuality in High School. Berkeley : University of California Press, 2007. 248 p.

5. Talbot M. Language and Gender. Cambridge : Polity Press, 2010. 250 p.

Якимчук Дарина

Науковий керівник: к. філол. н., доц. Іванова Н.Г.

Національний університет «Острозька академія»

**НАРАТИВИ ВІЙНИ ТА ДИПЛОМАТІЇ В ІСПАНОМОВНІЙ
ПРЕСІ: ОСОБЛИВОСТІ БІЛАТЕРАЛЬНИХ ВІДНОСИН США ТА
ЙОРДАНСЬКОГО ХАШИМІТСЬКОГО КОРОЛІВСТВА НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

З метою аналізу сучасної геополітичної ситуації на Близькому Сході було обрано низку публікацій із провідних іспаномовних медіа, що надає комплексну інтерпретацію міжнародних подій. Зазначені видання відіграють важливу роль у формуванні громадської думки в Іспанії, Латинській Америці, а також серед іспаномовної аудиторії у Сполучених Штатах. До переліку включено: *La Tercera* (Чилі), *Europa Press Internacional* (Іспанія), *Infobae* (Аргентина) та іспаномовну версію *Los Angeles Times* (США). Усі ці медіа забезпечують оперативне та авторитетне висвітлення подій, зокрема у контексті війни в Секторі Газа та залучення Йорданії й США до процесів, пов'язаних із безпекою та дипломатією в регіоні.

У 2025 році Йорданія ініціювала ключову дипломатичну зустріч щодо стабілізації Сирії, яка стала продовженням переговорів в Аммані [2]. Участь взяли міністр закордонних справ Сирії Асад аль-Шейбані, спеціальний посланець США з питань Сирії та посол у Туреччині Томас Берк, а також глава МЗС Йорданії Айман Сафаді. Центральною темою стала ескалація в мухафазі Сувейда: збройне протистояння між лояльними до Дамаска бедуїнськими угрупованнями та друпськими ополченцями призвело до загибелі понад 1 500 осіб [2]. За даними Infobae, щонайменше 350 людей були страчені, зокрема в Національній лікарні Сувейди [3]. У результаті переговорів підкреслено

необхідність гарантування прав мешканців регіону, участі громад у процесах реконструкції та забезпечення безпеки, суверенітету й територіальної цілісності Сирії та створено тристоронню робочу групу Сирія–Йорданія–США для координації заходів із подолання наслідків конфлікту [3]. США наголосили на необхідності притягнення до відповідальності винних у воєнних злочинах у Сувейді, а сирійська сторона заявила про готовність до співпраці з ООН]. Було також оголошено про запуск процесів громадського примирення та розширення гуманітарної допомоги [3].

Паралельно Йорданія підтвердила незмінну позицію щодо палестинського питання. Під час зустрічі в Білому домі король Абдалла II відкинув ідею Дональда Трампа щодо примусового переселення палестинців до сусідніх країн, включно з Йорданією. Цю ініціативу було розцінено як порушення міжнародного права та концепції двох держав, її різко критикували як офіційний Амман, так і ХАМАС. Попри тиск з боку США, Йорданія й Єгипет відмовилися її підтримати [4].

На тлі ескалації регіональної напруженості у 2024 році США суттєво посилили військову присутність у Йорданії. За даними *La Tercera*, чисельність американського контингенту сягнула 3 813 осіб – найвищого рівня з 2003 року [1]. Це зумовлено загрозами з боку Ірану, зростанням атак на бази США (понад 170 з жовтня 2023 р.) та необхідністю реагування на удари, подібні до атаки Ірану у відповідь на ізраїльське бомбардування консульства в Дамаску. Частину з понад 300 іранських ракет і дронів було перехоплено у йорданському повітряному просторі за участі сил США, Франції та Великої Британії [1]. Однак, як зазначається, військова присутність США може не лише стримувати конфлікти, а й провокувати зростання атак на американські бази [1].

У цьому контексті Йорданія ініціювала новий раунд переговорів із представниками США та Сирії щодо стабілізації та післяконфліктної відбудови Сирії з участю очільників зовнішньополітичних відомств трьох країн, зокрема міністра закордонних справ Сирії Асад аль-Шейбані,

спецпосланця США Томас Берк та йорданського міністра Айман Сафаді [2]. Ціллю зустрічі є формування механізмів безпечної відбудови Сирії із залученням міжнародних партнерів [2]. За підсумками зустрічі створено робочу групу Сирія–Йорданія–США з питань реконструкції, примирення та розслідування злочинів. Сирія підтвердила готовність співпрацювати з ООН, а США наголосили на потребі покарання винних [3]. Це рішення пов'язане з іранською ракетно-дроновною атакою у відповідь на ізраїльське бомбардування консульства в Дамаску; частину ударів перехоплено спільно з Йорданією, Францією та Великою Британією. Однак експерти застерігають, що нарощування присутності США підвищує ризик ескалації, перетворюючи бази на об'єкти атак [1].

Таким чином, виявлено, що іспаномовні видання *La Tercera*, *Infobae*, *Europa Press Internacional* та *Los Angeles Times (Español)* виступають джерелами інформації та інструментами впливу на громадську думку щодо конфліктів, зокрема в Сирії, Йорданії та Секторі Газа. Особливістю дослідження є опора на іспаномовну пресу, що дозволяє отримати якісну інформацію з авторитетних джерел, виявити характер висвітлення цих тем в іспаномовному медіапросторі. Це відкриває нові перспективи для порівняльного вивчення регіонального бачення глобальних проблем.

Література

1. Cifuentes C. Tropas estadounidenses en Jordania aumentan a su mayor nivel en dos décadas en medio de la guerra en Gaza. *La Tercera*. El 25 de junio de 2024. URL: https://www.latercera.com/mundo/noticia/tropas-estadounidenses-en-jordania-aumentan-a-su-mayor-nivel-en-dos-decadas-en-medio-de-la-guerra-en-gaza/OTCJV5FBEBQ7KKKPVR45ISSI/?utm_source (Consulta: El 30 de octubre de 2025).
2. Jordania abordará este martes la reconstrucción de Siria con Damasco y Estados Unidos. *Europa Press Internacional*. El 13 de agosto de 2025. URL: <https://www.europapress.es/internacional/noticia-jordania-abordara-martes->

[reconstruccion-siria-damasco-estados-unidos-20250811013950.html?utm_source](https://www.infobae.com/america/agencias/2025/08/13/jordania-y-estados-unidos-respaldan-en-aman-una-siria-integra-que-incluya-sueida/?utm_source=reconstruccion-siria-damasco-estados-unidos-20250811013950.html)

(Consulta: El 30 de octubre de 2025).

3. Jordania y Estados Unidos respaldan en Amán una Siria íntegra, que incluya Sueida. *Infobae*. El 13 de agosto de 2025. URL: https://www.infobae.com/america/agencias/2025/08/13/jordania-y-estados-unidos-respaldan-en-aman-una-siria-integra-que-incluya-sueida/?utm_source (Consulta: El 30 de octubre de 2025).

4. Miller Z., Megerian C. Después de reunirse con Trump, el rey de Jordania dice que se opone a desplazar a palestinos de Gaza. *Los Angeles Times*. El 11 de febrero de 2025. URL: <https://www.latimes.com/espanol/eeuu/articulo/2025-02-11/despues-de-reunirse-con-trump-el-rey-de-jordania-dice-que-se-opone-a-desplazar-a-palestinos-de-gaza> (Consulta: El 30 de octubre de 2025).